T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU YAŞAYAN DİLLER VE LEHÇELER DERSİ (KÜRTÇE) ÖĞRETİM PROGRAMI

ANKARA 2012

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER **2**

1. GİRİŞ **3**

1.1. DİLLER İÇİN AVRUPA ORTAK BAŞVURU METNİ'NİN ESAS ALINMASI 5

2. PROGRAMIN VİZYONU **9**

3. PROGRAMIN YAPISI **9**

3.1. GENEL AMAÇLAR 9
3.2 PROGRAMIN KAPSAMI 10
3.3 ÖĞRENME ALANLARI 10
3.3.1 Dinleme *11*
3.3.2 Konuşma (Karşılıklı Konuşma ve Sözlü Anlatım) *13*
3.3.3 Okuma *14*
3.3.4 Yazma *17*
3.4 KAZANIMLAR 19
3.5 AÇIKLAMALAR 20
3.6 ETKİNLİKLER 20
3.7 DİL YAPILARI 21
3.8 TEMALAR VE İÇERİK ÖNERİLERİ 21
3.9 TEMALAR VE İÇERİK ÖNERİLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR 22

4. ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİ **24**

4.1 DİL ÖĞRETİM İLKELERİ 26
4.2 KÜRTÇE (KURMANCCA VE ZAZACA) DİL ÖĞRETİMİNDE ÖĞRENME ORTAMININ DÜZENLENMESİ 27
4.3 ÖĞRETMENİN ROLÜ 27
4.4 ÖĞRENCİNİN ROLÜ 28

5. KÜRTÇE ÖĞRETİMİNDE YARARLANABİLECEK GENEL ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ.... 28

5.1 Öğretim Yöntemleri *29*
5.2 Öğretim Teknikleri *35*

6. YANLIŞ DÜZELTME STRATEJİLERİ **40**

7. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME **41**

7.1 TAMAMLAYICI ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ 41
7.1.1 Performans Görevi *42*
7.1.2 Proje *44*
7.1.3 Sözlü Sunumlar *45*
7.1.4 Ürün Dosyası (Portfolyo), Kavrama *46*
7.1.5 Gözlem *47*
7.1.6 Görüşme *48*
7.2 ÖĞRENCİLERİN DEĞERLENDİRME SÜRECİNE KATILIMI 49
7.2.1 Öz (kendini) Değerlendirme *50*
7.2.2 Akran Değerlendirmesi *51*

8. KÜRTÇE (KURMANCCA VE ZAZACA) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLARI 52

9. ETKİNLİK ÖRNEKLERİ **57**

ETKİNLİK 1 57
ETKİNLİK 2 58
ETKİNLİK 3 60
ETKİNLİK 5 63
Etkinlik 7 ..... *65*
Etkinlik 8 ..... *66*
Etkinlik 9 ..... *67*
Etkinlik 10 ..... *68*

11. YARARLANILAN KAYNAKLAR **71**

1. GİRİŞ

Bu program ortaokul 5, 6, 7, ve 8. sınıflar seçmeli Kürtçe dersinin ve Kürtçe'nin iki lehçesi Kurmancca ve Zazaca için müşterek olarak hazırlanmıştır. Program metninde geçen "Kürtçe" kelimesi Kurmancca ve Zazaca lehçelerine birlikte işaret etmektedir. Ders öğrencilerin Kurmancca ve Zazaca'da temel iletişim becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu dersi alan öğrencilerin Kürtçe'de temel iletişim becerilerine ek olarak bu dildeki yeterliklerini daha üst düzeye eriştirmek için gereken temeli de oluşturmaları amaçlanmıştır. Hedef gruptaki öğrencilerin yaş, ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınarak, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarla ilgili becerileri ve kültürler arası iletişim becerilerini geliştirmeye odaklanılmıştır.

Programın hazırlanmasında "yapılandırmacı" dil öğretimi yaklaşımı benimsenmiş ve özellikle yapılandırmacı öğrenmede Piaget, Vygotsky ve Bruner'in çalışmalarına dayalı bir yaklaşım esas alınmıştır. Bu yaklaşım öğrenmede bireyin zihinsel süreçleri ile ilgilenir. Aktif düşünen, bilgiyi edinen ve edindiği bilgiyi geçmiş deneyimleri ve öğrenmeleriyle ilişkilendiren, araştıran, sorgulayan, bilgiye erişerek bilgiyi etkin kullanan ve yeni bilgiler elde ederek öğrenme sürecinde aktif rol oynayan bireylerin yetiştirilmesi amaçlanır (Güneş, 2011). Buna göre birey, çevresi ile iletişim ve sosyal etkileşim süreçlerinde aktif şekilde yer alarak daha anlamlı ve kalıcı öğrenir. Yapılandırmacı yaklaşımın esas alındığı programda öğrencilerin çok boyutlu ve öğrenme sürecinde aktif kılınmasını sağlamak amacıyla programın oluşturulmasında dört temel dil becerisi (dinleme, okuma, konuşma ve yazma) esas alınmıştır. Özellikle gramer temelli ve tek yönlü bir yaklaşımdan kaçınılmış ve dilin çok yönlü kullanımına ilişkin tüm hususlar göz önünde bulundurulmuştur. Hedef gruptaki öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve beklentilerini karşılayacak, yakından uzağa, basitten zora ve gündelik hayata dair temalar ve bu temalara ilişkin güncel içerik önerileri hazırlanmıştır. Buna ilaveten öğrencilerin zihinsel, duyuşsal ve bedensel gelişimleri de göz önünde bulundurularak aynı zamanda hedef gruba yönelik bilgi, beceri ve tutum geliştirmeye yönelik kazanımlar geliştirilmiştir. Kazanımların geliştirilmesinde öğrencilerin bireysel gelişim, ilgi ve ihtiyaçları ile birlikte dinleme, okuma, konuşma ve yazmaya yönelik dil becerileri arasında tutarlılık ve ilişkisellik unsurları göz önünde bulundurulmuştur. Kazanımlara ilaveten öğretmenlere yönelik olarak yazılan ve her bir kazanımın öğrencilere kazandırılmasında dikkat edilecek çerçeve ve sınırları belirlemeye yönelik açıklamalar yer almaktadır. Ayrıca, programda özellikle dil öğretiminde dikkat edilecek hususlar ve etkili öğretimde kullanılabilecek yöntem ve tekniklerle örnek etkinliklere yer verilmiştir. Bununla bağlantılı olarak programda belirlenen kazanımların öğrenciler tarafından ne düzeyde kazanıldığı ve öğrenme eksikliklerini belirlemeye yönelik öğretmenlerin ve öğrencilerin kullanabilecekleri ölçme

ve değerlendirme yöntemleri ve materyallerine yer verilmiştir. Programın, bu bölümlerin ilişkisel ve bütünleyici bir şekilde sunulduğu ve temelde etkili, anlamlı ve kalıcı bir öğrenme sağlayacak niteliğe sahip olmasına özen gösterilmiştir.

Öğretim programı eğitimcilere yönelik olarak, öğrenmeyi kılavuzlamada yol gösterici bir çerçeve ve harita sunmakla birlikte ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabı yazacak olanlara yönelik de bir rehber niteliğindedir. Özellikle dersin temel başvuru kaynağı olan ders kitabı ve diğer materyallerin hazırlanmasında mevcut program titizlikle incelenmelidir. Programda belirlenen her bir kazanım ve ilgili açıklamalar göz önünde bulundurularak öğrenci merkezli, etkinlik temelli, bireysel ve grup çalışmasına uygun ve görsel unsurları zenginleştirilmiş ders kitapları programı bütünleyici ve amaca ulaşmada destekleyici bir işlev görecektir.

Kürtçe ders programının hazırlanmasında "Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni"nde belirlenen düzeyler esas alınmıştır. Söz konusu metinde belirlenen düzeyler çerçevesinde hazırlanan program aynı zamanda modüler bir nitelik de taşımaktadır. Her bir düzeyde öğretim ilkeleri dikkate alınarak kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta, bilinenden bilinmeyene doğru bir gelişim göstermektedir. Bu bakımdan programda belirlenen düzeyler farklı sınıflardaki öğrencilerin aynı düzeyi bir arada öğrenmelerine uygun bir yapıda hazırlanmıştır. Örneğin, Kurmancca veya Zazaca'yı ilk defa seçecek bir ortaokul 5. ve 8. sınıf öğrencisi aynı grupta ilk düzeyi alabileceklerdir. Dolayısıyla öğrenci, beşinci sınıftan itibaren Kurmancca veya Zazacayı seçerek her yıl alabileceği gibi ilk kez dördüncü sınıfta da alabilecektir. Bu bakımdan program sınıf düzeylerinden ziyade hedef gruptaki öğrencilerin gelişim özellikleri ve dil düzeyleri esas alınarak ele alınmalıdır.

Öğretmenler, özellikle programın hedef grubundaki ortaokul öğrencilerinin yaş aralığını dikkate alarak etkinlikleri geliştirmeli ve düzeye uygun materyallerle öğretim sürecine rehberlik etmelidirler. 10-14 yaş aralığındaki öğrenciler olay ve olgular hakkında ilişkisel düşünmeye başlar ve daha çok grup çalışmasını tercih ederler. Ayrıca, özellikle bu yaş aralığı somut düşünme biçiminden soyut düşünceye geçiş dönemidir. Sosyalleşme ve akran ilişkilerinin daha fazla önem taşıdığı bu dönemde öğretmenler öğretim sürecini planlamada öğrencilerin iletişim ve sosyal etkileşime dayalı eğilimini göz ardı etmemelidir. Bu bakımdan, öğretmenler, dil öğretiminde öğrencinin aktif kılınacağı, etkinlik temelli, bireysel ve etkileşimsel yöntemleri kullanmalıdır. Özellikle hedef gruptaki öğrencilerin yaş ve gelişim özellikleri öğrenme ortam ve süreçlerini aktif, etkinlik temelli ve kendilerinin katılacağı şekilde yapılandırmayı zorunlu kılmaktadır.

Özellikle dil öğretiminde öğretmen, öğretimini gerçekleştireceği dilde konuşarak dersi işlemelidir. Bu dile yabancı olan öğrenciler için bir süre zorlayıcı olabilir. Ayrıca, öğretmende de bir yılgınlık sonucu anladıkları dil ile öğretimi gerçekleştirmeye yönelme gibi bir eğilim olabilmektedir. Ancak, düzeye uygun cümle yapıları ve açıklamalarla öğretimi yapılacak dilde öğrencilerle iletişim kurmak bir süre sonra öğrencilerin temel düzeyde dinleme becerileri kazanmalarını da sağlamış olacaktır. Bu nedenle öğretmen Kurmancca ve Zazaca dersini işlerken dili sabır ve ısrarla konuşarak öğrencilerin konuşma ve dinleme becerilerini desteklemelidir.

Dil öğrenmede bir diğer önemli husus "öğrencinin motivasyonu" sorunudur. Öğrencinin haftada iki saatlik bir derste ileri düzeyde bir dil kullanıcısı durumuna gelmesini beklemek oldukça yüksek bir beklentidir. Buna karşın öğrencinin ders süresince etkinlik temelli, grup ve bireysel çalışma becerileri edinmesi, dil öğrenme yöntemleri ve kişisel öğrenme stilinin tespiti yoluyla sınıf dışında da öğrenmeye yönlendirilmelidir. Öğrencilere yönelik ders dışı çalışma aktivitelerini ve öğrenme yöntemlerini belirlemek ayrıca, programın ön gördüğü sürece dayalı değerlendirme yöntem ve materyallerini kullanarak öğrenme düzeyini izlemek öğrenmede sınıf dışı motivasyon düzeyini de artıracaktır. Sonuç olarak öğretmen sınıf içi öğretim sürecine ilaveten sınıf dışı öğrenme yöntem ve süreçlerini de planlamalıdır.

Dil öğretiminde önem taşıyan bir diğer husus gramer temelli bir öğretimden ziyade dört temel dil becerisine (dinleme, okuma, konuşma ve yazma) odaklanan bireysel, grup etkinlikleri ve aktif öğretim, yöntem ve tekniklerine dayalı olarak öğretim sürecini planlamaktır. Programda da doğrudan gramer öğretimine yönelik kazanımlardan kaçınılmıştır. Düzeye uygun gramer kurallarının öğrenciler tarafından öğrenilmesi elbette sağlanacaktır. Ancak bu çaba doğrudan gramere yönelik bir öğretim sürecinden ziyade dört temel dil becerileri üzerinden ele alınacak metinler, dinleme etkinlikleri, yazma ve konuşma etkinlikleri içerisinde yeri geldiği zaman öğrencilere sezdirilerek öğrenme sağlanacaktır.

1.1. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin Esas Alınması

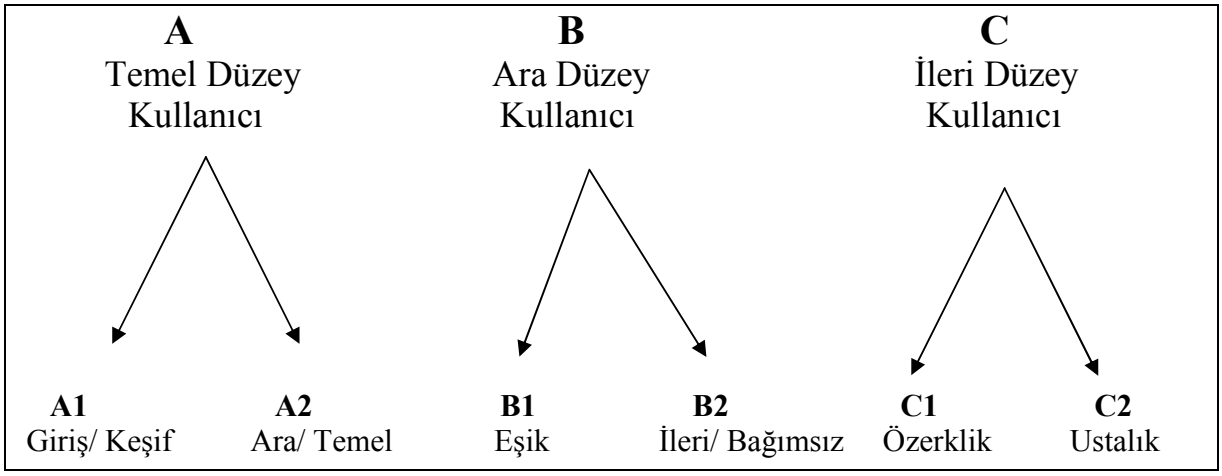
Programın hazırlanmasında Avrupa Konseyi tarafından dil öğrenme ve öğretimine ilişkin uygulanmalara dair karşılaştırılabilir standartlar getiren "Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni" çerçevesinde belirlenen düzeyler esas alınmış ve söz konusu metnin yaklaşımlarından yararlanılmıştır. Metnin temel amacı Avrupa ülkelerinde dil öğretim programlarını, program yönergelerini, sınav ve ders kitapları vb. konulardaki çalışmaları yönlendirmek için ortak bir çerçeve sunmaktır. Ayrıca, başvuru metni yabancı dil öğrenenlerin, bu dili iletişim kurmada kullanabilmek için neleri bilmeleri ve bu dilde yeterlik sahibi olabilmeleri için hangi alanlarda ne düzeyde gelişim

göstermeleri gerektiğini kapsamlı bir şekilde açıklamaktadır. Bu açıklamalar aynı zamanda dillerin kurulmuş olduğu kültür bağlamını da kapsamaktadır. Bu bakımdan bütün dillerin öğretimi ve öğrenme sürecinin değerlendirilmesinde rehber işlevi görmektedir. Başvuru metni aynı zamanda yabancı dil öğrenenlerin gerçekleştireceği ilerlemenin, öğrenmenin her aşamasında ve yaşam boyu öğrenme temeliyle ölçülebilmesini sağlayan dil yeterlilik düzeylerini de tanımlamaktadır.

1991 yılında konseye üye ülkelerin katıldığı bir sempozyumla İsviçre'de temelleri atılan Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni 1993-1996 yılları arasında uluslararası bir çalışma grubu tarafından hazırlanmış ve 1997 yılında Konseye üye ülkeler tarafından onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Çok dilliliğin ve çok kültürlülüğün önemini ve bu öneme istinaden dillerin korunması ve geliştirilmesine vurgu yapan metin birçok dile çevrilmiş ve Avrupa dışında da birçok ülkede kabul görmüştür. 2009 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nca oluşturulan bir komisyon tarafından Türkçeye de çevrilmiştir.

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, dil öğrenenlere ve öğretenlere yönelik öğrenme, öğretme ve değerlendirme alanlarına ilişkin bir başvuru rehberi niteliğindedir. Rehberde bireysel öğrenme, öğrenen özerkliği, yaşam boyu öğrenme, dil ve kültürler arası etkileşimin önemi üzerinde durulmaktadır. Ayrıca dil öğretiminde öğrenen merkezli ve öz değerlendirme temelli bir yaklaşım esas alınarak, öğrenenin ulaşması beklenen hedef, bilgi ve beceri düzeylerini esas alan bir yeterlik sınıflandırması yapılmaktadır. Metinde belirlenen dile ilişkin yeterlik düzeyleri temel (A1-A2), bağımsız (B1-B2) ve ileri düzey (C1-C2) kullanıcı olarak ifade edilmiştir.

Tablo 1. OBM Ortak Başvuru Düzeyleri



Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni de dikkate alınarak hazırlanan Kürtçe Dersi Öğretim Programı'nda ortaokul 5. sınıftan 8. sınıfın sonuna kadar ulaşılması hedeflenen yeterlik

düzeyi B1 olarak belirlenmiştir. Ancak ilk aşaması tamamlanan A1 düzeyi ilk kez bu dersi seçecek öğrenciler için bir öğretim yılını kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Kürtçe Dersi Öğretim Programı, haftada iki saatlik bir süre esas alınarak A1 düzeyi için hazırlanmıştır. A1 düzeyinin yabancı bir dil öğretimi için yoğunlaştırılmış ve ağır bir düzeye tekabül ettiği düşünülebilir. Ancak bu dersi dili Kürtçe olmayan bir öğrencinin seçebilmesinin yanında, mevcut durum ve realite içerisinde dili Kürtçe olanların da seçmesi beklenmektedir. Program da bunu göz önüne alarak hazırlanmıştır. Bu durum göz önünde bulundurularak program, bir yıl için tasarlanan "başlangıç, keşif" (A1) düzeyinde daha yoğun bir içeriği kapsayacak şekilde hazırlanmıştır.

Bu kapsamda hazırlanan Kürtçe (Kurmancca ve Zazaca) Öğretim Programının, ders kitabı ve yardımcı ders materyallerini hazırlayacak olanlara, öğretmenlere ve bu dili öğrenecek olanlara yönelik öğrenci merkezli, etkinlik temelli bir kılavuz olarak iş göreceği düşünülmektedir.

Ortaokul Kürtçe Dersi Öğretim Programı, temel düzey ve ara düzeyin ilk aşaması (B1) için tasarlanan aşağıdaki kazanımları içermektedir (OBM, 2009).

Tablo 2. Ortak Yetenek Düzeyleri – Bütüncül Basamak

ARA DÜZEY KULLANICI	**B1**	Açık ve standart bir dil kullanıldığında ve iş, okul, eğlence, gibi aşina olduğu ana konuları anlayabilir. Dilin konuşulduğu bir bölgeye yapılan yolculuk sırasında karşılaşılan durumların çoğunda sorunların altından kalkabilir. Bildik ve ilgi alanına giren konular üzerine yalın ve tutarlı bir söylem üretebilir. Bir olayı, bir deneyimi ya da bir düşü anlatabilir, bir beklentiyi betimleyebilir ve bir projeye veya bir düşünceye ilişkin gerekçeler ya da açıklamaları kısaca dile getirebilir.
TEMEL DÜZEY KULLANICI	**A2**	Tek cümleleri ve doğrudan öncelik alanlarıyla (söz gelimi yalın ve kişisel bilgiler ve aile bilgileri, alışverişler, yakın çevre, iş) ilişkili olarak sıklıkla kullanılan deyimleri anlayabilir. Bildik ve alışılagelen konular üzerinde yalnızca yalın ve dolaysız bilgi alışverişini gerektiren basit ve bildik etkinlikler çerçevesinde iletişim kurabilir. Eğitimini, çevresini yalın yollardan betimleyebilir ve dolaysız gereksinimlerine denk düşen konuları anlatabilir.
	A1	Sıradan ve gündelik deyişlerle somut gereksinimleri karşılamayı hedefleyen son derece yalın ifadeleri anlayabilir ve kullanabilir. Kendini veya bir başkasını tanıtabilir ve bir kişiye, kendisiyle ilgili sorular sorar (Örneğin oturduğu yer, ilişkileri, sahip olduğu şeyler, vb. üzerine) ve aynı türden sorulara yanıt verebilir. Eğer kendisiyle konuşan kişi yavaş yavaş ve tane tane kendisine yardımcı olacak biçimde konuşuyorsa, basit bir biçimde iletişim kurabilir.

Ortak başvuru metninde yeterlik düzeyleri öğrencinin öz değerlendirmesi esas alınarak tablolaştırılmıştır. Buna göre dersi A1, A2 ve B1 düzeyinde tasarlanan Kürtçe dersinin öz değerlendirme çizelgesi aşağıda gösterilmiştir (OBM, 2009: 23, 24).

Tablo 3. Ortak Yetenek Düzeyleri – Öz Değerlendirme Çizelgesi

		A1	A2	B1
ANLAMA	**Dinleme**	Eğer karşımdaki kişi yavaş ve anlaşılır şekilde konuşuyorsa, kendimle, ailemle ve yakın çevrem konusunda konuşulan basit sözcükleri ve bilinen deyişleri anlayabilirim.	Beni yakından ilgilendiren Konulara ilişkin (ailem, alışveriş, yakın çevre, iş ve okul gibi) anlatımları ve sık kullanılan söz dağarcığını anlayabilirim. Gazete ilanlarının yalın ve basit iletilerine ilişkin temel anlamı kavrayabilirim.	Açık ve uygun bir dil kullanıldığında ve iş, okul, Eğlence, vb. gibi bildik konular söz konusuysa, temel öğeleri anlayabilirim. Göreceli olarak yavaş ve tane tane konuşulması durumunda güncel olaylar, kişisel veya mesleki olarak ilgimi çeken birçok radyo ve televizyon yayınının özünü anlayabilirim.
	Okuma	Bildik isimleri, sözcükleri ve çok basit, sözgelimi ilanlarda, afişlerde ya da kataloglarda yer alan cümleleri anlayabilirim.	Kısa ve çok yalın metinleri okuyabilirim. Reklam, prospektüs, menü ve tarife gibi gündelik belgelerde öngörülen özel bir bilgiyi bulabilir, kısa ve yalın kişisel mektupları anlayabilirim.	Temelde gündelik ya da mesleğime ilişkin bir dilde kaleme alınmış metinleri anlayabilirim. Olaylara ilişkin betimlemeleri, duyguların betimini ve kişisel mektuplarda yer alan dilekleri anlayabilirim.
KONUŞMA	**Bir Konuşmaya Katılma**	Karşımdaki konuşmacının cümlelerini daha yavaşça yinelemeyi veya yeniden oluşturmayı ve söylemeye çalıştığım şeyi düzeltmeyi kabul etmesi koşuluyla basit bir iletişim kurabilirim. Basit sorular, bildik konular ya da dolaysız bir gereksinim duyduğum şeyler üzerine sorular sorabilir ve bu türden soruları yanıtlayabilirim.	Bildik konu ve etkinliklerde yalın ve dolaysız bilgi alışverişinden başka bir şey gerektirmeyen basit ve alışılagelen, etkinlikler sırasında iletişim kurabilirim. Genel olarak bir konuşmayı yeterince anlamasam da çok kısa iletişim alışverişinde bulunabilirim.	Konuştuğum dilin kullanıldığı bölgeye yaptığım bir yolculuk sırasında karşılaşılabilecek durumların birçoğuyla başa çıkabilirim. Bir hazırlık yapmaksızın, bildik ya da kişisel ilgi alanıma giren veya gündelik yaşama ilişkin (örneğin aile, boş zaman etkinlikleri, iş, seyahat ve güncel olaylar) bir konuşmaya katılabilirim.
	Sözlü Olarak Kesintisiz Konuşmak	Oturduğum yeri ve tanıdığım kişileri betimlemek için basit deyimler ve tümceler kullanabilirim	Ailemi ve öteki kişileri, yaşam koşullarımı, eğitimimi ve güncel ya da yakın mesleki etkinliğimi yalın öğelerle betimlemek için bir dizi cümleden ya da anlatımdan yararlanabilirim.	Deneyimleri ve olayları, düşlerimi, beklentilerimi ya da amaçlarımı anlatmak üzere kendimi basitçe ifade edebilirim. Görüşlerime veya projelerime kısa gerekçeler ve açıklamalar getirebilirim. Bir öyküyü ya da bir kitabın veya bir filmi ana hatlar ile anlatabilirim ve tepkilerimi dile getirebilirim.
YAZMA	**Yazma**	Basit, kısa, örneğin bir tatil kartpostalı yazabilirim. Bir soruşturmaya ilişkin kişisel ayrıntıları verebilirim.	Basit ve kısa not ve mesajlar yazabilirim. Çok basit kişisel bir mektup (örneğin bir teşekkür mektubu) yazabilirim.	Bildik ya da beni kişisel olarak ilgilendiren konularda yalın ve tutarlı bir metin yazabilirim. Deneyimleri ve izlenimleri betimlemek için kişisel mektuplar yazabilirim.

2. PROGRAMIN VİZYONU

Ortaokul Kürtçe Dersi Öğretim Programı, Kurmancca veya Zazaca'yı bir iletişim aracı olarak kullanabilen, dil öğrenmekten zevk alan, kültürel değerlerin farkında olan ve farklı dil ve kültürlere zenginlik olarak bakabilen bireylerin yetişmelerini hedeflemektedir.

3. PROGRAMIN YAPISI

Kürtçe Dersi Öğretim Programı aşağıdaki bölümlerden oluşmaktadır:

3.1. Genel Amaçlar

Kürtçe Dersi Öğretim Programı'nın amacı, Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkelerine uygun olarak öğrencilerin;

- Kürtçe öğrenmeye karşı ilgisini artırmak,
- Kürtçenin yaşadığı kültürü tanımalarını sağlamak,
- Kürtçe (Kurmancca ve Zazaca) konuşulan yörelerin kültürel değerlerini ayırt etmelerine olanak tanımak,
- Kendi kültürel değerlerini fark ederek farklı olana hoşgörü ve saygı göstermelerini sağlamak,
- Kendini ifade etme, iletişim kurma, iş birliği yapma, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmek,
- Seviyelerine uygun görsel, işitsel ve yazılı kaynakları takip etmelerini sağlamak,
- Kişisel, sosyal, kültürel bakımdan gelişmelerini sağlamak,
- Kürtçede dinleme, konuşma, okuma ve yazma dil becerilerini geliştirmek,
- Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde belirlenen ölçütlere göre kendilerini değerlendirmelerini sağlamak,
- Kürtçede kelime hazinesini zenginleştirmek,
- Bilgi teknolojilerinden yararlanarak öğrenme becerilerini geliştirmektir.

3.2 Programın Kapsamı

Kürtçe Dersi Öğretim Programı öğrencilerin;

- İletişim becerilerine,
- Zihinsel gelişim düzeylerine,
- Bilişsel alanlara (okuduğunu anlama, yorumlama, karşılaştırma vb.),
- Duyuşsal alanlara (kültürler arası hoşgörü, dil öğrenmeye karşı ilgi duyma vb.),
- Psikomotor becerilere (sesli okuma, yazma, şarkı söyleme, konuşma gibi zihin ve kas koordinasyonu ile ilgili beceriler vb.),
- Dinleme, okuma, yazma ve konuşma becerilerini uyumlu şekilde geliştirmeye,
- Kendi kültürel değerlerini başkalarına aktarma, Kürtçe konuşulan yörelerin kültürel değerlerini ve farklı lehçelerini ayırt etmelerine uygun,
- Kendi yeteneklerini keşfetmelerine, güçlü ve zayıf yönlerini tanımalarına ve kendi kendilerini değerlendirmelerine,
- Konuşma ve yazma becerisini geliştirerek Kürtçeyi doğru ve akıcı kullanmalarını sağlamaya,
- Dört dil becerisini geliştirirken özellikle üretime dayalı beceriler aracılığıyla kendilerini ifade etme becerilerini geliştirmeye,
- Not alma, önemli hususları belirleme, dikkatini sunulan bilgiye yoğunlaştırma, kendi kendine öğrenme için materyal oluşturma ve kullanma yeteneği gibi çalışma becerilerini geliştirmeye yönelik kazanımlarla düzenlenmiştir.

3.3 Öğrenme Alanları

Dili öğretme ve öğrenme, çok boyutlu ve bu boyutların karşılıklı etkileşimine dayalı bir süreçtir. Öğrenme alanları, anlama (dinleme, okuma) ve anlatmayı (konuşma, yazma) temel alan dört beceriden oluşmaktadır. Kürtçe Dersi Öğretim Programı hazırlanırken bu dil becerileri temel alınmıştır. Programda dört dil becerisinin hiçbirine öncelik sırası verilmemiş olup bütün dil becerilerinin doğal iletişim ortamlarında olduğu gibi birbiriyle etkileşim içerisinde ele alınması hedeflenmiştir. Bu etkileşimin öğrencinin dili öğrenme, etkili kullanma ve bilgileri yapılandırma sürecini kolaylaştırması beklenmektedir. Örneğin, öğrenciler okuma öncesinde başlıktan,

görsellerden, anahtar kelimelerden vb.den yararlanarak ön bilgileri doğrultusunda konuya ilişkin düşüncelerini ifade edebilir, işlenen konu çerçevesinde bildiklerini ve öğrendiklerini paylaşabilirler. Okuma sonrasında konuya ilişkin değerlendirmelerin yer aldığı kısa sözlü ve yazılı metinler oluşturabilirler. Etkili dil öğretiminde öğretmenlerin her bir kazanıma dayalı etkinliklerde, dört temel öğrenme alanına odaklı çalışmalar planlaması ve gerekli materyalleri sağlaması önem taşımaktadır.

Dört dil becerisinin birlikte ve etkileşim içerisinde kullanılmasıyla öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerinin geliştirilmesi sağlanacaktır. Programın öğrenme alanlarını oluşturan beceriler aşağıda özetlenmiştir.

3.3.1 Dinleme

Dinleme, günlük yaşamda iletişimin gerçekleşebilmesi, aynı zamanda eğitim ortamında öğrenmenin sağlanabilmesi için gereksinim duyulan dil becerisidir. Dinleme, edilgen bir işlem olarak değil tam tersine bireyin etkin katılımı ile gerçekleşir. Dinleme aynı zamanda konuşma esnasında aktarılan duygu ve düşünceleri anlamak, bağlam içerisinde değerlendirmek, düzenlemek, aralarındaki ilişkiyi saptamak, yorumlamak ve belleğinde saklamaya değer bulduklarını seçip ayırmak gibi farklı zihinsel süreçleri gerektirmektedir.

Dinleme tek taraflı gerçekleşen bir beceri olarak ele alınmamalıdır. Diğer bir deyişle dili kullanabilmek için önce dinleyerek anlamak gerekmektedir. Dil öğrenme sürecinde öğrencinin hedef dili duymasını sağlamak dinleme becerisinin gelişmesi için tek başına yeterli değildir. Bu doğrultuda dil sınıflarında dinleme becerisinin geliştirilmesi için farklı amaçlara yönelik olarak farklı dinlemelere yer verilmesi önem taşımaktadır. Farklı amaçlar doğrultusunda farklı olarak gerçekleştirilen dinleme türlerinden bazıları aşağıda sıralanmıştır:

Yoğun dinleme: Konuşma dilinde yer alan belirli dil yapılarını ve vurguları saptamak amacıyla yapılan dinleme.

Seçici dinleme: Belirli bir bilgiyi edinmek amacıyla tüm duyulanı anlamlandırmaya çalışmaksızın yapılan dinleme. Örneğin, uçuş anonslarında doğru kapı numarasını bulabilmek veya seyahat edilecek ülkedeki hava durumunu öğrenmek amacıyla yapılan dinleme.

Yaygın dinleme: Ders sunumu, karşılıklı konuşma gibi daha uzun süreli metinleri dinleyerek söylenenlerden genel bir anlam çıkarmak için yapılan dinleme.

Etkileşimli dinleme: İkili ve grup çalışmalarında, rol çalışmalarında, tartışma ortamlarında konuşma ile bütünleşerek gerçekleşen dinleme.

Öğrenme-öğretme sürecinde, öğretmen sınıfın ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda yukarıda belirtilen farklı dinleme türleri ile dinleme etkinlikleri düzenlerken ses kayıtlarının, videokasetlerin, uzman kişilerce hazırlanmış sözcük ve tümce vurgusu içeren kasetlerin, CD'lerin kullanımına koşullar olanak tanıdığı ölçüde özen göstermelidir.

Dinleme becerisi içsel bir süreç olduğundan dinleme etkinliklerinin sonucunda anlamanın gerçekleşip gerçekleşmediğini çözümleyebilmek için dinleme sonrası konuşma, yazma gibi becerilerin kullanımına da ders ortamında yer verilmelidir. Dinleme etkinliklerinde dinleme öncesi, dinleme sırası ve dinleme sonrası aşamaları gerçekleştirmek, öğrenciyi dinleme stratejilerini kullanmaya özendirmek, etkileşimsel öğrenmeye olanak tanımak ve anlamlı öğrenmeyi desteklemek için önemlidir. Aşağıda farklı amaçlar doğrultusunda farklı dinlemelerle gerçekleştirilecek bazı dinleme etkinlikleri öneri şeklinde verilmiştir. Bu etkinlikler dinleme etkinliklerinin farklı aşamalarında kullanılabilir:

- Kayıtlı bir metnin veya öğretmenin dinlenmesiyle metinde yer alan yönergelerin uygulanması,
- Kayıtlı bir metinde yer alan betimlemelerin dinlenmesiyle uygun resmin, grafiğin, tablonun seçilmesi,
- Dinlenilen metinle ilgili soruların cevaplanması,
- Dinlenilen bir öykünün sonunun yazılması,
- Dinlenilen bir öyküde yer alan olayların kronolojik sıralama ile şemalaştırılması,
- Karşılıklı konuşmanın (öğretmen ve veli arasındaki telefon görüşmesi gibi) dinlenerek seçilen yer, zaman, kişi, durum gibi bilgilerin randevu defteri, haftalık plan, form gibi farklı bir metne işlenmesi,
- Dinleme sonrasında doğru-yanlış etkinliklerinin yapılması,
- Karşılıklı bir konuşmanın dinlenerek konuşmanın kimler arasında ve nerede gerçekleştiğine ilişkin tahminde bulunulması,

- Karşılıklı konuşmayı dinlemeden önce resimlere bakarak tahminde bulunulması, dinleme sonrasında tahminler ile metinde yer alan olayların karşılaştırılması, benzer bir karşılıklı konuşmanın sınıf ortamında canlandırılması,
- Küçük bir sunuda yer alan ana düşüncelerin not edilmesi,
- Metinde açık bir şekilde ifade edilmeyen duygu, düşünce ve anlamların çıkarım yoluyla bulunması. Örneğin, karşılıklı konuşmanın dinlenmesi sonucunda iletişimde bulunanların ne tür bir duygu (kızgın, mutlu, tedirgin vb.) içerisinde olduğunun saptanması,

Öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirebilmeleri için yukarıda belirtilen sınıf içi çalışmaların yanı sıra sınıf dışı ortamlarda da dinlemenin sürdürülebilmesi amacıyla öğrencilerin internet, MP3 çalar, CD, DVD, ve Kurmancca ve Zazaca yayın yapan kanalları dinleme ve izlemeleri doğrultusunda yönlendirilmeleri de gerekmektedir. Bu durum öğrencileri gerçek iletişim ortamlarına hazırlamada yarar sağlayacaktır. Öğretmen, öğrencilerin dinleme becerilerinin gelişmesinde en temel kaynaktır. Bu nedenle öğretmen sınıf içinde olabildiğince Kürtçe konuşarak model olmalı ve öğrencilerini Kürtçeyi kullanmaya özendirmelidir.

3.3.2 Konuşma (Karşılıklı Konuşma ve Sözlü Anlatım)

Dil öğretimindeki önemli amaçlardan biri öğrencinin hedef dilde kendisini sözlü olarak ifade edebilmesidir. Bir dili bilip bilmediğimiz çoğu zaman o dili ne ölçüde konuşabildiğimize bağlıdır. Konuşma bilişsel becerilerin yanı sıra psikomotor becerilere de paralel olarak gerçekleşir. Aynı zamanda öğrencinin kendine güvenerek konuşması gibi duyuşsal beceriler de konuşmayı etkilemektedir. Bunun yanı sıra seslendirme kurallarını doğru uygulamak, mimik, jest gibi sözel olmayan iletişimi etkili olarak kullanmak da konuşmayı destekleyen önemli öğelerdendir.

Konuşma sırasında konuşmanın akıcılığını sağlama, anlaşılmayan noktaları tekrarlama, aynı ifadeyi başka kelimeler ve yapılar kullanarak ifade etme gibi farklı amaçlara yönelik konuşma stratejilerinden yararlanılabileceği gibi özür dileme, ricada bulunma, bilgi aktarma, reddetme gibi farklı dil işlevleri de kullanılabilir.

Kürtçe Dersi Öğretim Programı'nda konuşma öğrenme alanı, **sözlü anlatım** ve **karşılıklı konuşma** bölümlerinden oluşmaktadır. Sözlü anlatım; sunum, görüş bildirme gibi karşıdaki kişiden cevap beklentisi olmaksızın kesintisiz gerçekleştirilebilir. Sözlü anlatım yoluyla gerçekleştirilen konuşma planlı (bir konuda sunum yapmak gibi) veya plansız (okunan veya dinlenen bir metindeki konulara ilişkin sorulara kısa cevaplar vermek vb.) olabilir. Karşılıklı konuşma ise daha çok yüz

yüze gerçekleşir. Öğrencilerin sözlü anlatım ve karşılıklı konuşma becerilerini kazanabilmesi için etkinliklerin farklı konuşma türlerini gözeterek hazırlanması gerekmektedir. Sınıf ortamında yer alan konuşma türlerinden bazıları şu şekilde sıralanabilir:

- **Modelleme konuşma:** Anlamdan daha çok belirli bir sesletimi gerçekleştirmek amacıyla yapılan tekrarlar.
- **Yoğun konuşma:** Dilsel bir yapının doğru olarak kullanımı için bireysel veya ikili çalışma ile gerçekleştirilen sınırlı konuşmalar.
- **Aktarımsal konuşma:** Belirli bir bilginin paylaşımı için gerçekleştirilen, soru-cevap düzeneğinde ilerleyen konuşmalar.
- **Yaygın konuşma:** Sözel raporların, kısa sunumların, özetlerin daha resmî bir dil tercihi ile sunulması.

Yukarıda açıklanan konuşma türlerine göre sınıf içi ortamlarda gerçekleştirilebilecek bazı konuşma etkinlikleri olarak diyaloglar, tartışmalar, münazaralar, doğaçlama, röportajlar, kitap tanıtımları, sunumlar, rol yapma, okuma tiyatrosu, öykü anlatımı ve iletişim oyunları sayılabilir. Konuşma becerisini geliştirmeye yönelik olan bu etkinliklerden öğrencilerin düzeylerine uygun olanlar seçilmeli ve bunlar sınıf içinde kullanılmalıdır. Ayrıca ikili çalışmalar ve grup çalışmaları, projeler gibi etkinlikler de konuşma fırsatları oluşturmak için sınıf içi çalışmalarda tercih edilmelidir.

3.3.3 Okuma

Okuma, metinde yer alan kelime, söz öbeği, cümle vb.nin anlamını çözmenin çok daha ötesinde öğrencinin metnin amacını tanımlayabildiği, çıkarım ve yorumlarda bulunduğu bir süreç olarak görülmelidir. Öğrencinin kendini ifade edebilmesi, değerlendirmelerde bulunması ve öne sürülen düşüncelere katılıp katılmadığını belirtebilmesi için okuduğunu anlaması ve diğer dil becerileri ile bütünleştirerek anlatması gerekmektedir. Okumanın, kelime hazinesini geliştirmek, kelimelerin bağlam içerisinde kazandığı anlamları ayırt edebilmek, öğrenilen dilsel yapıların özgün metinlerde kullanımını görebilmek ve dilsel üretim için doğal bir bağlam oluşturmak gibi önemli işlevleri de bulunmaktadır. Okuma öğretiminin amaçları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Doğru, sürekli ve anlayarak okuma becerisi kazanmak,

- Okuma amacını (bilgi edinmek, eğlenmek gibi) belirleyerek uygun okuma yöntem ve stratejilerini kullanmak,
- Kelime hazinesini geliştirmek,
- Okumanın, bilgi kazanmanın yollarından biri olduğunu kavramak,
- Metinde yer alan kültürel öğelere ilişkin farkındalığı geliştirmek,
- Dilin doğru ve etkili kullanıldığı metinleri okuyarak anlatım gücünü geliştirmek,
- Okunan metinle ilgili eleştirel düşünceleri ortaya koymak,
- Okumayı zevkli bir alışkanlık hâline getirmek,

Okuma becerisinin geliştirilmesi, öğrencilerin farklı kültürleri tanıyabilmeleri, iletişim teknolojilerini etkin olarak kullanarak dünyadaki gelişmeleri yakından takip edebilmeleri, araştırmaları sonucunda elde ettikleri bilgileri yaşamları boyunca etkin olarak kullanabilmelerine olanak tanır.

Okuma öğretiminin amaçları doğrultusunda okuma becerisinin geliştirilmesinde aşağıda listelenen okuma öğretimi stratejilerinden yararlanılabilir:

- Okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olunması,
- Okunan metnin türünün ve iletişim amacının belirlenmesi,
- Metinde yer alan ana ve yardımcı fikirlerin bulunması,
- Seçici bilgiye ulaşmak amacıyla okuma yapılması,
- Metinde yer alan konu ve olayların birbiriyle ilişkilendirilmesi,
- Okunan metnin özetlenmesi,
- Metinde yer alan bilgilerin aktarılması,
- Okuma metinlerinde bilinmeyen sözcük ve yapıların anlamının bağlamsal veriler ve ipuçlarının yardımı ile bulunması,

Dil öğretiminde, okuma becerisini geliştirebilmek için çeşitli stratejiler mevcuttur. Bunlar; göz atarak okuma, özetleyerek okuma, not alarak okuma, işaretleyerek okuma, tahmin ederek okuma, soru sorarak okuma, canlandırarak okuma, tartışarak okuma ve eleştirel okumadır.

Belirtilen okuma amaçları ve stratejileri doğrultusunda okuma becerisinin geliştirilmesinde öğrencilerin düzeylerine uygun, ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik etkin katılımlarını sağlayacak etkinlikler düzenlenmelidir. Öğrencilerin metinde tamamlanmadan bırakılmış kısımları tahminde bulunarak geliştirmesi, konulara ilişkin değerlendirmelerde bulunması, metni neden beğendiğini veya beğenmediğini gerekçeleri ile açıklaması, kendisinin benzer durumlarda neler yapabileceğini tartışması gibi etkinlikler öğrenme deneyiminin kişiselleştirilmesi, eleştirel düşünme becerisinin geliştirilmesi ve öğrenen odaklı bir eğitim ortamının oluşturulması açısından önem taşımaktadır.

Okuma becerisine yönelik olarak uygulanabilecek bazı etkinlikler aşağıda verilmiştir:

- Öğrencinin okuduğu metindeki en önemli cümleyi belirlemesi, daha sonra ikili çalışma yoluyla seçtiği cümleyi arkadaşıyla paylaşarak bu cümleyi neden önemli bulduğunu açıklaması istenebilir.
- Metin üzerinde ayrıntılı bir şekilde çalışılmadan önce, öğrenciden metnin başlığına, görsellerine, anahtar kelimelerine vb. bakarak metin ile ilgili metni tanıma ve tahmin etme çalışmaları yapması ve bu kapsamda soru hazırlayarak sınıfla paylaşması, bu soruların metin inceleme çalışmaları sonrasında doğru cevaplanıp cevaplanmadığını değerlendirmesi istenebilir.
- Öğrencilerden metnin bütününü göz önünde bulundurarak metinde eksik bırakılan tamamlama cümlesini belirleyip doğru yere yerleştirmeleri istenebilir.
- Öğrencilerden metinden çıkarılmış olan bir cümlenin veya paragrafın, metnin içeriği ve bağdaşıklığının gözetilmesi ile doğru yere yerleştirmeleri talep edilebilir.
- Okuma metnindeki konu, herkesin bilgi sahibi olabileceği kişiler, olaylar ve durumlar ile ilgili ise okuma öncesinde öğrencilerin konuya ilişkin bilgilerini paylaşması ve bilmek istediklerini saptaması yoluyla ilgi uyandırmak ve beklentileri artırmak amacıyla kavrama etkinlikleri yaptırılabilir.

Etkinliklerin seçimi ve uygulanmasında okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrasında farklı tür etkinliklere yer verilmesi ve her üç aşamada da etkinliklerin dengeli bir dağılımının yapılması gerekmektedir.

Okuma öncesinde: Etkinlikler ile konuya hazırlanan ön bilgilerini harekete geçiren öğrenci, okuma süresince gerçekleştirdiği etkinlikler ile konuya ayrıntılı olarak bakabilecek, kavrama, karşılaştırma, yorumlama, sentez ve değerlendirme yoluyla bilginin üreticisi konumuna geçecektir.

Okuma sırasında: Etkinlikler ile dikkatin metnin belirli noktalarına yönlendirilmesi sağlanmalıdır.

Okuma sonrasında: Etkinlikler ile öğrenciye, kazanımları diğer öğrenme alanlarında ve metinle ilişkili farklı konular çerçevesinde uygulayabileceği bir açılım sağlanmalıdır.

3.3.4 Yazma

Dil öğretiminde, yazma becerisi farklı amaçlarla kullanılabilecek etkili bir araçtır. Bu beceri gündelik hayatta; resmî veya özel mektuplar, kartlar, e-posta, faks veya mesaj yazma, özgeçmiş yazma, form doldurma, ödev yapma, alıştırma yapma, not alma vb. etkinliklerle geliştirilmektedir.

Süreç odaklı yazma, diğer dil becerilerinin gelişmesine önemli katkı sağladığı gibi kişinin duygu, düşünce ve bilgisini düzenleyip ifade etmesine aracı olmaktadır. Yazma mekanik bir süreç olarak değil anlama, düşünme, geliştirme ve üretme becerilerini kapsayan bir beceri olarak algılanmalı ve değerlendirilmelidir. Bu anlamda yazma becerisinin kazandırılmasında süreç odaklı bir yaklaşım benimsenmelidir. Öğrencilerden yazma sürecinde plan yapma, fikirlerini aşamalı olarak geliştirme, düşüncelerini destekleme, yazdıklarını değerlendirme gibi farklı kazanımları geliştirmeleri beklenmelidir. Süreç odaklı yazmada izlenebilecek yol aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Tablo 4. Süreç Odaklı Yazmada İzlenebilecek Yol

Düşünce Üretimi	• Yazılan konuya ilişkin bir metin okuma, • Araştırma yapma, • Beyin fırtınası (bir konuya ilişkin akla gelen ilk düşüncelerin not hâlinde, değerlendirme yapılmaksızın yazılması daha sonra diğer grup üyelerinin yazdıkları ile karşılaştırılması, aynı düşüncelerin altının çizilmesi, yenilerinin listeye eklenmesi, uygun görülmeyenlerin çıkarılması, sınırlandırma amacıyla konuya göre en önemli ilk üç düşüncenin belirlenmesi), • Düşünce listesi oluşturma (bireysel), • Tartışma, • Öğretmenin yönlendirici sorularını cevaplama, • Serbest çağrışım (anahtar kelime belirleyerek bu kelimenin çağrıştırdığı alt kavramları açma ve kavram haritası oluşturma), • Serbest yazma (belirli bir sürede yapı ve kelimelerin doğruluğu üzerinde konuyla ilgili akla gelen ilk düşünceleri yazma),

İlk Taslak	• İlk aşamada öne çıkan düşünceleri bir paragraf içerisinde sırasıyla yazma, yazılan düşünceleri destekleyecek örnekler ve alt temalar bulma (bireysel), • Aynı konuda yazan bir öğrenci ile metinleri değişerek, yazının yeterince açık olup olmadığına, ana düşüncesine, iletilmek istenen düşüncenin etkili ve ikna edici biçimde geliştirilip geliştirilmediğine ilişkin değerlendirmelerde bulunma, öneriler geliştirme (İkili çalışma: İkili çalışmanın uygun olmayacağı öğretim ortamlarında bu süreç öğretmenle de sürdürülebilir), • Öneriler ve paylaşımlar doğrultusunda yazılan paragrafı tekrar gözden geçirme ve gerekli değişiklikleri yapma,
İkinci Taslak	• Düzeltilmiş taslağı dil yapılarının doğru kullanılıp kullanılmadığını, aktarılmak istenilen düşüncenin anlaşılır ve tutarlı görülüp görülmediğini değerlendirme, bu yönde gereken düzeltmeleri yaparak öğretmene teslim etme, • Öğretmenden gelen dönütler ile arkadaştan alınan dönütleri kıyaslama, bunları sınıf ortamında paylaşma,
Değerlendirme	• Öğretmenin açıkladığı değerlendirme ölçütleri çerçevesinde yazılan metni gözden geçirme, son düzeltmeleri yapma ve teslim etme, • İçerik (ana fikir cümlesi, düşüncelerin desteklenerek ve örneklendirilerek geliştirilmesi, sebep-sonuç, benzerlik-farklılık, betimlemelerin sunumu), • Düzen (etkili bir giriş ve sonucun bulunması, düşüncelerin mantıksal dizini, metnin yeterli uzunluğa sahip olması), • Söylem (paragraf bütünlüğü, bağlaçların etkin kullanımı, göndermelerin uygunluğu, yinelemelerden kaçınmak amacıyla farklı dil yapılarının kullanımı, akıcılık, metin türüne uygunluğu), • Dil kullanımı (dil bilgisi yapılarının doğru kullanımı, kelimelerin doğru yazımı, düzene ilişkin genel görünüm), • Yaratıcılık (konunun uygun olması koşuluyla yaratıcı düşüncelere, özgün örneklere ne ölçüde yer verildiği),

Yukarıda açıklanan aşamalara göre örneğin ikinci taslağı geliştirmekte olan bir öğrenci, öğretmenin geri bildirimlerini dikkate alarak yazma süreci öncesine dönebilir, metnin akışına bütünlük getirecek yeni bir düşünceyi yazısına ekleyebilir. Belirtilen aşamaların izlenmesi durumunda öğretmenler, öğrencilere her aşamada yardım etmeli, yol gösterici olmalı ve onlara yönlendirmeler yaparak hatalarını kendilerinin düzeltmeleri için fırsat tanımalıdır.

Yazma öğretimi sırasında süreç odaklı yaklaşım doğrultusunda öğretmen, öğrencilerin mektup, e-posta, kart, özgeçmiş yazma gibi etkinlikleri gerçekleştirmelerine fırsat tanımalıdır. Öğrenciler bu etkinlikleri gerçekleştirirken metin türlerinin özelliklerini, öne çıkan yapısal farklılıklarını gözetmelidir. Bu nedenle yazma becerisine yönelik bu uygulamalardan önce öğrencilere uygun örnekler verilmeli, okuma ve inceleme etkinlikleri tür özelliklerine, kullanılan alışılagelmiş yapılara dikkati çekecek yönde geliştirilmelidir. Aynı şekilde metinde akışı sağlayan ve bütünlük getiren bağlaçları öğrencilerin metinlerde kullanmaları istenmeden önce, karışık düzende

verilmiş bir metni bağdaşıklık ve bağlaşıklık ilkelerini gözeterek doğru bir düzene getirmeleri, ön etkinlik olarak verilebilir. Ayrıca öğretmenler öğrencilerde yazma alışkanlığını geliştirmek, onları yazmaya motive etmek ve yazmaya karşı olumlu tutum edinmelerini sağlamak amacıyla aşağıdaki etkinlik örneklerinden de yararlanabilirler:

- Eksik bir cümle verip bu cümleyi tamamlamaları istenebilir.
- Bir müzik dinletisi sonunda o müziğin çağrıştırdığı kelimeleri ve sahneleri kısaca betimlemeleri istenebilir.
- Öğrencilere birtakım veriler sunularak (sorular, betimleyici sözceler vb.) çerçevesi çizilmiş bir konuda yazı üretmeleri istenebilir.
- Öyküleme aracılığı ile iş birliğine dayalı öğrenme desteklenebilir. Öğrenciler dağıtılan resimleri düzenleyerek bir öykü oluşturabilirler.
- Kişisel mektup yazarken mektubun hayali alıcısını göz önünde bulundurarak öğrencilerden duygu ve düşüncelerini değişik şekillerde ifade etmeleri istenebilir.
- Öğrenciden performans ödevi olarak günlük tutması istenebilir ve bu günlük, yılsonunda değerlendirilmeye tabi tutulabilir.

Yaratıcı yazma ve günlük tutma gibi diğer yazma etkinlikleri yazmanın zevkli bir uğraş hâline gelmesi, öğrenenlerin kendilerini keşfetmesi, duygu, düşünce ve yaşadıkları karşısında verdikleri tepkileri düzenli olarak paylaşabilmeleri açısından önem taşımaktadır.

3.4 Kazanımlar

Kazanım, öğrenen için eğitim yoluyla planlanarak öğrenme-öğretme süreci sonunda ulaşılması beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerler bütünüdür. Bu nedenle öğrencilerin öğrenme alanlarındaki gelişimleri, kazanımların edinilmesine bağlıdır. Eğitimin amaçlarına ulaşması, kazanımlar çerçevesinde öngörülen öğrenmenin belirlenen düzeyde gerçekleşmesine bağlıdır. Öğretmen, öğretim sürecini planlarken kazanımlarda yer alan bilgi, beceri veya tutumu kazandırmaya yönelik bir ön hazırlık yapmalı ve öğretim sürecini en etkili şekilde planlamalıdır.

Kazanımların bir kez ele alınma zorunluluğu yoktur. Programda yer alan kazanımlar farklı temalarda birkaç kez ele alınabilir. Örneğin, bir sınıfta ele alınan bir kazanım aynı sınıfın farklı bir temasında veya başka bir sınıfta etkinliğin düzeyi değiştirilerek yeniden ele alınabilir.

Program, Kürtçenin (Kurmancca ve Zazaca) öğretimine yönelik olarak hazırlanmış ortak bir içeriğe sahiptir. Programın teorik boyutunda ifade edilen açıklamalar, öğretim yöntem ve teknikleri, ölçme ve değerlendirme materyalleri, örnek etkinlikler ve kazanımlar ile açıklamalar her iki lehçenin özellikleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Öğretmen, kazanımları ve her kazanıma ilişkin ifade edilen düzeyi, açıklamalarda belirlenen sınırlar çerçevesinde dikkate almalı ve öğretim sürecini buna göre planlamalıdır.

Öğretmen, Kurmancca veya Zazaca'yı tercih eden gruplara ayrı ayrı ders verebileceği gibi, yaygın olmasa da her iki lehçeden birini öğrenme talebinde bulunan öğrencilerden oluşan karma gruplara da ders vermek durumunda kalabilir. Özellikle her iki lehçede ayrı ayrı ders almak isteyen öğrenci sayısının az olduğu okullarda bu durumla karşılaşmak mümkündür. Karşılaşılabilecek söz konusu istisnai durumlarda, gruplar birleştirilerek her iki lehçenin öğretimi aynı sınıf ortamında gerçekleştirilebilir. Program bu durumlar göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Öğretim sürecinde bir gruba yönelik ödevlendirme yapılırken diğer gruba yönelik aktif öğretim sürdürülmelidir.

3.5 Açıklamalar

Kürtçe Dersi Öğretim Programı'nda kazanımlarla birlikte verilen açıklamalar; kazanımların hangi kapsamda, ne kadar verileceği ve nasıl uygulanabileceği ile ilgili bilgilerden oluşmaktadır. Açıklamalar, kazanımı uygulamada öğretmene yol gösterici bir işlev görmektedir. Aynı kazanıma farklı temalarda ve düzeylerde farklı açıklamalar yapılmış ve kazanıma ilişkin öğretimin ne şekilde yapılacağına ve düzeyine ilişkin çerçeve çizilmiştir. Açıklamalarda belirtilen örnekler Kurmancca ve Zazaca olarak belirtilmiştir. Öğretmen, öğretim sürecini planlamada öğretimini gerçekleştireceği lehçedeki örnekleri esas alarak, bunları geliştirebilir.

3.6 Etkinlikler

Etkinlikler kazanımların hayata geçmesini sağlayacak sınıf içi ve okul dışı uygulamalardan ibarettir. A1 düzeyine göre dil becerileri esas alınarak yapılandırılmış etkinlik örnekleri programın hedef kitlesine kılavuzluk etmesi amacıyla verilmiştir. Bu amaçla öğretmenlere yönelik Kurmancca ve Zazaca olarak beşer etkinlik örneği hazırlanmıştır. Öğretmen bu örneklerden de istifade ederek her kazanımın öğretimine yönelik farklı etkinlik türlerini hazırlayabilir.

3.7 Dil Yapıları

Dil bilgisi bir dilin yapısı, kuralları ve işleyişi ile ilgilidir. Bu sebeple dilden ve dil becerilerinden ayrı olarak algılanmamalıdır. Dil öğretiminde öğrencilere dile ilişkin kuralları aktarmak yerine; onların dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirmelerine fırsat verilmelidir. Bu amaçla hazırlanmış olan Kürtçe Dersi Öğretim Programı'nda, dil bilgisi, dil becerilerinin (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) içerisinde bu becerilerin bir parçası olarak yer almıştır. Bu doğrultuda yapılacak olan uygulamalarda dil bilgisi kural ve ilkelerinin örtük bir biçimde sezdirilmesi yolu benimsenmiştir.

3.8 Temalar ve İçerik Önerileri

TEMALAR	İÇERİK ÖNERİLERİ
DİLİMİZ TANIYALIM	Kürtçede kullanılan farklı harf ve karakterler. Kürtçenin lehçeleri ve deyiş farklılıkları.
BEN VE AİLEM	Ad-soyad, tanışma, yaş, cinsiyet, doğum yeri ve tarihi, fiziksel görünüm (boy, kilo, saç ve göz rengi, uzunluk, kısalık vb) memleket, arkadaşlarım, ilgiler, anne-baba, aile bireyleri, akrabalar, aile hayatı, meslekler vb.
OKULUM VE YAŞADIĞIM ÇEVRE	Okulun adı, adresi, okul çevresi, okul eşyaları, okul kuralları ve etkinlikleri, okuldaki kişi ve mekânlar, dersler, sınavlar, okul kulüpleri ve sosyal faaliyetler, yaşadığım yer, yaşadığım ev, evin bölümleri, mahallem (köyüm, sokağım, ev adresim) ve arkadaşlarım, evdeki eşyalar vb.
BEDEN VE SAĞLIK	Vücudumun organları, günlük bakım ve beden temizliği (diş fırçalama, el, tırnak ve saç vb.), sağlık, hastalık, sağlık birimleri (aile sağlık merkezi, hastane, 112 acil vb.) ve çalışanları, sağlıklı yaşam, bedensel ihtiyaçlar, kaza ve tedavi, ilkyardım vb.
YİYECEK VE İÇECEKLERİMİZ	Yiyecek ve içecekler (sebze, meyve, yemekler vb.), özellikleri, tatları, öğünler, yeme ve içme tercihleri, mekânları ve çalışanları, yemek tarifleri ve sunumu vb.
TAKVİMLER VE MEVSİMLER	Saatler, günler, günün bölümleri, hafta, aylar, mevsimler, mevsimlerin özellikleri, hava durumu, mevsimlere göre giyim ve yaşam vb.

SEYAHAT VE ULAŞIM	Seyahat araçları (bireysel ve toplu taşıma araçları) yer yön bilgisi, yol durumu, trafik kuralları, tatil ve tatil tercihleri, hazırlıkları, tarihi ve turistik mekânlar (tarihi eserler, turistik yerler ve doğal güzellikler) vb.
OYUNLAR VE MASALLAR	Tekerlemeler, çocuk oyunları (evde ve okulda oynanan oyunlar) oyun kuralları, şarkılar, masallar, hikayeler (hikaye ve masal kahramanları, mekanları ve olayları), aile büyüklerinden anı ve hatıralar vb.
SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİ	İlgiler, hobiler, kültür ve sanat etkinlikleri (tiyatro, sinema, konser, sergi, müze vb.), ziyaretler (arkadaş, akraba ve komşu vb.), spor faaliyetleri, izlediği programlar ve oynadığı oyunlar, okuduğu kitaplar vb.

3.9 Temalar ve İçerik Önerilerine İlişkin Açıklamalar

1. Kürtçe Dersi Öğretim Programı çerçevesinde bir öğretim yılında ele alınacak tema sayısı altı olarak belirlenmiştir. Tabloda dokuz tema verilmiştir. Bu temaların altı tanesi seçilerek bir öğretim yılında işlenmelidir.

2. Temaların tamamında "içerik önerileri" başlığı altında verilen konular zorunlu değildir. Aynı tema kapsamında yukarıdaki tabloda verilen içerik önerilerinden seçilebileceği gibi temaya ve düzeye uygun farklı içerikler de seçilebilir.

3. Seçilecek içerik (konular), 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununda yer alan millî eğitimin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olmalıdır.

4. Temaların her biri A1 seviyesinde 12 ders saati (6 hafta), süre ile işlenecek şekilde düzenlenmelidir. Yazılacak olan ders kitapları A1 (Başlangıç Düzeyi) 7-9 forma aralığında hazırlanmalıdır. Öğrenci çalışma kitapları ise en az ilgili ders kitabı forma sayısı aralığında düzenlenmelidir. Dinleme etkinlikleri için kılavuz kitapla beraber öğretmenlerin sınıf içi çalışmalarında kullanmaları amacıyla CD/DVD verilmelidir. Hazırlanacak olan CD/DVD'ler doğru ve akıcı bir üslup ile anlaşılır (telaffuz, vurgu ve tonlama) ve mümkünse ana dili Kürtçe olan kişiler tarafından hazırlanmalıdır. Seslendirmeyi CD/DVD'in akışı içinde farklı kişiler yapmalı, kullanılacak içerik olabildiğince Kurmancca ve Zazacaya özgü metinlerden seçilmelidir.

5. Her temada A1 seviyesi için temaya uygun üç içerik ve her içeriğin işlenmesi için 4 ders saati ayrılmalıdır. Temalarda dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerine dengeli şekilde yer verilmelidir.

6. Programa uygun olarak hazırlanacak ders kitaplarında dil bilgisi konuları, temayı ve içeriği destekleyecek şekilde dil bilgisi tablosundan seçilmeli ve dil bilgisi konusu ile ilgili açıklamada verilen sınırlılık içerisinde işlenmelidir.

7. Okuma metinleri öğrencinin yaş ve gelişim düzeyine uygun olarak gerçek hayattan (gazete, dergi vb.) alınan metinler, haberler, röportajlar ile diyaloglar, hikâyeler, ansiklopedik bilgiler, şarkılar, şiirler vb.nden oluşturulabilir. Bu metinler ders kitabında ve öğrenci çalışma kitabında çeşitli etkinliklerle desteklenmelidir.

8. Dinleme metinleri öğretmen kılavuzunda, dinleme metni ile ilişkili etkinlikler ise ders kitabı ve öğrenci çalışma kitabında yer almalıdır. Öğretmen, dinleme çalışmaları sırasında CD/DVD kullanabileceği gibi kılavuz kitapta yer alan dinleme metnini okuyarak da çalışmayı gerçekleştirebilir.

9. Ders kitabında içeriği destekleyen sözlü ve yazılı anlatım etkinliklerine de yer verilmelidir. Bu etkinlikler temaya bağlı olarak seçilerek içeriği metni destekleyecek şekilde düzenlenebilir.

10. Kitap düzenlenirken programda öğrenme alanları başlığı altında dinleme, konuşma, okuma ve yazma dil becerilerine ait bilgilerden mutlaka yararlanılmalı, düzenlenecek etkinliklerin anlamlı, iletişim temelli ve eylem odaklı yaklaşıma uygun olması sağlanmalıdır

11. Ders kitabının giriş bölümünde içerik tablosu verilmelidir.

12. Ortaokul 5. Sınıf Kürtçe Dersi için hazırlanacak ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabı için öngörülen forma sayıları Tablo 5'te verilmiştir (Ortaokul 6, 7 ve 8. Sınıfların Kürtçe Dersi Öğretim Programı hazırlandığında bu sınıflar için hazırlanacak ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitapları için ön görülen forma sayıları tespit edilecektir).

Tablo 5. Forma Sayıları

	Kitabı Ders Kitabı		Öğrenci Çalışma		Öğretmen Kılavuz Kitabı	
Düzey	**Kitap Boyutu**	**Forma Sayısı**	**Kitap Boyutu**	**Forma Sayısı**	**Kitap Boyutu**	**Forma Sayısı**
Başlangıç A1	19.5 x 27,5	Serbest	19.5 x 27,5	Ders kitabının forma sayısından az olmamalı	21 x 29,7	Serbest

4. ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİ

İnsanın doğal gelişiminin bir parçası olan öğrenme, öğrencinin etkin olduğu bir süreçtir. Bu süreçte öğretmen, öğrencilerin derse aktif olarak katılmalarını desteklemeli ve öğrenme olgusunun sonuçlarından kendilerinin de sorumlu olduklarının bilincine varmaları sağlanmalıdır. Bu amaçla öğretmen, derste öğrencilerin bireysel olarak ve grup içinde öğrenmelerini sağlayacak çalışmalar düzenlemelidir.

Öğrenme-öğretme süreci, öğretimin planlanması, eğitim ortamının düzenlenmesi, öğretim yöntem ve tekniklerinin belirlenmesi ve uygulanması, gerekli materyal seçimi ve kullanımı, öğrencilerin gelişimini izleme ve değerlendirme gibi faaliyetleri ifade etmektedir. Öğrenme-öğretme süreci, "nasıl öğretelim?" sorusuna cevap arar. Bu süreç, öğrencilerin hedeflere ulaşabilmeleri için geçirmeleri gereken öğrenme yaşantılarını sağlayacak uyarıcıların düzenlenmesi ve uygulanmasıdır. Öğrenme-öğretme sürecini düzenlemede, dersin özelliğine ve amacına uygun strateji, yöntem-teknik, araç-gereç ile öğrenme ortamının fiziki düzenlenmesini dikkate almak gerekir. Bu süreçte öğrencinin derse aktif katılımını sağlamak ve etkili yaşantılar geçirmek için iki noktaya dikkat etmek gerekir.

1. Öğrenciyi tanıma, öğrencinin konu/ders hakkındaki hazır bulunuşluk düzeyi, ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerini dikkate alarak etkinlikler oluşturmaktır. Öğretmenin, öğrencileri tanımaları için öğrenme psikolojisi ve öğrenme kuramlarından yararlanmaları gerekmektedir.

2. Öğrenciyi eğitim ortamında etkileyebilecek değişkenlerin bilinmesi gerekir. Öğrenme-öğretme sürecinde ipucu, pekiştireç, dönüt, düzeltme ve öğrenci katılımı gibi değişkenlerin dikkate

alınması gerekmektedir. Öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve bireysel farklılıklarının dikkate alınması ve bu doğrultuda etkinliklerin belirlenmesi, öğrenme-öğretme sürecinin temel önceliklerinden biridir.

- Öğrenme-öğretme süreci, öğretimden ziyade öğrenmeyi ön plana almalıdır.
- Öğrencilerin bağımsız düşünmesi ve girişimciliği desteklenmelidir.
- Öğrenciyi istekli kılacak ve merak duygusunu tahrik edecek çalışmalar yapılmalıdır.
- Öğrencilerin önceki tecrübelerinden yola çıkılarak öğrenme ortamı ve etkinlikler düzenlenmelidir.
- Kürtçe dersi yaratıcılığı, esnekliği, açıklığı, sorun çözme ve eleştiri becerisini geliştirmeyi ve iletişime dayalı öğrenmeyi dikkate alınarak işlenmelidir.
- Dil bilgisi kurallarının okuma, dinleme, yazma, karşılıklı konuşma ve sözlü anlatım alanlarında başta sezdirme yoluyla sonraki aşamalarda da etkinliklerle ayrıntılı bir şekilde öğretilmesi benimsenmelidir.
- Öğrencilerin bireysel farklılıkları ve öğrenme stilleri (görsel, işitsel, kinestetik) dikkate alınmalıdır.
- Öğretimde aktif yöntem ve teknikler kullanılmalıdır.

Öğrenme-öğretme sürecinde dikkate alınması geren önemli bir nokta da öğrencilerin sahip oldukları öğrenme stilleridir. Öğrencilerin öğrenme stillerine göre hazırlanmış öğrenme-öğretme sürecinin, geleneksel etkinliklere göre hazırlanmış öğrenme-öğretme sürecine göre daha etkili olduğu söylenebilir. Bu amaçla, öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almak ve derse etkin katılmalarını sağlayacak şekilde etkinliklerin düzenlenmesi gerekmektedir. Öğrenme-öğretme süreci, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek ve geliştirilen bu becerilerini gerek günlük hayatta gerekse akademik hayatta kullanmak bakımından önemlidir. Kürtçe dersi için, öğrenme ortamının amacına uygun düzenlenmesi, öğrencilerin özelliklerine uygun öğretim yöntem ve tekniklerin seçilmesi önem taşımaktadır. Bu amaçla öğretmenin, öğrenme-öğretme sürecinde dikkat etmesi gereken özellikler şöyle sıralanabilir:

- Öğretimin etkili ve uygulanabilir şekilde planlanmasına özen gösterme,
- Öğrencilerin, öğrenme ihtiyaçlarını karşılayacak etkinlikler düzenleme,
- Öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmelerine imkân sağlayacak uygun etkinlikler düzenleme,

- Öğrenme-öğretme sürecinin düzenlenmesi ile ilgili alternatif yaklaşımlar ortaya koyma,
- Öğretim etkinliklerinin düzenlenmesi için uygun materyal ve kaynak seçme,
- Kürtçe dersi için alternatif ders materyallerini kullanma,
- Alternatif öğretim yöntem ve tekniklerini uygulama,
- Öğrenme ve öğretme sürecinde öğrencilerin bireysel faklılıklarını dikkate alma,
- Derste zamanı etkili ve verimli kullanma,
- Öğrencilerin derse etkin bir şekilde katılmasını sağlama,
- Öğrencileri öğrenmeye teşvik etme,
- Öğrencilerle etkili iletişim kurma,
- Derste öğrenciler için anlamlı etkinlikler ve özgün içerikler seçme,

4.1 Dil Öğretim İlkeleri

Dil öğretiminde temel becerilerin (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) birlikte öğretimi esastır. Dilin tam olarak öğrenilebilmesi için öğretmenin etkinlikleri önceden planlaması, konunun/dersin öğretimini basitten zora, somuttan soyuta doğru planlamalı, konunun özelliğine göre görsel ve işitsel araçları kullanmalı, bilgilerin günlük yaşama aktarılmasını sağlamalı, öğrencilerin derse aktif katılımlarını teşvik etmeli, bireysel farklılıkları dikkate almalı, öğrencileri güdülemeli ve cesaretlendirmelidir. Bu amaçla öğretmen;

- Öğrencilerin sürece aktif katılarak bilginin yapılandırılmasını gerçekleştirecek etkinlikler yapmalıdır.
- Kürtçenin etkili bir şekilde öğrenilmesi için öğrencilerin eski bilgileri ile yeni bilgileri arasında bağ kurmalarına yardımcı olmalıdır.
- Günlük yaşamdan yola çıkılarak öğrencilerin iletişim ve etkileşim içinde olmaları sağlanmalıdır.
- Öğrenciler öğrenme sürecinde aktif olmalıdır. Öğretmen süreçte öğrencilere rehberlik yapmalıdır.

4.2 Kürtçe (Kurmancca ve Zazaca) Dil Öğretiminde Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi

Öğrencinin dil öğretiminde başarılı olması öğrenme ortamının, öğrenci özelliklerinin ve öğretmenin öğretme yaklaşımı ile kullandığı yöntem ve tekniklerin önemi büyüktür. Bu amaçla öğrencilerin güdülenmesine yardımcı olacak, öğrenme yeterliklerine ve bireysel özelliklerine uygun, kendilerini rahat ifade edebilecekleri bir ortam hazırlamak gerekir. Öğrenme ortamı, okuma, dinleme, yazma, karşılıklı konuşma ve sözlü anlatım çalışmalarının gerçekleşmesine imkân verecek şekilde düzenlenmelidir.

4.3 Öğretmenin Rolü

Bilginin sürekli değiştiği günümüzde, öğretmenin rolü farklılaşmıştır. Öğretmen, doğrudan bilgi aktarmak yerine bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve bilgiden yeni bilgiler üretme mantığı çerçevesinde öğrenme-öğretme sürecini ele almalıdır. Mevcut bilgiden yararlanma süresinin kısaldığı günümüzde doğrudan bilgi aktarmak yerine, öğrencilere bilgiye ulaşma yollarını göstermek öğretmenin temel görevlerinden biridir.

Öğrenme-öğretme sürecinde öğretmenin rolü, öğrencilere rehberlik etmek, önerilerde bulunmak, gerekli durumlarda açıklamalarda bulunmak, fikir vermek ve onlarının gelişimlerini gözlemektir. Öğretmen, öğrenme ve öğretme sürecini, sınıftaki ders araç gerecini, yöntem teknikleri ve öğrenme ortamını öğrencilerin derse aktif katılımlarını sağlayacak şekilde düzenlemelidir. Kürtçe Dersi Öğretim Programı'nın uygulanmasında öğretmen kritik bir role sahiptir. Öğretmenin temel görevi, öğrencilerin bireysel özelliklerini ve çevresel koşullarını dikkate alarak programın uygulanmasını sağlamaktır. Dil öğrenimi için öğrencilerin kendilerini rahat ifade edebilecekleri bir ortam hazırlamak, dil becerilerini geliştirme sürecinde öğrencilere destek olmak gerekir. Buna ek olarak öğretmen Kürtçeyi doğru, etkili ve güzel kullanarak öğrencilere örnek olmalıdır. Öğretmen, öğrenme ortamını;

- Öğrencileri aktif kılacak etkinlikler düzenlemeli,
- Açık uçlu sorularla öğrencilerin sürece aktif katılmalarını sağlamalı,
- Öğrencilerin merak duygularını diri tutacak strateji, yöntem, teknik ve etkinlikler düzenlemeli,
- Öğrencilere, düşüncelerini geliştirebilmeleri için fırsat vermeli,
- Öğrencilere anlamlandırma sürecinde rehberlik yapmalı,

- Bireysel ve işbirliğine dayalı çalışmalar yapacak şekilde düzenlemedir.

4.4 Öğrencinin Rolü

Kürtçe Dersi Öğretim Programında, öğrencilerin Kürtçe dersinde kendilerini yazılı ve sözlü olarak ifade edebilmeleri, öğretme öğrenme sürecinde etkin olarak kendi öğrenmelerinden sorumlu olmaları, kişilerle iletişim ve etkileşimde bulunabilmeleri, sosyal yaşamda temel ihtiyaçlarını karşılamaları, dile ait kültürü tanımaları hedeflenmektedir.

Bu amaçla Kürtçe dersinde öğrencilerin;

- Öğrenme-öğretme sürecine aktif olarak katılan,
- Öğrenmelerine ilişkin süreçte sorumluluk sahibi olabilen,
- Yaşam boyu öğrenme için öğrenmeyi öğrenen,
- Öğrendiklerini gerçek yaşam ile ilişkilendiren ve gerçek yaşamda uygulayabilen,
- Kürtçe konuşan, okuyan, yazan, dinleyen,
- Düşünebilen, tartışabilen, sorumluluk sahibi,
- Yazılı ve sözlü anlatım ile diğer alanlarda üst düzey becerilerini kullanabilen,
- Güçlü ve zayıf yönlerinin farkına varabilen,
- Karar verme becerisine sahip olabilen,
- Sebep sonuç ilişkisi kurabilen bireyler olarak yetiştirilmeleri beklenmektedir.

5. KÜRTÇE ÖĞRETİMİNDE YARARLANABİLECEK GENEL ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

Kürtçe Dersi Öğretim Programı'nın amaçlarını gerçekleştirmek için çeşitli öğretim, yöntem ve tekniklerinden yararlanılmaktadır. Öğrencilerin dil ve zihinsel becerilerini geliştirmede önemli olan bazı öğretim yöntem ve teknikleri aşağıda verilmektedir. Bunlar yapılandırmacı yaklaşımla ele alınmakta ve aktif öğretim yöntemlerine göre açıklanmaktadır. Öğretmenlerin uygulamada bunların yanında diğer yöntem ve tekniklerden de yararlanmaları beklenmektedir.

5.1 Öğretim Yöntemleri

Kürtçe Dersi Öğretim Programı'nın öğretiminde kullanılabilecek bazı yöntemlerin açıklamaları verilmektedir.

5.1.1 Sesli ve Sesiz Okuma

Sesli okuma, yazıları görme, kelime ve cümleleri tanıma, seslendirme, anlama ve zihinde yapılandırma işlemlerinden oluşan karmaşık bir süreçtir. Sesli okuma öğrencilerin dil ve zihinsel becerilerini geliştirir. Ayrıca dikkat geliştirme, okumaya yoğunlaşma, dinleme, anlama gibi becerileri geliştirmeye katkı sağlar. Sesli okumayla öğrenci okuma sürecini izler, kontrol altına alır ve yönlendirir. Sesli okuma öğretmene, öğrencilerin okuma becerilerinin gelişimi hakkında fikir verir. Öğretmen örnek okumalar yapmalı ve öğrencileri sesli okumaya cesaretlendirmelidir. Araştırmalar, ilköğretim düzeyinde sesli okuma becerilerini geliştirmeden sessiz okumaya geçmenin öğrencinin konuşma becerilerinin gelişimin olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir. Çünkü sessiz okumada öğrenciler vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat etmeden okumakta ve bu becerilerini yeterince geliştirememektedir. Bu durum konuşmaya yansımakta ve öğrenci vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat etmeden konuşmaktadır. Bu nedenle sesli okuma çalışmalarına öğretim süresi boyunca ağırlık verilmelidir.

Kelime ve cümleleri seslendirmeden yapılan okumaya sessiz okuma denilmektedir. Sessiz okuma göz ve zihin aracılığıyla yapılmakta ses telleri, dil ve kulak okuma sürecinden çıkarılmaktadır. Sessiz okuma, anlama ve zihinsel becerileri geliştirme daha kolay olmaktadır. Sessiz okuma öğrencinin kendi kendine okuyup öğrenmesine, bağımsız çalışmasına, zamanını ve gücünü daha iyi kullanmasına katkı sağlamaktadır. Öğrenci sessiz okumayla daha hızlı okumakta, öğrenmesi gerekenlere kısa sürede ulaşmakta, aktif olarak öğrenmekte ve kendini sürekli geliştirmektedir. Bu nedenle öğrenciler sessiz okumaya özendirilmelidir. Sessiz okuma sonrası okunanların anlaşılma durumu kontrol edilmelidir. Sessiz okuma uygulamalarında öğretmen tahmin etme, eleştirme, açıklama ve özetleme tekniklerinden yararlanmalıdır. Sessiz okumaya dil öğretiminin başlangıç düzeyinde başlanmalıdır. Öğrencilerin sessiz okuma daha sonraki düzeylerde aşamalı olarak geliştirilmelidir. Sessiz okumaya dördüncü ve beşinci kademede sesli okuma kadar yer verilmelidir. Dil öğretiminde sesli ve sessiz okuma uygulamaları birlikte yürütülmelidir.

5.1.2 Eleştirel Okuma ve Dinleme

Okuma sırasında, okuyucunun metinde işlenen düşüncelerdeki tutarlılık ya da tutarsızlıkları, çelişkileri, verilen örneklerin uygunluğu ya da yeterliği hakkında kendine sorular sorarak okumasıdır. Eleştirel okuma, bir dizi soruyla olguların neden-sonuç ilişkilerini araştırma, analiz etme, düşünce üretme, düşünceleri düzenleme, görüşleri karşılaştırma, çıkarımlarda bulunma, tartışmaları değerlendirme ve problem çözme gibi işlemleri gerektirmektedir. Eleştirel okuma; aynı zamanda bilgiyi edinme, açıklama ve kavramlar arasındaki ilişkileri yapılandırma biçimidir.

Eleştirel dinleme ise, bir konuşmada aktarılan duygu, düşünce ve bilgilerin doğruluğu, nedenleri, tutarlılığı gibi yönlerini sorgulayarak dinlemedir. Eleştirel dinlemede öğrenci konuşmacının görüşünü paylaşmasa da olaylara tarafsız bakabilmelidir. Eleştirel dinleme öğrencinin zihinsel becerileri yanında diğer becerilerini de etkilemekte ve geliştirmektedir. Bu dinlemeyle öğrenci, öğrendiği bilgi ve becerileri günlük yaşamına aktarmakta ve uygulamaktadır. Bu durum öğrenme alışkanlıklarının kazanıldığı ve kalıcı hâle geldiği ilköğretim yıllarının iyi değerlendirilmesini gerektirmektedir. Öğrencilerin ilköğretim yıllarında eleştirel dinleme becerilerini geliştirmesi, öğrenme-öğretme sürecinde aktif olması ve öğrenmekten zevk alması için gerekli koşullar sağlanmalıdır.

5.1.3 İkna Edici Konuşma

Bir konuşma türü olan ikna edici konuşma beş adımda gerçekleştirilmektedir. Bunlar; dikkat çekme, anlamayı sağlama, inandırma, tekrarlama ve istenileni açıklama aşamalarıdır. İkna edilecek konuda değişik görüş ve bilgilerle karşıdakinin dikkatini çekme, canlı bir dille ve somut örneklerle konuyu anlamasını sağlama, soru ve kuşkularını giderecek kanıtlar sunma, ana fikri aralıklarla tekrar ederek hatırlatma ve son olarak da yapılmak isteneni açıklamadır. İkna eden kişi, karşısındakini kırmamaya dikkat etmelidir. İkna edici konuşmanın yapıldığı süreçte karşıdaki kişinin kendi düşünce süreçlerinin bilincine varması ve başkalarının farklı düşünce süreçlerini de göz önünde bulundurması sağlanır.

5.1.4 Eleştirel Konuşma

Öğrencinin bir fikre katılıp katılmadığını, nedenleri ile anlatması ve öne sürülen gerekçeleri sorgulayarak konuşmasıdır. Eleştirel konuşmada zihindeki duygu, düşünce ve bilgiler dikkatle seçilerek çeşitli zihinsel işlemlerden geçirilmektedir. Bunlar sıralama, sınıflama, ilişki kurma, eleştirme, özetleme, analiz-sentez yapma, değerlendirme gibi işlemlerdir. Eleştirel konuşma türü

öğrencilerin iş birliği yapma, tartışma, ortak karar verme ve sorun çözme gibi becerilerini de geliştirmektedir.

5.1.5 Betimleyici Yazma

Bir nesnenin (oyuncak, araba, atlıkarınca vb.), bir yerin (piknik alanı, otobüs durağı vb.) ya da bir kişinin (bir bebek, arkadaş, gelin vb.) dış görünüşü açıklayarak yazmadır. Betimleme aynı zamanda "iç görünüş" dediğimiz, bireyin davranışları ve duyguları ile ilgili olan kişilik özelliklerini de kapsar. Betimlenecek nesne, yer, ya da kişi dikkatle gözlemlenmelidir. Nesne betimlenirken rengi, boyutları ve şekli hakkında bilgi verilir. Bunun için, öğrencinin tanıdığı basit bir nesne seçilmelidir. Betimlenen nesne, daha önce onu hiç görmemiş okuyucunun betimlemeyi okuduktan sonra, onu gözünde canlandırmasını sağlayacak ölçüde açık ve belirgin ifadeler içermelidir.

Yer betimlemesi söz konusu olduğunda ise, betimlenen yer ile ilgili görüntünün iç mekânda mı yoksa dış mekânda mı olduğu önemlidir. Bir oda betimlenecekse sadece odanın içi betimlenmeli, betimlenecek yer dışarıdaysa pencereden bakınca neler görüldüğü şeklinde sınırlandırılmalıdır. Betimleme aynı zamanda arka planda görülenleri de (dağlar, duvarlar, gökyüzü vb.) içerir. Ancak, yer betimlemelerinde, betimlenen yerdeki nesnelere tek tek odaklanıp onların ayrıntılı betimlemeleri yapılmaz, betimlenen yer genel hatları ile anlatılır.

Bir kişinin betimlenmesi ise, bir nesnenin ya da yerin betimlenmesinden daha karmaşık ve etkileyicidir. Çünkü; bir insanın neye benzediğini değil, onun nasıl biri olduğunu da anlatmanız gerekir. Bir kişinin tam bir betimlenmesi onun nasıl düşündüğü, davrandığı neler hissettiği, onu hiç tanımayan bir kişinin onunla karşılaşmadan onu tanıması anlamına gelir. Söz konusu betimleme bir kişinin duygularından söz etmek olduğunda onun betimlenmesi sürecinde betimlenecek duygu sanki bir filmin bir sahnesinin durdurulması gibidir. Öğrenci, o sahneye ilişkin neler hissettiğini kaydetmelidir. Betimlenen kişinin duygularını (mutluluk, korku, güven, kıskançlık, utanma, nefret, coşku, kızgınlık, üzüntü, hayret, sevgi, hayal kırıklığı, heyecan, tereddüt) anlatırken duyguyu yüzde ve bedendeki yansımaları ile vermeye çalışmak, duygunun adını bulmayı okuyucuya bırakmak önemlidir. Bazen bir durum için farklı kişilerin, farklı duygular hissetmesi mümkündür.

5.1.6 Karşılaştırmalı Yazma

İki ya da daha fazla nesne, kişi veya yerin benzer ve farklı yönlerini ele alarak yazmadır. Karşılaştırma yazılarında nesne, kişi ya da yerin benzer özellikleri bir paragrafta, farklı özellikleri de

ayrı bir paragrafta verilebilir.

Örnek konular:

- Ailenizin şimdiye kadar oturduğu evleri birbiriyle karşılaştırınız.
- Tatilinizi geçirdiğiniz yerleri karşılaştırınız.
- Beğendiğiniz iki televizyon programını birbiriyle karşılaştırınız.
- Sevdiğiniz iki yemeği birbiri ile karşılaştırınız.
- Bildiğiniz iki oyunu birbiri ile karşılaştırınız.
- Tarihi iki olayı birbirleriyle karşılaştırınız.

5.1.7 İş Birliği Yaparak (Paylaşarak) Yazma

Öğrencilerin bir konu hakkında küçük gruplar hâlinde birlikte çalışarak bir metin oluşturmasıdır. Metni yazarken iş bölümü yapılır. Gruptaki her bir öğrenci metnin bir bölümünü yazabileceği gibi, metnin tümünü de birlikte yazabilirler. Paylaşarak yazma öğrencilerin grup hâlinde bir ürün ortaya koymasını sağlar ve sosyal ilişkileri geliştirir.

5.1.8 Anlatma Yöntemi

Öğretmen merkezlidir. Öğretimde sözlü anlatıma önem verildiği için anlatmayı gerektiren derslerde "yorumlayıcı", "açıklayıcı" ve "belirtici" özellikleriyle olumlu olarak kullanılır. Küçük grup çalışmalarında anlatılanlara ilişkin tartışma yaptırılabilir.

5.1.9 Tartışma

Tartışma, bir grup öğrencinin belli bir konunun kavranması amacıyla karşılıklı görüşler, fikirler, eleştiriler üreterek o konuyu kapsamlı ve detaylı olarak irdelemesi şeklinde tanımlanabilir. Öğrencileri belli bir konu üzerinde düşünmeye yöneltmek, konu ile ilgili anlaşılmayan noktaları aydınlığa kavuşturmak ve konuya ilişkin bilgileri pekiştirmek, öğrencinin konu hakkındaki ön bilgilerini öğrenmek gibi amaçlarla tartışma yapılabilir. Bu yöntemi uygularken özellikle tartışma konusu önceden belirlenmeli, tartışmanın amacı, süresi, hangi tür tartışma tekniğinin kullanılacağı, yönetecek bir lider belirlenmelidir. Öğrenci, tartışmayı sürdürmesini öğrendikçe ve tecrübe kazandıkça tartışmanın değeri artacaktır. Tartışma sürecinde aşağıdaki önemli kurallara dikkat edilmelidir:

- Öğretmen ve öğrencilerin tartışmaya önceden hazırlıklı olmaları gerekir.
- Tartışmanın amacı, süresi ve tartışmada neler yapılacağı net olarak belirlenmelidir.

- Öğrencilerin kendilerini rahat hissedebileceği bir ortam oluşturulmalıdır.
- Sorular öğrencileri düşünmeye sevk eden türde, açık uçlu olmalıdır.
- Öğrencilerin ilgisini çeken, güncel konular seçilmelidir.
- Tartışma sırasında öğrencilere kendisini ifade edebileceği kadar süre verilmelidir.
- Her öğrencinin tartışmaya katılması sağlanmalıdır.

5.1.10 Problem Çözme

Problem çözme, öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri karar verme ve çözüm üretme yeteneklerini geliştirmek için kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemde önce öğrencilerle birlikte problem belirlenir. Problem, öğrencilerin kendi yaşantılarıyla ilgili ve güncel olmalıdır. Problem, kolay anlaşılabilmesi için tanımlanır ve sınırlandırılır. Buradan hareketle problemle ilgili veriler toplanır, amaca uygun olanlar seçilir ve seçilenler problemin çözümüne yönelik olarak değerlendirilir. Öğrencilere verilere nasıl ulaşabilecekleri, çeşitli bilgi kaynaklarından (internet, kütüphane, kitle iletişim araçları vb.) nasıl yararlanabilecekleri ve topladıkları verileri nasıl düzenleyebilecekleri konusunda rehberlik edilir. Elde edilen veriler amaca, kişilere veya süreye uygunluk açısından değerlendirilir. Uygun çözüm önerileri seçilir. Seçilen öneriler denenir. Son olarak problem çözme sürecinin bütün aşamaları öğrencilerle birlikte değerlendirilir.

5.1.11 Rol Oynama

Rol oynama, öğrencilerin, başkalarının kimliğine bürünerek onların nasıl düşündüklerini, neler hissettiklerini ve nasıl davrandıklarını anlamasına fırsat verir. Rol oynarken aşağıda verilen bazı kurallara dikkat edilmelidir:

- Canlandırılacak durum ya da olay öğrencilerle birlikte seçilmelidir.
- Uygulamadan önce yapılacak etkinliklerin ayrıntıları iyi belirlenmelidir.
- Ortam (sınıf, salon vb.) oynanacak rollere uygun olarak düzenlenmelidir.
- Rol dağıtımında öğrenciler, seçilirken oynanacak rollerin genel özellikleri hakkında da bilgilendirilmelidir.
- Öğrenciler rol dağıtımında görev almaları için cesaretlendirilmeli, ilk uygulamalarda gönüllü ve rolünü iyi canlandırabilecek olanların rol alması sağlanmalıdır.
- Rolleri prova etmeleri için yeterli zaman verilmelidir.
- Rol yapmanın sonunda, sınıfta oyuna ve oyunun amacına ilişkin tartışma ortamı oluşturulmalı, değerlendirme yapılmalıdır.

5.1.12 Gösteri

Bu yöntem, bir şeyin nasıl yapılacağının açıklanması ve uygulamalı olarak gösterilmesidir. Hem görerek hem de işiterek öğrenme imkânı sağlar. Bu yöntem, bir konuya ilişkin bilgiler açıklanması ve bu bilgilerin beceriye dönüştürülmesi için gerekli uygulamaların yapılması aşamasında ve daha çok uygulama düzeyindeki davranışların kazandırılmasında kullanılır. Bu yöntemin kullanılmasında şunlara dikkat edilmelidir:

- Gösterinin amacı öğrencilere açıklanmalıdır.
- Bütün sınıfın izleyebileceği ve anlayabileceği şekilde yapılmalıdır.
- Öğretmen önceden hazırlık yapmalıdır.
- Gösteride yapılacaklar basitten karmaşığa doğru sıralanmalıdır.

Kürtçe derslerinde bu yöntem, örneğin; bir şiirin nasıl okunabileceğini, harflerin nasıl yazılacağını, verilen bilgilerin bir grafiğe nasıl dönüştürülebileceğini gösterirken kullanılabilir.

5.1.13 Eğitsel Oyunlar

Oyunlar, öğrenilen konuyu ilgi çekici hâle getirmek, öğrencileri etkin kılmak, rahat bir ortamda, zevk alarak öğrenmelerini sağlamak amacıyla kullanılan bir yöntemdir. Oyun çocuğun hayal dünyası ile gerçek dünya arasında bir köprü görevi görmektedir. Çocuklar oyun içinde deneyimler kazanmakta ve model alarak öğrendiği şeyleri oyun içinde deneme fırsatı bulmaktadır. Oyunun bu özelliğinden yararlanarak dersler ve konular daha ilgi çekici hale getirilebilir. Bu şekilde öğrenmelerin etkililiği sağlandığı gibi öğrenilenlerin kalıcılık düzeyi de artırılabilir. Bu yöntem uygulanırken şunlara dikkat edilmelidir:

- Oyunun bir amacı olmalı ve oyunun sonunda amaca ulaşılıp ulaşılmadığı değerlendirilmelidir.
- Öğretmen oyunu sürekli kontrol etmelidir.
- Oyunlar basit ve öğrencilerin ilgisini çekecek özellikte olmalıdır.
- Öğrencilerin düzey ve yeteneklerine uygun olmalıdır.
- Oyun, sınıftaki tüm öğrencilerin katılmasına olanak vermelidir.
- Her oyuna bir ders saatinin 5-10 dakikası ayrılmalıdır.
- Oyunlara dersin ortasında ya da sonunda yer verilmelidir.

5.1.14 Programlı Öğretim

Programlı öğretim Skinner'in pekiştirme kuramı temel alınarak geliştirilen bir öğretim modelidir. Bu model öğretimin bireyselleştirilmesi ve tam öğrenme ilkeleri temel alınarak hazırlanmıştır. Bu yöntem geleneksel sınıf ortamında yürütülen, öğrencilerin bireysel hızlarını ve yetenek farklılıklarını dikkate almayan toplu öğretime alternatif olarak ortaya atılmıştır. Bu yöntem sayesinde öğrenci seviyesine ve yeteneğine göre kendi hızında ilerleyebilme olanağına kavuşmaktadır. Programlı öğretimin diğer kitap ve materyallerden önemli bir farkı da öğrencinin yalnızca materyali okuma ile kalmayıp metni anlamaya çalışarak sorulara yanıt vermesi ve bu yanıtlara ilişkin hazırlanan araçlara "programlı öğretim makineleri" denmesine karşın bu programlar basılı kitap şeklinde de kullanılabilmektedir.

5.1.16 Grupla Çalışma

Grupla çalışma yöntemi de öğrencilerin sınıf içinde belirli gruplara ayrılarak bir konu üzerinde işbirliğine dayalı olarak çalışmasına dayalıdır. Bu yöntemin uygulanması, öğrencilerin sorumluluk duygusunu geliştirdiği gibi sınıftaki iletişim düzeyini de önemli ölçüde artırmaktadır. Bu yöntem sayesinde öğrenciler birlikte çalışma alışkanlığı kazanarak toplum içinde de olumlu ilişkiler kurmanın temelini atmış olacaklardır. Ayrıca öğrenciler bu yöntem aracılığı ile arkadaşları ile birlikte araştırma-inceleme yapma ve bunları sınıfta sunarak aktif bir şekilde öğrenme sürecine katılma ve kendilerini ifade etme olanağı bulacaklardır.

Bu yöntemin uygulanmasında öğrenciler aktif olmasına karşın öğretmene de büyük görevler düşmektedir. Öğretmenlerin her şeyden önce grupları oluştururken farklı seviyedeki öğrencilerin bir araya gelmesine özen göstermesi gerekmektedir. Konular dağıtılırken öğrencilerin seviyelerine göre eşit bir şekilde paylaşılmasına dikkat edilmelidir. Öğretmene düşen diğer bir görev de, öğrenme çevresini konu ve amaca uygun olarak öğrencilerle birlikte düzenlemek, öğrencilerin ulaşmakta güçlük çektikleri gerekli araç ve gereçleri sağlamaktır.

5.2 Öğretim Teknikleri

Kürtçe Dersi Öğretim Programı'nın öğretiminde kullanılabilecek bazı tekniklerin açıklamaları verilmektedir.

5.2.1 Beyin Fırtınası Tekniği:

Beyin fırtınası, öğrencilerin bir konu, olay ya da sorun hakkında düşünmeleri, çok sayıda fikir üretmeleri ve mantıklı olup olmadığı endişesine kapılmadan kendilerini ifade etmeleri anlayışına dayalıdır. Temel amaç, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmektir. Bir diğer amaç da öğrencilerin bir işi (örneğin, bir hikâyeye başlık bulmak) başarmak için, olabildiğince çeşitli seçenekleri göz önünde bulundurmalarını sağlamaktır. Beyin fırtınası yöntemi, küçük veya büyük gruplarda kullanılabilir. Bu yöntemin başarılı olabilmesi, sunulan bütün fikirlerin kaydedilmesine bağlıdır. Beyin fırtınasının uygulanmasında dikkat edilmesi gereken önemli kurallar şunlardır:

- Öğrencilerin fikirlerini çekinmeden söyleyebileceği, rahat bir sınıf ortamı oluşturulmalıdır.
- Etkinliği yönlendirecek ve verimliliği artıracak nitelikte bir başkan gereklidir.
- Öğrenciler sınırsız düşünmeye özendirilmelidir.
- Tek konuya odaklanılmalıdır.
- En fazla 15 dakika süre ayrılmalıdır.
- İleri sürülen fikirler herkes tarafından duyulmalıdır.
- Öğrencilerin ileri sürdükleri fikirler asla eleştirilmemelidir.
- İleri sürülen her fikir kaydedilmelidir.
- Kaydedilen fikirler beyin fırtınasının amacına göre değerlendirilerek sıralanmalı veya gruplandırılmalıdır.

5.2.2 Soru-Cevap Tekniği:

Kürtçe öğretiminde soru cevap öğrencilerin düşünme, dinleme ve konuşma alışkanlıkları kazanmalarında, iletişim becerilerini geliştirmelerinde aynı zamanda anlamayı kontrol etmede başvurulabilecek önemli bir tekniktir. Bu teknik uygulanırken şunlara dikkat edilmelidir:

- Öğrencilerin tümünün cevabı düşünmelerini sağlamak için soru tüm sınıfa yöneltilmelidir.
- Sorunun cevabını düşünmeleri için öğrencilere yeterli zaman verilmelidir.
- Öncelikle gönüllü öğrencilere cevaplama fırsatı verilmeli; soruların yöneltilmesinde adaletli olunmalıdır.
- Doğru cevap anında pekiştirilmelidir. Yanlış cevap veren öğrenciler kesinlikle küçük

düşürülmemeli, doğru cevabı bulmaları için yönlendirilmelidir.

- Soruya cevap verecek öğrenci, sınıfta oturdukları sıraya veya liste sırasına göre değil, rasgele seçilmelidir.
- Öğrencinin konu hakkındaki bilgisini öğrenmeye yönelik sorular yerine açık uçlu, öğrencileri düşünmeye yönlendirebilecek sorular tercih edilmelidir.

5.2.3 Drama Tekniği:

Drama tekniği, Kürtçe Dersi Öğretim Programı'nda daha çok "yaratıcı drama" anlamında ele alınmıştır. Buna göre drama; doğaçlama, canlandırma vb. tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanılarak bir grup çalışması içinde, öğrencilerin bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri, bir kavramı ya da bir beceriyi, ön bilgilerini kullanarak yapılandırması, anlamlandırması ve canlandırmasıdır. Drama süreci üç aşamalı olarak planlanmıştır:

a. Isınma ve rahatlama çalışmaları: Müzik ya da ritim eşliğinde yürüme, koşma, zıplama, gösterilen harekete uygun ritim tutma gibi çalışmalar yaptırılabilir. Burada amaç, öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve ruhsal olarak iletişime, kendilerini ifade etmeye hazır hâle gelmeleri, birbirleriyle kaynaşmaları ve rollerine dikkatlerini yoğunlaştırmalarını sağlamaktır.

b. Oynama (Esas çalışma): Bu aşamada liderin (genellikle öğretmen) dikkat etmesi gereken nokta oyunlarda aşırılığa kaçmamak ve katılımcıları gereğinden fazla yormamaktır. Çalışma grubunun özelliklerine uygun oyunlar seçilmeli ve oynanmalıdır.

c. Rahatlama ve değerlendirme çalışmaları: Eklem yerlerinin rahat hareket ettirilmesi, kasların yumuşatılması ve öğrencilerin sakinleştirilmesi amacıyla etkinliklerin sonunda kullanılır. Rahatlamada hem fiziksel hem de zihinsel rahatlama söz konusudur. Rahatlamayı kolaylaştırmak için ortamda sakin bir müzik ve sözel yönergeler kullanılır. Bu aşamanın amacı; öğrencileri rahatlatmak ve olayın tamamlandığını hissettirmektir. Değerlendirmede ise oynama sürecinde neler hissettikleri sorularak öğrencilerin kendi davranışları hakkında bilinçlenmeleri ve diğerlerinin davranışları üzerinde düşünerek empati geliştirmeleri sağlanır.

Drama çalışmalarında dikkat edilmesi gereken bazı kurallar şöyle sıralanabilir:

- Drama etkinliklerini uygulamak için önce uygun bir ortam oluşturulmalıdır.
- Özellikle rahatlama ve dikkat sağlama çalışmaları sırasında öğrencilerin birbirlerine dokunmayacakları bir alanın seçilmesi gerekir. Seçilen yer, koşulları uygun, rahat bir ortam olmalıdır.

- Öğrencilerin gelişim düzeyleri dikkate alınmadır.
- Öğrencilerin gerek oyuncu, gerekse izleyici konumundayken, konuyla ilgili ön bilgilerini hatırlayabilecekleri ve yansıtabilecekleri bir ortam içerisinde olmaları gerekir. Bu ortamda eleştiri yapabilmeleri; sosyal, duygusal ve bilişsel yönden bireysel farklılıklarının farkına varabilmeleri sağlanır.
- Herhangi bir etkinliğe dikkatini yoğunlaştırması, ilgi göstermesi ve gerekli hareketleri yapabilmesi için istekli ve gönüllü olmaları önemlidir.
- İş birliği ve gerekli ortamı sağlamak için acele edilmemeli, drama için yeterli süre ayrılmalıdır.
- İlk kez drama yapılan grupta, çalışmalara basitten başlanmalı, daha sonra karmaşık çalışmalara doğru gidilmelidir.
- Grubun sayısı önceden belirlenmelidir. Yaş ve gelişim düzeyiyle birlikte grubun özellikleri dikkate alınarak gruptaki öğrenci sayısına karar verilmelidir. Sayı bu niteliklere göre değişmekle birlikte 10-12 kişilik grupların ideal olduğu unutulmamalıdır.
- Etkinlik seçiminde öğrencilerin görüşleri dikkate alınmalıdır. Öğrenciler kendi seçtikleri etkinliklere daha iyi yoğunlaşır ve bunlardan zevk alırlar.
- Rol alan öğrenciye başarısız olma kaygısı yaşatmamak için gerekli önlemler alınmalıdır.
- Her drama etkinliğinden sonra etkinlik hakkında değerlendirmeler yapılmalıdır.

5.2.4 Kavram Haritası Tekniği:

Kavram haritası, bir kavramı, onu oluşturan parçaları ve bunların birbirleriyle bağlantılarını gösteren bir görselleştirme tekniğidir. Bilginin zihinde somut ve görsel olarak düzenlenmesini sağlar. Kavram haritaları, kavramın onu oluşturan parçalarla birlikte bir bütün olarak görülmesini, kavram hakkında bilginin uzun süre akılda kalmasını, kolaylıkla anlaşılmasını, kavramla ilgili yeni bilgilerin toplanmasını ve onların kavramla olan ilişkilerinin görülmesini sağlar. Ayrıca, öğrencilerin kavramla ilgili ön bilgilerini öğrenmeye ve yazılı bir metni daha anlaşılır hâle getirmeye yardımcı olur.

5.2.5 Balık Kılçığı Tekniği:

Balık kılçığı tekniği, bir problemin nedenlerinin saptanmasına yardımcı olur. Öğrencilerle birlikte yapıldığından, çalışmadaki herkesin nedenler hakkında daha çok bilgi sahibi olmasını sağlar. Balık kılçığı tekniğinde izlenecek aşamalar şöyle sıralanır:

- Araştırılacak sorun, yani belirlenen problem, balık kılçığının baş tarafına yerleştirilir.
- Problemin oluşmasına yol açan sebepler ya da etkenler önem sırasına göre, teker teker balık kılçığının yan kılçıklarına yazılır.
- Yazılan yan etkenlerin her birinin altına olası alt etmenler sıralanır. Alt etmenler tek tek incelenerek probleme katkıları belirlenmeye çalışılır.
- Balık kılçığı tekniği, öğrencilere karmaşık sorunları analiz etmede yardımcı olur. Toplanan veriler sadece problemlerin ne olduğunu gösterir, teşhis koyar.
- Problemin nedeni belirlendikten sonra çözüm aşamasına geçilir.

5.2.6 Benzetim Tekniği:

Benzetim tekniği, özde, bilinenden yola çıkarak bilinmeyene anlam yüklemektir. Bir kaynak (bilinen) bir de hedef (bilinmeyen) vardır. Benzetim bu ikisini birleştiren bir köprü görevi görür.

Bu teknikte bilgi, öğrenci tarafından onu zihinsel bir karmaşaya sokmadan kazanılmaktadır. Benzetim tekniği, karmaşık ya da soyut fikirlerin en önemli temel özelliklerini öne çıkararak öğrenciye hazır olarak sunmaktadır. Bu teknikle soyut fikirler somut olarak verilerek öğrencinin zihninde anlam kazandırılmaya çalışılmaktadır.

5.2.7 Gözlem ve İnceleme:

Gözlem, bir olayı, bir nesneyi ya da bir gerçeği anlamak için olay, nesne ya da gerçeğin çeşitli belirti ve koşullarını izleme ve inceleme işidir. İnceleme ise ele alınan bir konu ya da olayın özelliklerini ve ayrıntılarını tam olarak anlamaya çalışmak için yapılan yöntemli çalışmalardır. Gözlem ve inceleme, birbirini tamamlayan iki uğraş gibidir. Öğrencilerin, gözlem çalışmaları ve inceleme gezileri sırasında gördüklerini ve işittiklerini not etmeleri, belge toplayıp bunlar üzerinde inceleme yapmaları, bazı durumlarda gördüklerini yazılı olarak anlatmaları, tartışmaları ve değerlendirmeleri Kürtçeyi kullanma becerisini geliştirir. Gözlem sürecinde aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

- Gözlenecek varlık veya olay kendi doğal şartlarında olmalıdır.
- Gözlemin amaç veya amaçları olmalıdır.
- Gözlem planlı yapılmalıdır.
- Gözlem planının öğrencilerle ve hatta velilerle yapılması, plana öğrencinin ve velisinin katkısının sağlanması önemlidir.
- Gözlemin bir gezi ile birlikte olmasının gerektiği durumlarda, disiplin problemleri olmaması için organizasyonun çok iyi yapılması gereklidir.

- Öğrenciler, gittikleri yerlerde neye dikkat edeceklerini, neyi gözleyeceklerini bilmelidirler.
- Gözlem sırasında öğrencilere not tutma alışkanlığı kazandırılmalıdır.
- Gözlem sonunda gözlem sonuçlarını görmeye yönelik bir değerlendirmenin yapılması esastır. Bu süreçte gözlem sırasında tutulan notlar, toplanan materyaller, alınan fotoğraf veya filmler, ses kayıtları vb. ayrıntılı olarak değerlendirilmelidir.

6. YANLIŞ DÜZELTME STRATEJİLERİ

Dili öğrenirken veya kullanırken hatalar yapılabilir. Bunu göz önünde bulundurmak dil kullanımında ve öğretiminde daha gerçekçi kararlar almaya yardımcı olabilir. "*Hata olmadan gelişme olamaz*" gerçeğinden hareketle bilinçli bir tutumla öğrencilerin hata yaparak dili öğrenmeleri ve kendilerini geliştirmeleri sağlanmalıdır. Dil öğretimi sırasında öğrencilerin yapabileceği yanlışların düzeltilmesinde aşağıdaki stratejiler dikkate alınmalıdır:

- Öğrencilerin hatalarını düzeltebilmeleri için sistemli bir geri bildirim yaklaşımı benimsenmelidir.
- Dil sürçmeleri şeklinde olan yanlışlar göz ardı edilse de sistematik hatalar kesinlikle düzeltilmelidir.
- Hatalar özellikle iletişimi kesintiye uğrattığında düzeltilmelidir.
- Etkinliğin amacına göre uygun hata düzeltme yöntemi kullanılmalıdır. Örneğin, iki-üç dakikalık kesintisiz bir konuşmada öğrencinin konuşmasını keserek hatayı düzeltmek yerine konuşma bitiminde hata ile ilgili geri bildirim verilebilir.
- Öğrencilerin kendi dil kullanımlarını bilinçli bir şekilde izlemesi, yazılı ve sözlü anlatımlarında karşı tarafa vermek istedikleri mesajın istedikleri gibi ulaşıp ulaşmadığını kontrol etmeleri ve hatalarının farkına varabilmeleri için kullanılabilecek stratejiler gösterilmeli ve gerekli yönlendirmeler yapılmalıdır.
- Akran geri bildirimi teşvik edilmelidir

Öğrenci hatalarının gözlenmesi ve incelenmesinin yararları aşağıda özetlenmiştir:

- Birey ya da grup olarak geleceğe yönelik dil öğretimini planlama,
- Ders planı ve malzeme geliştirme,
- Öğrenme-öğretme sürecini değerlendirme,
- Öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerinin bilincine varması ve kendilerini dil öğrenme süreçlerinden sorumlu hissetmeleri.

7. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Ölçme ve değerlendirme, öğrenme ve öğretme sürecinin ayrılmaz ve önemli bir parçasıdır. Ölçme, niteliklerin sayı ya da sembollerle ifade edilmesidir. Değerlendirme ise ölçmeyi de kapsamına alan daha geniş bir kavramdır. Değerlendirmede, ölçme sonuçları da dikkate alınarak bir yargıya varılması söz konusudur. Bir başka ifadeyle değerlendirme, ölçme sonuçlarını bir ölçüt ya da ölçütlerle karşılaştırarak yargıya ulaşma sürecidir. Ölçme ve değerlendirmenin amacı, öğrencilerin başarılarına ve öğrenme-öğretme sürecine yönelik dönüt almaktır. Bu dönütler doğrultusunda düzeltme ve geliştirme etkinlikleri gerçekleştirilir.

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımıyla birlikte öğrenme ve öğretme sürecine ilişkin bir paradigma değişimi gerçekleşmiş, bu durum ölçme ve değerlendirme sürecini de etkilemiştir. Yeni değerlendirme yaklaşımlarında, sonuç yerine daha çok öğrenme sürecine odaklanılmaktadır. Öğrencilerin dil becerilerinin gelişimine yönelik değerlendirmede de öğrenme sürecinin merkeze alınması oldukça önemlidir. Dil becerilerinin sadece sonuç odaklı bir anlayışla değerlendirilmesi doğru bir yaklaşım değildir. Çünkü dil becerileri, anlama ve anlatma becerileri üzerine kuruludur. Dilin etkili kullanımı, anlama becerilerini oluşturan dinleme ve okuma becerileri ile anlatma becerilerini oluşturan konuşma ve yazma becerilerinin kazandırılmasına bağlı görülmektedir. Bu becerilere ilişkin etkili bir değerlendirmenin yapılabilmesi için geleneksel ölçme tekniklerine yer vermekle birlikte, daha çok öğrenme sürecinin dikkate alındığı tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme teknikleri temel alınmalıdır. Bu tekniklerin yanı sıra öğrencilerin değerlendirme sürecine katılımları da öz değerlendirme ve akran değerlendirme gibi tekniklerle sağlanabilir. Geleneksel ölçme teknikleri şunlardır: Yazılı yoklamalar, kısa cevaplı sorular, doğru-yanlış soruları, eşleştirme soruları, çoktan seçmeli test. Bu bölümde geleneksel ölçme tekniklerine ilişkin açıklamalara yer verilmemiştir. Çünkü bu teknikler bugüne kadar yaygın şekilde kullanılagelen yöntemler olduğundan, genel olarak bilinen ölçme teknikleridir. Tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme teknikleri, aşağıda açıklanmıştır.

7.1 Tamamlayıcı Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri

Tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme teknikleri, daha çok süreç odaklı olup ya hep ya da hiç ölçütü yerine başarı ve başarısızlığın arasında öğrencinin çalışmalarında kısmi performansını da değerlendirmeye alır. Alternatif değerlendirme, otantik değerlendirme gibi sözcüklerle de adlandırılan tamamlayıcı değerlendirmede, sonuç kadar sürecin değerlendirilmesi temel alınmakta, öğrencilerin düşünceleri ve yaratıcılıkları ön plana çıkarılmakta, bireysel farklılıkları göz önünde

bulundurulmaktadır. Kürtçe Öğretim Programı'nda da öğrencilerin öğrenme sürecindeki gelişimlerinin izlenmesi ve performansa dayalı bir değerlendirmenin yapılması önemli görülmektedir. Bununla birlikte geleneksel ölçme tekniklerine yer verilmesi de beklenmektedir. Kürtçe Öğretim Programı'nda öngörülen tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme tekniklerinden bazıları aşağıda özetlenmiştir.

7.1.1 Performans Görevi

Performans görevi; eleştirel düşünme, problem çözme, okuduğunu anlama, yaratıcılığını kullanma, araştırma yapma gibi öğrencinin bilişsel, duyuşsal, psikomotor, alandaki becerilerini kullanmasını, geliştirmesini ve bir ürün ortaya koymasına yönelik öğretmen rehberliğinde yapılan çalışmalardan oluşur. Performans görevlerinin amacı, öğrencilerin üst düzey zihinsel becerilerinin geliştirilmesi ve ölçülmesidir. Performans görevinin bölümleri şunlardır:

Tanımlama bölümü, performans görevinin özü niteliğindedir. Bu aşamada ölçülmesi hedeflenen kazanım ya da kazanımlar belirtilir.

Görev bölümünde öğrenciye yapması gereken görevler sunulur.

Yönerge bölümünde öğrencinin görevini yerine getirirken dikkat etmesi gereken hususlar belirtilir. Performans görevinin tam olarak tamamlandığına ilişkin göstergeler ve bu görevin çıktıları tanımlanır.

Süre bölümünde görevin tamamlanma süresi belirtilir.

Puanlama yöntemi bölümünde ise yapılan çalışmanın değerlendirilmesinin nasıl yapılacağı belirtilir. Bu bölümde değerlendirmede kullanılacak dereceli puanlama anahtarı, formlar gibi araçlara yer verilir.

Kürtçe dersinde kullanılabilecek bir performans görevi örneği Tablo 5'te ve buna ilişkin dereceli puanlama anahtarı ise Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 5. Performans Görevi Örneği

Ders	Kürtçe (Kurmancca/Zazaca)
Sınıf	Ortaokul 1
Konu	Yaşanılan çevre ile ilgili basit bir hikâye yazma
Kazanımlar	**Yakın çevresindeki kişileri ve nesneleri betimler.** **Yaşadığı yeri ve çevresini basit ifadelerle yazılı olarak tasvir eder.** **Düzeye uygun bir paragrafı dikte yoluyla yazar.** **Duygu ve düşüncelerini ifade edecek düzeye uygun bir paragraf yazar.**

Puanlama Yöntemi	Dereceli puanlama anahtarı
Süre	10 gün
Yönerge	➢ Yaşadığınız çevrenin özelliklerini düşünülecek ve aile bireylerine sorunuz. ➢ Yaşadığınız çevrenin özelliklerini tasvir edecek bir hikayeyi zihninizde oluşturun. ➢ Oluşturduğunuz hikâyeyi aile bireyleriyle paylaşınız. ➢ Hikâye sınıf ortamında yazılacak. ➢ Hikâyeye uygun bir başlık yazılacak. ➢ Hikâye bir paragraf ya da kısa iki paragraftan oluşacak. ➢ Yaşadığınız çevreyi tasvir edecek bir resim çiziniz. ➢ Hikâyenin değerlendirilmesi dereceli puanlama anahtarı ile yapılacaktır.

Tablo 6. Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubric) Örneği

Öğrencinin Adı Soyadı: Sınıfı:
Numarası: Tarih:

Ölçütler	***Dereceler***				
	1 (Zayıf)	2 (Geçer)	3 (Orta)	4 (İyi)	5 (Çok iyi)
Anlamlı cümleler yazma.		**X**			
Çevresini tasvir etme.			**X**		
Hikayenin başlığını yazma.					**X**
Hikayenin konusuna uygun resim çizme.				**X**	
Yazım kurallarına uyma.	**X**				
Toplam Puanı	15	Yüzlük Sisteme Dönüştürülmüş Puanı			60

Not: (1) Dereceli puanlama anahtarının bir örneği öğrencilere verilecektir. Öğretmen dereceli puanlama anahtarını kendi oluşturabileceği gibi öğrencilerle birlikte de oluşturabilir.(2) Tablodaki puanlamalar dereceli puanlama anahtarında alınan puanların yüzlük puan sistemine dönüştürülmesi için verilmiştir. (3) Bir sınıftaki tüm öğrenciler bir listede yer alacak şekilde bir form da kullanılabilir.

Dereceli puanlama anahtarında alınan puanların yüzlük puan sistemine dönüştürülmesi şu şekildedir: Tablo 2'de örnek bir puanlama gösterilmiştir. Buna göre bir öğrencinin aldığı toplam puan 15'tir. Öğrencinin alabileceği en yüksek puan ise 25'tir. Yüzlük sisteme dönüştürmek için 15 puanın 25 puana oranı bulunur (15/25= 0.60). Dolayısıyla öğrencinin yüzdelik sisteme göre puanı 60'tır.

7.1.2 Proje

Proje, öğrencilerin grup halinde ya da bireysel olarak istedikleri bir konuda inceleme, araştırma ve yorum yapma, görüş geliştirme, yeni bilgilere ulaşma, özgün düşünce üretme ve çıkarımlarda bulunmaları amacıyla ders öğretmeni rehberliğinde yapacakları çalışmalardır. Projeler, performans görevlerinin genişletilmiş şekilleridir. Proje çalışmalarında problem tanımlanır, seçenekler üzerinde düşünülür, çözümler planlanır ve kişisel çözümler belirtilir. Projelerin belirlenmesinde ve seçiminde, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları, seviyesi ile maliyet ve proje süresi gibi hususlar dikkate alınmalıdır. Projeler, bir ya da iki dönemi kapsayacak şekilde verilebilir. Projelerin hazırlanmasında da performans görevindeki bölümler temel alınır. Kürtçe dersinde kullanılabilecek bir proje örneği Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Proje Örneği

Ders	Kürtçe (Kurmancca/Zazaca)
Sınıf	Ortaokul 1
Konu	Duvar takvimi hazırlama ve tanıtma.
Kazanımlar	**Hava durumu ve mevsimler hakkında bilgi verir.** **Duygu ve düşüncelerini basit cümlelerle ifade eder.** **Düzeye uygun kelime ve cümleleri dikte yoluyla yazar.** **Kullandığı düzeye uygun sözcükleri birbirine bağlamak için temel bağlaçları kullanır.**
Puanlama Yöntemi	Dereceli puanlama anahtarı
Süre	3 ay
Yönerge	➢ Evdeki, okuldaki duvar takvimlerini inceleyiniz. ➢ Duvar takvimlerinin hazırlanışında nelere dikkate edildiğini araştırınız. ➢ Duvar takviminde 12 aya ve haftanın yedi gününe yer verilecektir. ➢ Duvar takvimi, 50 takvim yaprağından oluşacaktır. ➢ Duvar takviminde, mevsimlerin özellikleriyle ilgili açıklamalara yer verilecektir. ➢ Duvar takviminde önemli olayların gerçekleştiği tarihlerin bulunduğu sayfalara bir ya da iki cümlelik açıklama eklenecek. ➢ En az 12 önemli olay yazılacaktır. ➢ Her öğrenci hazırladığı takvim ile ilgili 5 dakikalık bir sunum yapacaktır. ➢ Proje çalışmanız dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilecektir.

Not: Öğretmen tarafından ya da öğrencilerle birlikte hazırlanan dereceli puanlama anahtarı kullanılacaktır.

7.1.3 Sözlü Sunumlar

Sözlü sunumlar, dil öğretiminde konuşma becerisinin geliştirilmesinde ve aynı zamanda öğrencinin konuşma becerisine ilişkin değerlendirme yapılmasında kullanılmaktadır. Sunular, öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri, hatırlama ve hitap düzeylerine ilişkin bilgi veren uygun araçlardır. Sözlü sunumların değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı, kontrol listeleri gibi ölçme araçları kullanılabilir. Bu araçların yanı sıra, öz değerlendirme ve akran değerlendirme formlarından da yararlanılabilir.

7.1.4 Ürün Dosyası (Portfolyo), Kavrama

Literatürde ürün dosyası kavramı, gelişim dosyası, seçki dosyası, ürün seçki dosyası, portföy, portfolyo gibi çeşitli sözcüklerle adlandırılmaktadır. Ürün dosyasının eğitim kurumlarında durum belirleme ve değerlendirme aracı olarak kullanılması, ilköğretim dil sınıflarında başlamıştır. Ürün dosyası, öğrencilerin belli bir alandaki çalışmalarını, harcadığı çabayı, çalışmanın aşamalarını gösteren, öğrencilerin çalışmalarını sistematik olarak bir araya getirilmesi ile oluşturulan dosyadır. Ürün dosyası hem öğretmen hem de öğrenci için bir değerlendirme aracıdır. Bu dosya, sınıf içi etkinlikler kapsamında yapılan çalışmalar, performans görevleri, projelerden öğrencinin beğendiği ya da performansını yansıttığına inandığı çalışmaları seçmesiyle oluşur.

Ürün dosyası değerlendirmeleri, öğrencinin kendi dosyası hakkında sorumluluk hissetmesine, eleştirel düşünmeye ve öz değerlendirmeye olanak sağlamaktadır. Böylece öğrenci karar sürecine katılmakta ve daha iyi öğrenmektedir. Ürün dosyalarının türlerine ilişkin olarak ideal ürün dosyası, sergileme, derleme, değerlendirme gibi birçok sınıflama yapılmıştır. Ürün dosyalarının oluşturulmasında taşınabilirlik hususu ve ekonomiklik ilkesi göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları, bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır. Öğretmenler ürün dosyalarına ilişkin biçim ve içerik açısından bilgiler vermelidir. Ürün dosyalarının genel olarak üç ana bölümden oluşması gerekir.

Öz geçmiş. Öğrencinin yaptığı çalışmaların hangi aşamalardan geçtiğini yansıtır. ***Ürünler.*** Öğrencinin dosyasında yer alan tüm çalışmaları kapsar. İçindekiler bölümü olarak nitelendirilebilir.

Yansıtma. Öğrencinin çalışmalarına ilişkin değerlendirmesini yansıtır. Çalışmanın amacı, seçilme nedeni, çalışmanın olumlu yönleri, çalışmadaki eksiklikler gibi konularda öğrencinin öz değerlendirme ve öz eleştiri yapmalarını kapsayan bir bölümdür.

Öğrenci ürün dosyalarının değerlendirilmesinde ideal ya da en iyi yol diye nitelendirilebilecek bir yöntem yoktur. Ürün dosyaları, belirtilen çalışmaların dosyada yer alması, tertip ve düzen, yansıtma ölçütleri dikkate alınarak değerlendirilebilir. Değerlendirme için dereceli puanlama anahtarı ya da kontrol listesi kullanılabilir. Ürün dosyası değerlendirme formu örneği Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Ürün Dosyası Değerlendirme Formu Örneği

Öğrencinin Adı Soyadı: Sınıfı:

Numarası: Tarih:

Ölçütler	***Dereceler***				
	1 (Zayıf)	2 (Geçer)	3 (Orta)	4 (İyi)	5 (Çok iyi)
Öğrenci tanıtım sayfasının tam olması.					
İçindekiler sayfasının tam olması.					
Çeşitli çalışmaların olması.					
Çalışmaların amaca uygun olması.					
Dosyanın düzenli olması.					
Toplam Puanı		Yüzlük Sisteme Dönüştürülmüş Puanı			

7.1.5 Gözlem

Gözlem, öğrencinin öğrenmeye yönelik gelişimini izlemek ve değerlendirmek amacıyla kullanılan, öğrenci hakkında doğru ve çabuk bilgi sağlayan tekniklerden biridir. Gözlem, aynı zamanda diğer teknikleri tamamlayıcı bir özelliğe de sahiptir. Öğretmen, öğrencinin ders içi performansını gözlemleyebilir.

Gözlem tekniğinin kullanılması için öncellikle öğretmenin gözlemek istediği özelliği tanımlaması ve ölçütleri belirlemesi gerekir. Öğretmen, gözlem için hazır formları ya da kendi oluşturduğu ölçütlerin yer aldığı formları kullanabilir. Öğretmen, belirlenen ölçütlerin kaydedilmesinde hangi ölçme aracından yararlanılacağını belirlenmelidir. Gözlem sonuçlarının kaydedilmesinde kontrol listeleri kullanılabilir. Öğrencilerin değişik durumlarda, farklı zamanlarda ve birkaç defa gözlemlenmeleri daha uygundur. Öğrenci gözlem formu örneği Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. Öğrenci Gözlem Formu Örneği

Öğrencinin Adı Soyadı: Sınıfı:

Numarası: Tarih:

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	Dereceler		
		Evet	Kısmen	Hayır
Dinleme	**Dinlediklerini başkalarıyla paylaşır.**			
	Görsellere ve başlığa bakarak dinleyeceği metnin konusunu tahmin eder.			
	Dinlediği basit ve anlaşılır yönergeleri uygular.			
Okuma	Görsel destekli basit bilgilerin yer aldığı tablo ve çizelgeleri okur.			
	Okuduğu kısa ve basit yönergeleri uygular.			
	Okuduğu bir metnin içeriğiyle ilgili karşılaştırmalar yapar.			
Konuşma	Duygu ve düşüncelerini basit cümlelerle ifade eder.			
	Bir günlük yaşantısını basit cümlelerle anlatır.			
	Yakın çevresindeki kişileri ve nesneleri betimler.			
Yazma	**Kişisel bilgilerini içeren düzeye uygun bir bilgi formu hazırlar ve doldurur.**			
	Düzeye uygun bir paragrafı dikte yoluyla yazar.			
	Duygu ve düşüncelerini ifade edecek düzeye uygun bir paragraf yazar.			

Not: Gözlem formu, bir sınıftaki tüm öğrencilerin yer aldığı bir form şeklinde de hazırlanabilir. Örnek form olduğu için her öğrenme alanından sadece üçer kazanım alınmıştır.

7.1.6 Görüşme

Öğretmenin öğrenciye öğrenme alanı ya da başka bir konu ile ilgili bazı sorular sorması ve genellikle sözlü olarak cevaplar almasından oluşan bir iletişim sürecidir. Görüşme, özellikle dil öğretiminde başvurulması gereken önemli tekniklerden biridir. Görüşme, öğrencilere dinlediğini anlama, dili doğru bir şekilde kullanma ve konuşma becerisini geliştirme fırsatı sağlar. Bununla birlikte öğrencinin ne düzeyde öğrendiği ve konuşma becerisi konusunda detaylı bilgi verir.

Görüşme tekniği kullanılırken, görüşmenin hangi zamanlarda ve nasıl yapılacağı, nasıl kaydedileceği ve görüşme süresi önceden planlanmalıdır. Öğrencilere sorulan soruların kazanımlarla tutarlı olması gerekir. Görüşmeler, yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşmeler şeklinde yapılabilir. Görüşmelerde, görüşme formu kullanılabilir. Öğrenci görüşme formu örneği Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10. Öğrenci Görüşme Formu Örneği

Görüşme tarihi	
Görüşme yeri	
Öğrencinin adı soyadı	
Sınıfı ve numarası	
Ben ve ailem temasında neler öğrendin?	
Kendini tanıtır mısın? (Yaş, doğum yeri vb. açılardan)	
Ailenizde kimler yaşıyor?	
Ailenizde çalışan kimse var mıdır? Varsa çalışanların meslekleri nelerdir?	
Bu temada en iyi öğrendiğin konu ya da konular nelerdir?	
Bu temada yeterince öğrenemediğin konu ya da konular var mıdır?	

7.2 Öğrencilerin Değerlendirme Sürecine Katılımı

Değerlendirme çalışmaları genellikle öğretmenler tarafından yapılmaktadır. Fakat yenilenen öğretim programları ve yapılandırmacı öğrenme yaklaşımıyla birlikte öğrenci ve velilerin de değerlendirme sürecine katılımları gündeme gelmiştir. Öğrenciler öğrenme ortamında ve öğrenme ortamı dışında doğal olarak birbirlerinden çok şey öğrenmektedirler. Böylece birbirleri hakkında fikir sahibi olmaktadırlar ve birbirlerini değerlendirme girişiminde bulunmaktadırlar. Öğrencilerin değerlendirme sürecine katılımı, daha derinlemesine değerlendirmenin yapılmasına ve öğrencinin

eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Öğrencinin değerlendirme sürecine katılım şekillerinden bazıları şunlardır:

7.2.1 Öz (kendini) Değerlendirme

Öz değerlendirme, öğrencinin kendi çalışmasını öğretmen ya da öğrenciler tarafından belirlenmiş ölçütlere göre değerlendirmesidir. Öz değerlendirme, öğrencinin yeteneklerini keşfetmesine, güçlü ve zayıf yönlerinin farkına varmasına, kendi öğrenmeleri ve ilerlemesini değerlendirmesine olanak sağlar. Öz değerlendirmenin önemi konusunda öğrencilerin yeterince bilgi sahibi olması önemlidir. Başlangıçta öz değerlendirme, öğrencilerin deneyimsizliği nedeniyle yanılgılara neden olabilir. Fakat öğrenciler deneyim kazandıkça aldıkları kararlar daha doğru olacaktır. Öz değerlendirmede, formlar ya da kontrol listeleri kullanılabilir. Öğrenci öz değerlendirme formu örneği Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11. Öğrenci Öz Değerlendirme Formu Örneği

Öğrencinin Adı Soyadı: Sınıfı:

Numarası: Tarih:

Yönerge: Bu form kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır.

Etkinlik adı	
Tarih	
Öğrencinin adı soyadı	
Sınıfı ve numarası	
Bu etkinlikte neler yaptım?	
Bu etkinlikte neyi ya da neleri iyi yaptım?	
Bu etkinliği yaparken en çok zorlandığım bölümler hangileridir?	
Bu etkinlikte neler öğrendim?	
Bu etkinliğe benzer yeni etkinlikler yaparken dikkat edeceğim noktalar:	

7.2.2 Akran Değerlendirmesi

Öğrencilerin, birbirlerinin çalışmalarını belirlenmiş ölçütlere göre değerlendirmeleridir. Akran değerlendirme, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesine ve öğrenme süreçlerine önemli katkıda bulunur. Akran değerlendirmenin yapılabilmesi için öğretmen tarafından ya da öğrencilerle birlikte değerlendirme ölçütlerinin önceden belirlenmiş olması gerekmektedir. Akran değerlendirmede formlar ya da kontrol listeleri kullanılabilir.

8. KÜRTÇE (KURMANCCA VE ZAZACA) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLARI

Başlangıç Düzeyi (A1) Kazanımları (Ortaokul 1. Sınıf)

DİNLEME	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Dinlediği sözcük ve ifadelerde, Kürtçeye özgü sesleri ayırt eder. 2. Dinlediği metinlerde geçen temel zaman ifadelerini ayırt eder. 3. Dinlediği metinlerde geçen sayıları ayırt eder. 4. Dinlediği somut ve anlaşılır ifadelerle ilgili görselleri bulur. 5. Dinlediği basit ve anlaşılır yönergeleri anlar. 6. Dinlediği sözcükleri birbirine bağlayan bağlaçları ayırt eder. 7. Dinlediği metinlerde geçen soru ifadelerini diğer ifadelerden ayırt eder. 8. Sözcük ya da ifadelerin vurgu ve tonlamasından iletişimsel anlamlar çıkarır. 9. Dinlediği düzeye uygun metinleri takip eder. 10. Duyduğu basit sözcük ve ifadeleri, vurgu ve tonlamalara uygun olarak seslendirir. 11. Görsellere ve başlığa bakarak dinleyeceği metnin konusunu tahmin eder. 12. Dinleme esnasında ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim sorularına cevap arar (5N 1K). 13. Dinlediklerini başkalarıyla paylaşır. 14. Dinlediği ifadelerde geçen miktar sözcüklerini ayırt eder. 15. Dinlediği cümle ve metinlerde yer alan temel zaman dilimlerine ilişkin görselleri bulur. 16. Dinlediği basit ve anlaşılır yönergeleri uygular. 17. Temel düzeydeki günlük konuşmaları takip eder. 18. Dinlediği sözcükleri birbirine bağlayan bağlaçları tanır.	1. Alıştırmalar yoluyla Kürtçede farklı seslere karşılık gelen harflerin (Ê ê, Î î, Û û, Q q, W w, X x,) ayırt edilmesi sağlanmalıdır. 2. Dinlenilen metinde geçen temel zaman ifadelerine ilişkin örneklerin verilmesi istenmelidir. 3. Öğrencilerin sayıları ayırt etmesi sağlanmalıdır. 4. Duyulan sözcük ya da ifadelere ilişkin görsellerin ayırt edilmesine yönelik etkinlikler yapılmalıdır. 5. Sınıf ve okul içi kurallar ile ilgili yönergeler belirlenmelidir. 6. Ve/veya (û/ an) (û/ yan) gibi basit bağlaçlar üzerinde durulmalıdır. 7. Dinlenilen metinlere ilişkin basit düzeyde ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim (çi, li ku, kengî, çawa, çima û kî) (çi, kotî, key, senîn, qey û kam) sorularının soru edatı olduğunu ayırt etmesi sağlanmalıdır. 8. Vurgu ve tonlamanın anlam üzerindeki etkisine dikkat çekilerek, öğrencilerin bu bakış açısıyla dinleme yapmaları sağlanmalıdır. 9. Öğrencilerin dinlediği yazılı bir metni takip etmesi sağlanmalıdır. 10. Basit sözcük ve ifadelerin vurgu ve tonlamayla seslendirilmesine yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 11. Görsellerin ve başlığın önemine dikkat çekilmeli ve bunlardan yola çıkılarak metnin konusunun tahmin edilebileceği vurgulanmalıdır. 12. Basit, kısa ve anlaşılır hikayeler dinletilerek ne, nerede, ne zaman nasıl, niçin ve kim sorularına (5N 1K) cevap vermeleri sağlanmalıdır. 13. Dinledikleri kısa ve basit metinleri anlatmaları sağlanmalıdır. 14. Az, çok, kilogram, (hindik, pir, kîlo) (şenik, pirr, kîlo) gibi ifadeler üzerinde durulmalıdır. 15. Cümle ya da ifadelerdeki temel zaman ifadelerine ilişkin görsellerin bulunmasına yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 16. Yönergelerin anlaşılması ve uygulanması sağlanmalıdır. 17. Aile, okul, arkadaş gibi ortamlarda yapılan konuşmaları anlamalarına yönelik etkinlikler yapılmalıdır. 18. Temel düzey bağlaçlar üzerinde durulmalıdır *(lê belê, û, digel, jî,* û wekî vana*).* *(labelê, û, reyde, zî,* û sey nînan*)*

Başlangıç Düzeyi (A1) Kazanımları (Ortaokul 1. Sınıf)

Okuma	
Kazanımlar	**Açıklamalar**
1. Kürtçe alfabedeki tüm sesleri okur. 2. Görsellerle desteklenmiş, kısa, basit yönergeleri anlar. 3. Günlük hayatta sıklıkla kullanılan basit sözcükleri ve söz öbeklerini anlayarak okur. 4. Görsellerle desteklendiğinde yazılı materyalde geçen temel yer ve zaman bilgilerini okur ve belirler. 5. Kısa, basit yol tariflerini okur. 6. Okudu metinde anlamını bildiği kelime ve kısa sözcük gruplarını fark eder. 7. Kelimeler ve sözcük grupları ile ilgili resimleri eşleştirir. 8. Günlük hayatla ilgili okuduğu basit cümleleri anlar. 9. Basit metinlerin içeriklerini başlıklardan tahmin eder. 10. Hava durumu ve mevsimler hakkındaki bir okuma parçasında verilen bilgileri mevsimlerle eşleştirir. 11. Güncel konularla ilgili metinleri okur, içeriğini anlar. 12. Görsel destekli basit bilgilerin yer aldığı tablo ve çizelgeleri okur. 13. Okuduğu kısa ve basit yönergeleri uygular. 14. Yazılı kaynaklarda aradığı bilgiyi bulur. 15. Okuduğu basit ve kısa metinlerde bilmediği sözcüklerin anlamlarını tahmin eder. 16. Okuduğu bir metnin içeriğiyle ilgili karşılaştırmalar yapar. 17. Okuduğu metinlerde Kürtçeye diğer dillerden geçen sözcükleri okur ve anlar. 18. Okuduğu kısa ve basit diyalog ve metinlerde geçen yönerge, teklif, ret, kabul, özür vb. iletişim ifadelerini tespit eder.	1. Kürtçe alfabedeki tüm sesler okutulur. Kürtçe alfabede olup Türkçe alfabede olmayan (X x, W w, Q q, Ê ê, Û, û, Î, î) seslerin içinde bulunduğu kelimeler okunmalı, okunurken bu harflerin seslendirilmesine vurgu yapılmalıdır. Türkçe alfabede yer alan ı ve i harflerinin Kürtçe alfabede i ve î olarak yazıldığı ve okunduğu örnek kelimelerle öğretilmelidir. 2. Sınıf içinde kullanılan "oku, yaz, kalk, otur" gibi yönergeler kullanılmalıdır. 3. Günlük hayatta sıklıkla kullanılan "selamlaşma, vedalaşma, hâl hatır sorma, kendini tanıtma" gibi ifadeler kullanılmalıdır. 4. Kartvizit, tanıtım katalogu, konser ve gösteri afişleri, e-posta, gazete ve dergilerden basitleştirilmiş ilan vb. metinler ile çalışılmalı; yer ve isimlerin eşleştirilmesi sağlanmalıdır. 5. Açık ve kapalı alanlardaki yönlendirici tabelalar, trafik levhaları vb. örneklerden yararlanılmalıdır. 6. İçinde bilinen kelimelerin de bulunduğu kısa metinler okutularak anlamını bildiği kelimeleri bulmaları istenmelidir. 7. Günlük hayatla ilgili kelime ve sözcük grupları ve bunlarla ilgili resimler verilerek eşleştirmeleri istenmelidir. 8. Temaya uygun günlük hayatta kullanılan basit cümleler okutularak anlatmaları sağlanmalıdır. 9. Başlıkları içeriği yansıtan kısa metinler verilerek metni okumadan önce, başlığından yola çıkarak içeriğini tahmin etmeleri sağlanmalıdır. 10. Mevsimlerdeki hava durumlarıyla ilgili resimlerle desteklenmiş basit metinler okutulur, verilen bilgileri mevsimlerle eşleştirmeleri istenir. 11. Günlük konularla ilgili basit metinler okutulmalı, metnin içeriğiyle ilgili sorular sorularak cevaplar vermesi sağlanmalıdır. 12. Toplu taşıma araçlarının gidiş- geliş zamanlarını, mesai saatlerini, fiyatlarını gösteren çizelgeler vb. kullanılabilir. 13. Sınıf etkinlik yönergeleri vb. üzerinde durulmalıdır. 14. Dergi, katalog, dizin, broşür vb. kaynakların içerdiği metinler ile çalışılmalıdır. 15. Öğrencilerin bilmediği kelimeleri nerede bulması gerektiği üzerinde durulmalı, varsa ders kitabının sözlüğünden veya diğer Kürtçe sözlüklerden kelime bulma alıştırmaları yaptırılmalıdır. 16. Ülkeler ve insanlar arasındaki alışverişi konu edinen basit bir metin okutulup karşılaştırma yapmaları sağlanmalıdır. 17. "Spor, Film, Computer" gibi sözcükler kullanılmalıdır. 18. İçinde iletişim ifadelerinin bulunduğu metinler okutularak bunları söylemesi istenmelidir.

Başlangıç Düzeyi (A1) Kazanımları (Ortaokul 1. Sınıf)

(Konuşma) Karşılıklı Konuşma	
KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
1. Günlük ilişkilerin gerektirdiği basit konuşma kalıplarını kullanır. 2. Kendisiyle ilgili sorulan basit sorulara cevap verir. 3. Başkaları hakkında bilgi edinmek için sorular sorar. 4. Sözcükleri basit bağlaçlarla birbirine bağlar. 5. Günlük hayatta hoşlanıp hoşlanmadığı aktiviteler hakkında konuşur. 6. İhtiyaç duyduğu konular hakkında vurgu ve tonlama kullanarak sorular sorar. 7. Konuşmalarında beden dilini kullanır. 8. Görgü kurallarına ve değerlere uygun konuşur. 9. Konuşmalarında zaman dilimlerini kullanır. 10. Çeşitli konular hakkında sorular sorar ve sorulan sorulara uygun cevaplar verir. 11. Duygu ve düşüncelerini basit cümlelerle ifade eder. 12. Okuduklarını, izlediklerini basit cümlelerle ifade eder. 13. Basit, düzeyde cümleler kullanarak diyalog çalışmasını yapar. 14. Karşılıklı konuşmada anlamadıkları ile ilgili açıklama isteğinde bulunur. 15. İlgi duyduğu konular hakkında konuşur.	1. Selamlaşma, vedalaşma, teşekkür etme, rica etme, hal hatır sormanın gerektirdiği durumlara uygun konuşmaları istenmelidir. 2. Adı, kaç yaşında olduğu, nereli olduğu, nerede oturduğuna ilişkin soruları cevaplamaları beklenmelidir. 3. Başkasına adı, kaç yaşında olduğu nereli olduğu nerede oturduğu, hobi ve ilgilerine ilişkin sorular sormaları beklenmelidir. 4. Konuşurken '*ve, ile, fakat'* (û, lê) (û, la) gibi bağlaçların kullanılması sağlanmalıdır. 5. Futbol, yüzme, oyuncaklarla oynama, çizgi film izleme, kitap okuma gibi yapılabilecek günlük aktivitelerden hoşlanıp hoşlanmadığı hakkında konuşmaları beklenmelidir. 6. Sorduğu sorularda vurgu ve tonlamayı doğru şekilde kullanmaları sağlanmalıdır. 7. Sözsüz iletişimi kullanarak (uygun yüz ifadeleriyle) olumlu ve olumsuz duygularını gösterir. 8. Konuşmacının sözünü bitirmesini bekleyerek, söz alarak, incitmeden, büyüklerine, değerlerine saygı göstererek konuşmaları istenmelidir. 9. "Sabah/öğlen/öğleden sonra/ikindi/akşam/yatsı/gece" vb. (sibe, nîvro, piştî nivroyê, berêvar, êvar, eşa, şev) (şodir, peroj, peyperojî, vereşan, şand, şewe) sözcükleri kullanmaları sağlanmalıdır. 10. Saat sorma, fiyat, miktar, fiyat, yer-yön bilgisi, ilgiler vb. konularda sorulan sorular ile ilgili verilen cevaplar üzerinde durulmalıdır. 11. Sevinç, mutluluk, üzüntü, korku (kêfxweşî, bextewarî, xem, tirs) (keyfweşîye, bextewerî, xem, ters) gibi kelimelerin geçtiği cümlelerin kullanılması sağlanmalıdır. 12. Okudukları metinleri, izledikleri film, tiyatro, oyun vb. etkinlikleri basit cümlelerle karşılıklı anlatmaları sağlanmalıdır. 13. Diyaloglarda kendisi, ailesi ve arkadaşlarıyla ilgili çalışmalar yapılmalıdır. 14. "Bu nasıldır?", "Bunu anlamadım" "Bir daha anlatabilir misin?" "Ev çawa ye?, "Min ev fehm nekir?, "Tu dikarî careke din vebêjî? "O senîn o?, "Mi o fehm kerd?, "Ti şêne reyna vaje vb. ifadelerin kullanılması sağlanmalıdır. 15. Ailesinde kaç kişinin olduğu, ailesinin geçimini nasıl sağladığı, arkadaşlarının isimleri, arkadaşlarıyla hangi oyunları oynadıkları, nasıl zaman geçirdikleri vb. konularda soru sorması ve sorulan sorulara cevap vermesi sağlanmalıdır.

Başlangıç Düzeyi (A1) Kazanımları (Ortaokul 1. Sınıf)

Konuşma (Sözlü Anlatım)	
KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
1. Basit cümlelerle kendisini ve ailesini tanıtır. 2. Aile bireylerini fiziksel özellikleriyle tarif eder. 3. Basit cümlelerle evini ve odasını betimler. 4. Ailesi dışındaki diğer yakın çevresini tanıtır. 5. Günlük yaşamıyla ilgili açıklamalar yapar. 6.Günlük yaşamında hoşlanıp hoşlanmadıkları hakkında konuşur. 7.Günlük yaşamında yapabildikleri ve yapamadıkları hakkında konuşur. 8. Konuşma esnasında bağlaçları kullanır. 9.Bir görselin temel niteliklerini tek sözcüklü ifadelerle tarif eder. 10. 0–100 arası sayıları sayar. 11.Yakın çevresindeki kişileri ve nesneleri basit cümlelerle anlatır. 12. Yakın çevresindeki nesneleri betimler. 13. Hava durumu ve mevsimler hakkında bilgi verir. 14. Nesneleri renkleriyle betimler. 15.Sözlü anlatım sırasında basit isim tamlamalarını kullanır.	1. Adının ne olduğu, kaç yaşında olduğu, ailesinin nereli olduğu, nerede oturduğuna ilişkin bilgi vermeleri sağlanmalıdır. 2. "Annem kısa boylu/babam uzun boylu/ablamın saçları uzun/kardeşim benden kısa" (Diya min bejnkin e/bavê min bejndirêj e/Porê eta min dirêj e/Birayê min ji min kintir e (Maya mi kilmek a/Piyê mi derg o/Porê ema mi derg o/Birayê mi mi ra kilmêr o gibi aile bireylerini tarif etmeleri sağlanmalıdır. 3.Betimlemelerde'geniş/küçük/büyük/rahat/aydınlık/karanlık' gibi sıfatları kullanmaları sağlanmalıdır. 4. 'Bu benim arkadaşım/bu komşumdur/sınıf arkadaşım/oyun arkadaşım' gibi yakın çevresini tanıtmaları sağlanmalıdır. 5. 'Hava nasıldır?/bugün çok sıcaktır/yağmur yağıyor/hava bugün soğuktur' gibi hava durumunu bildiren ifadelerle çalışılmalıdır. 6. 'Ben balık yemeyi çok severim/parkta oynamayı da severim/ama yüzmeyi sevmiyorum' gibi günlük alışkanlıklar hakkında bilgi vermesi sağlanmalıdır. 7. 'Sabah artık kendim kalkabiliyorum/şarkı söyleyebilirim/ama kahvaltımı kendim hazırlayamıyorum/yüzemiyorum' gibi günlük yaşamda yapabildikleri ve yapamadıkları hakkında bilgi verirler. 8. Konuşurken *"û", "lê", "lê bêlê" "û", "la", "labêlê"* gibi bağlaçların kullanılması sağlanmalıdır. 9. Yüz, kulak, burun, ayak, masa, sandalye, tahta vb. gibi isimler ile, yeşil, kırmızı, mavi, beyaz gibi sıfatların kullanılması beklenir. 10. 1,2,3…….100'e kadar sayıları ardışık ve ayrı ayrı kullanabilmesi sağlanmalıdır. 11. Sınıfını, okulunu, arkadaşlarını basit cümlelerle anlatması sağlanmalıdır. 12. Nesnelerin şekillerini ifade eden çalışmalar yapılmalıdır." "Top yuvarlaktır." vb. ifadeler kullanılmalıdır. 13. *"bi tav", "bi baran", "bi mij", "bi berf" "tîjin", "şilîyin", "mijin", "vewrin"* vb. kelimeler üzerinde durulmalıdır. Mevsimlerin temel özellikleri hakkında bilgi vermeleri sağlanmalıdır. 14. Ana ve ara renkler kullanılmalıdır. 15. "Kapının kolu", "öğretmen masası" "Çembilê derî" "Maseya mamoste" vb. "Qulpê Keybî" "Maseya mamostî" tamlamalar kullanılmalıdır.

Başlangıç Düzeyi (A1) Kazanımları (Ortaokul 1. Sınıf)

YAZMA	
KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
1. Kürtçede kullanılan sesleri yazılışları ile tanır. 2. Kürtçede, kullanılan harflerin geçtiği örnek kelimeler yazar. 3. 0-20 arası sayıların okunuşlarını yazar. 4. Kendisi ve başkalarıyla ilgili basit düzeyde kişisel bilgileri yazar. 5. Verilen Kürtçe bir paragrafa bakarak doğru yazar. 6. Kişisel bilgilerini içeren düzeye uygun bir bilgi formu hazırlar ve doldurur. 7. Basit bir bulmacayı tamamlar. 8. Düzeye uygun kelime ve cümleleri dikte yoluyla yazar. 9. Hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları durumlara dair kısa cümleler yazar. 10. Yaşadığı yeri ve çevresini basit ifadelerle yazılı olarak tasvir eder. 11. Kullandığı düzeye uygun sözcükleri birbirine bağlamak için temel bağlaçları kullanır. 12. Düzeyine uygun sözcükler ile aile bireylerini tanıtan bir paragraf yazar. 13. Duygu ve düşüncelerini ifade edecek düzeye uygun bir paragraf yazar. 14. Verilen kelime köklerinden ekler yoluyla yeni sözcükler türeterek bu kelimelerin geçtiği cümleler oluşturur. 15. 0-20 arası sayıları cümle içerisinde yazılı olarak kullanır.	1. Kürtçede farklı seslere karşılık gelen harfleri (X x, W w, Q q, Ê ê, Û, û) öncelikle tanıması, yazması ve kelime örnekleriyle fark etmesi üzerinde durulmalıdır. Aynı seslerin öğrenci düzeyine uygun şekilde bildiği basit sözcükler ve cümlelerde kullanarak fark etmesi sağlanmalıdır. 2. Kürtçede geçen farklı sesler üzerinde durularak örnekler verilir. Öğrencilerin de örnekler vermeleri istenir. Örnek kelime ve cümleler yazılır. Öğrencilere örnek kelimeler dikte yoluyla yazdırılır. 3. Sayıların yazılışı üzerinde durulur. Doğum tarihi, posta kodu, kapı numarası vb. cümlelerde sayıları kullanması sağlanmalıdır. 4. Kendisi, arkadaşları veya yakınlarıyla ilgili kişisel bilgileri (doğum tarihi, adresi ve kişisel özellikleri) içeren kısa bir paragraf oluşturarak, mektup zarfı, kartvizit hazırlama gibi çalışmalar yapması sağlanmalıdır. 5. Verilen bir Kürtçe paragrafa bakarak doğru yazması sağlanmalıdır. 6. Kişisel bilgilerini yazacağı basit bir form hazırlaması ve doldurması sağlanmalıdır. 7. Verilen düzeye uygun bir bulmacayı tamamlaması sağlanmalıdır. 8. Düzeye uygun kelimeler ve kısa cümleler içeren bir paragrafı dikte yoluyla yazması sağlanmalıdır. 9. Hoşlandığı ve hoşlanmadığı durumlara ilişkin kısa bir paragraf yazması sağlanmalıdır. 10. Yakın çevresine ilişkin betimleyici bir paragraf yazması sağlanmalıdır. Yazdığı betimleyici paragrafta nesne ve durumlara ilişkin renk, nitelik ve öğrendiği sayıları (zer, sor, hêşîn, pêr, hêndik, hênekî di jî, sê, pênc, diwazdeh, vb.) (zerd, sûr, kewe, perê, şenik, tayê bîn zî, hîre, panc, duyes vb.) kullanması beklenmektedir. 11. Öğrendiği bağlaçları (û, lê, lê bêlê) (û, la, labêlê) cümle içerisinde kullanması beklenmektedir. Bu amaçla düzeye uygun bağlaçları içeren cümleler yazması sağlanmalıdır. 12. Ailesi hakkında tanıtıcı bir paragraf yazması sağlanmalıdır. Okutulacak paragrafta varsa yanlışlar ve eksikler üzerinde durulur. Aile soy ağacı oluşturmaları sağlanmalıdır. 13. Duygu ve düşüncelerini ifade edecek bir paragraf yazmaları istenir. Yazacağı paragrafta duygu ve düşünceye ilişkin kavramlar kullanması beklenmektedir. Örneğin, “mutluluk, sevinç, üzüntü” vb. 14. Öğrendiği kelime köklerinden ekler yoluyla türettiği sözcüklerden cümleler ve bu cümlelerden anlamlı bir paragraf oluşturması beklenmektedir. 15. Öğrendiği sayıların okunuşunu kullanacağı bir paragraf oluşturması sağlanmalıdır. Paragrafta öğrenci no, tarih, saat, sokak ve ev numaralarını kullanması önerilebilir.

9. ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

Aşağıda programın hayata geçirilmesi aşamasında Kürtçe Dersi Öğretim Programı kullanıcısına fikir verecek bazı etkinlik örnekleri verilmiştir. Bu etkinlikler dinleme, okuma, karşılıklı konuşma, sözlü anlatım ve yazma becerilerine göre verilmiştir. Ancak programın öngördüğü etkinlikler sadece bunlar ile sınırlı değildir. Programın kullanıcısı bu etkinlikleri yol gösterici örnekler olarak görmelidir.

Etkinlik 1
(Kurmancca)

Düzey ve Beceri: Başlangıç Düzeyi (A1) Yazma
Kazanımlar: Dinleme esnasında ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim sorularına cevap arar (5N 1K).

Süre: 40 dakika

Araç- Gereç: Çalışma kâğıtları

Süreç:

- Aşağıdaki metni öğrencilerinize iki defa okuyunuz.
- 5N 1K formu hazırlayarak öğrencilere dağıtınız ve bu soruları cevaplamalarını isteyiniz.
- Öğretmen öğrencilere ikişer kişi şeklinde eşleşmelerini ister.

Şeva Dirêj

Navê min Elî ye, ez li Mêrdînê dijîm. Rojeke gelek germ a Tîrmeha du hezar û diwazdehan bû. Ji ber ku hewa gelek germ bû piştî nîvroyê ez du seetan li ber klîmayê rawestiyam. Ez êvarê jî di jûra ku klîma tê de bû razam. Ez nîvê şevê hişyar bûm. Di serê min de êşeke dijwar hebû. Ji ber ku wesayîta me nebû, wê şevê em neçûn nexweşxaneyê. Saet derbas nedibûn. Ez heta sibehê perpitîm. Serê sibehê bavê min ez birim ber bijîşk. Bijîşk demildest serûm bi milê min ve girê da. Piştî ku serûm qediya min hest pê kir ku êşa serê min hinek sivik bûye. Min bi bavê xwe re dermanên ku bijîşk nivîsîbûn kirîn…

Değerlendirme: Öğrencilerin dinleme durumlarını kontrol ediniz. Öğrencilerin 5N 1K sorularına verdikleri cevapları tartışarak kontrol ediniz.

Etkinlik 2
(Kurmancca)

Düzey ve Beceri: Başlangıç Düzeyi (A1) Yazma
Kazanımlar: Görsellere ve başlığa bakarak dinleyeceği metnin konusunu tahmin eder.
Süre: 40 dakika

Araç- Gereç: Çalışma kağıdı (Metin başlığının ve görsellin yer aldığı kağıt).

Süreç:

- Her öğrenciye bir çalışma kağıdı verilecek.
- Aşağıdaki metnin başlığını ve görseli öğrencilere gösteriniz.
- Öğrencilere metinde nelerin anlatıldığını sorunuz.
- Daha sonra metni okuyunuz.
- Öğrencilere metni dinlemeden önceki tahminleri ile metin okunduktan sonra öğrendikleri arasında fark olup olmadığını sorunuz.

Cotkarî

Berê kesên ku cotyarî dikirin, ji bo karên mîna cotkirin û veguhestina kayê ji gayan sûd werdigirtin. Niha jî di şûna gayan de traktor tên bikaranîn. Îro li Tirkiyeyê beşeke gelek biçûk ji cotkaran ji gayan sûd werdigirin. Bikaranîna traktoran di cotyariyê de karê cotkaran zêde hêsan kir. Karên ku bi traktoran tên kirin bileztir tên kirin û zûtir diqedin.





Değerlendirme: Eskiden tarlalar nasıl sürülürdü? Siz çiftçilik yapsanız, traktörden mi yoksa öküzlerden mi yararlanmak istersiniz? Neden?

Çalışma Kağıdı

COTKARÎ





Metnin konusunu bir ya da iki cümle ile yazınız.

Etkinlik 3
(Kurmancca)

Düzey ve Beceri: Başlangıç Düzeyi (A1) - Okuma
Kazanımlar: Mevsimler hakkındaki okuma parçasında verilen bilgileri mevsimlerle eşleştirir.
Süre: 40 dakika

Araç- Gereç: Mevsimlerle ilgili resimler ve metinler,çalışma kâğıtları

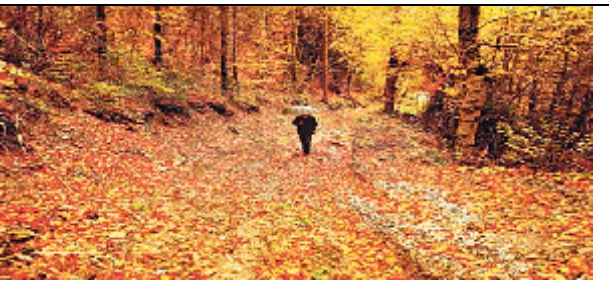
Süreç:

- Öğretmen mevsimlerle ilgili kelime, metin ve resimlerin yer aldığı önceden hazırlanmış çalışma kağıtlarını öğrencilere dağıtır.
- Öğrencilere beş dakika süre verilerek önce kendi başlarına okumaları istenir.
- İstekli olan üç öğrenciye sesli okutulur.
- Öğretmen kelime ve cümleleri yüksek sesle örnek bir şekilde okur. Telaffuzunda öğrencilerin zorlanabileceği kelimeleri daha çok tekrar eder.
- Öğrencilerden okunanları kendisinden sonra tekrar etmelerini ister.
- Öğrencilere bireysel olarak sesli okuma yaptırır. Okuma yanlışlarını anında düzeltir.
- Öğrencilerin genelinin yanlış okuduğu kelimelerin telaffuzu üzerinde ayrıca durur.
- Öğrencilerden mevsimlerle ilgili okuduklarının Türkçe karşılıklarını tahmin etmelerini ister.
- Öğretmen okunanların Türkçe karşılıklarını söyler.
- Öğrencilerden mevsimlerle ilgili kelime ve cümleleri anlamlarına uygun resimlerle eşleştirmelerini ister.

Metin ve Görsel Örneği:

Demsal

Bihar Bihar demsaleke xweş e. Hewa germ dibe û baran dibare. Zarok, di kolanan de bûka baranê digerînin. Di biharê de gul û giya şîn dibin. Dar kulîlk vedikin.	

Havîn Havîn demsaleke germ e. Di havînê de berên zeviyan çê dibin. Mêwe digihîjin, sebze zêde dibin.	
Payîz Payîz demsaleke hênik e. Di payîzê de pelên daran zer dibin û diweşin. Germ kêm dibe, serma zêde dibe û şilî dest pê dike.	
Zivistan Zivistan demsaleke sar e. Roj kin dibin, şev jî dirêj dibin. Berf û baran dibare. Zarok kalê berfê çê dikin	

Değerlendirme: Sesli okuma sırasındaki hataların düzeltilmesinde hata düzeltme stratejilerine dikkat edilmelidir. Sözcük ve metinlerin resimlerle yapılan eşleştirmeleri kontrol edilerek yanlışlar düzeltilmelidir.

Etkinlik 4
(Zazaca)

Düzey ve Beceri: Başlangıç Düzeyi (A1) - Okuma
Kazanımlar: Kelimeler ve sözcük grupları ile ilgili resimleri eşleştirir.
Süre: 40 dakika

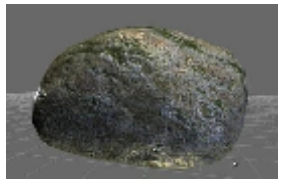
Araç- Gereç: Öğretilecek kelimelerle ilgili resimler, çalışma kâğıtları

Süreç:

- Öğretmen öğretilecek kelimeler ve bunlara ait resimlerin yer aldığı kağıtlarını öğrencilere dağıtır.
- Öğrencilere beş dakika süre verilerek önce kendi başlarına okumaları istenir.
- İstekli olan üç öğrenciye sesli okutulur.
- Öğretmen kelimeleri yüksek sesle örnek bir şekilde okur. Telaffuzunda öğrencilerin zorlanabileceği kelimeleri daha çok tekrar eder.
- Öğrencilerden okunanları kendisinden sonra tekrar etmelerini ister.
- Öğrencilere bireysel olarak sesli okuma yaptırır. Okuma yanlışlarını anında düzeltir.
- Öğrencilerin genelinin yanlış okudukları kelimelerin okunuşu üzerinde ayrıca durur.
- Öğrencilerden okudukları kelimelerin Türkçe karşılıklarını tahmin etmelerini ister.
- Öğretmen okunanların kelimelerin Türkçe karşılıklarını söyler. Türkçe karşılıklarını çalışma kağıdına yazmamaları konusunda uyarır.
- Öğrencilerden öğrenilen kelimeleri doğru resimlerin altına yazmalarını ister.

Metin ve Görsel Örneği:

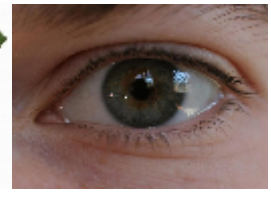
Nameyanê resimanê cêrênan vajîn û binusîn Mase, kemere, dare, bajar, saye, hak, çim, nan



..... …….. …… …….






…… …… …… ……

Değerlendirme: Sesli okuma sırasındaki hataların düzeltilmesinde hata düzeltme stratejilerine dikkat edilmelidir. Sözcük ve metinlerin resimlerle yapılan eşleştirmeleri kontrol edilerek yanlışlar düzeltilmelidir.

Etkinlik 5
(Zazaca)

Düzey ve Beceri: Başlangıç Düzeyi (A1) Sözlü Anlatım
Kazanım: Yakın çevresindeki kişileri ve nesneleri betimler.

Süre: 40 dakika

Araç- Gereç: Farklı özelliklerdeki kişi ve nesnelere ait görseller

Süreç:

- Öğretmen, fiziksel özellikler bakımından sınıfta birbirine benzeyen kişilerin olup olmadığını sorar.
- Öğrencilerden cevap vermelerini ister.
- Sınıfa getirdiği görselleri (büyük-küçük, uzun-kısa, yuvarlak-düz…) öğrencilere gösterir.
- Öğrencilerin bu görsel ve nesnelere ait özellikleri söylemeleri istenir.
- Sınıftaki diğer araç gereçleri betimleri istenir.
- Öğrencilerden sınıftaki arkadaşlarını ve aile bireylerini fiziksel özellikleri bakımından betimlemeleri istenir.


derg,


kilm,


gilover,


pan

Değerlendirme: Verilen görsel ve belirtilen fiziksel özelliklerle ilgili öğrencilerin konuşmaları sağlanmalıdır.

Etkinlik 6
(Zazaca)

Düzey ve Beceri: Başlangıç Düzeyi (A1) Sözlü Anlatım
Kazanım: Hava durumu ve mevsimler hakkında bilgi verir.

Süre: 40 dakika

Araç- Gereç: Hava durumu ile ilgili semboller

Süreç:

- Öğrencilere, havanın dışarıda nasıl olduğu sorulur.
- Hava durumu ile ilgili görseller sunulur, görsellerin isimlerini söylemeleri istenir.
- Öğrencilerin yakın zamanda seyrettiği hava durumu programlarıyla ilgili olarak hava durumu hakkında konuşmaları istenir.
- Etkinliğin ikinci aşamasında öğrencilerin sembollerden birini seçerek o sembolün ne ifade ettiğini paylaşmaları istenir.



Değerlendirme: "Hewa sayî yo", "Hewa şilîyin o", "mijin", "Hewa hewrin o" Varan vareno" "vb. kelimeler üzerinde durulmalıdır.

Etkinlik 7
(Zazaca)

Düzey ve Beceri: Başlangıç Düzeyi (A1) Yazma
Kazanımlar: Kürtçede kullanılan sesleri yazılışları ile tanır.
Kürtçede, kullanılan harflerin geçtiği örnek kelimeler yazar.
Yaşadığı yeri ve çevresini basit ifadelerle yazılı olarak tasvir eder.

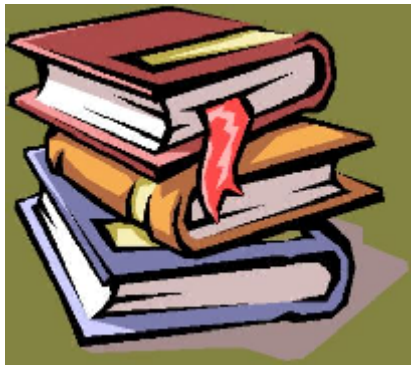
Süre: 40 dakika

Araç- Gereç: Çalışma Kâğıtları

Süreç:

- Öğretmen öğrencilerden ikişer kişi olarak eşleşmelerini ister.
- İşbirliği ile yaşadıkları yer ve çevreye ilişkin sık kullanılan nesne ve durumlara ilişkin isimleri yazmalarını ister.
- Daha sonra çalışma kâğıtlarını duvara asarak yazdıkları nesne isimlerini okumaları ve bu nesnelere dair konuşmaları sağlanır.

Kitab **baxçe**





Değerlendirme: Çalışma kâğıtlarında Türkçede kullanılmayıp Zazaca da kullanılan harflerin (X x, W w, Q q, Ê ê, Û, û) geçtiği kelimeleri doğru yazıp yazmadıkları üzerinde durulmalıdır.

Etkinlik 8
(Zazaca)

Düzey ve Beceri: Başlangıç Düzeyi (A1) Yazma

Kazanımlar: Kişisel bilgilerini içeren düzeye uygun bir bilgi formu hazırlar ve doldurur.

Hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları durumlara dair kısa cümleler yazar.
Kendisi ve başkalarıyla ilgili basit düzeyde kişisel bilgileri yazar.

Süre: 40 dakika

Araç- Gereç: Çalışma Kâğıtları

Süreç: Öğretmen öğrencilerden aşağıda verilen başlıklarda bir bilgi formu hazırlamalarını ve kişisel bilgileri doğrultusunda doldurmalarını ister.

Name

Peyname

Wendegeh

Bajaro ke tede ronîşeno. Nameyê taxêDersa ke ci ra hes keno.

Değerlendirme: Yukarıda, kişisel bilgilere ilişkin yazılan başlıklara yenileri ilave edilebilir. Hazırladıkları bilgi formunda kullanılan harf, kelime ve cümle hataları üzerinde durulur. Eksik bilgilerin tamamlanması sağlanır. Eşleştikleri arkadaşlarıyla karşılıklı olarak birbirlerinin hazırladıkları bilgi formlarını kontrol ederek hataların bulunması sağlanır.

Etkinlik 9

(Kurmancca)

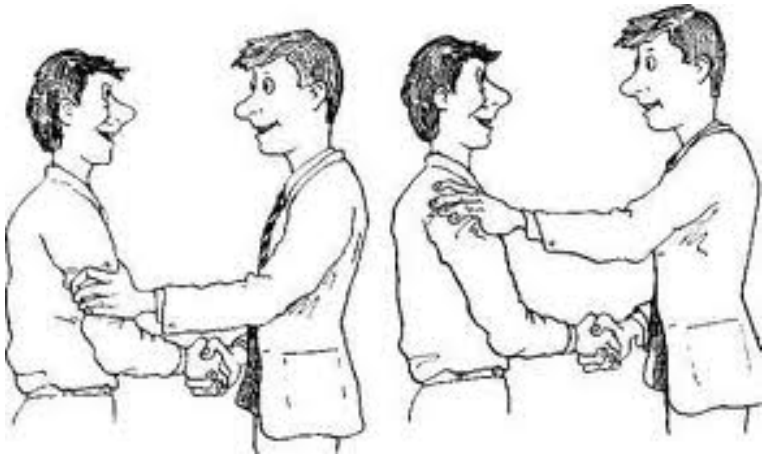
Axavtina Pêşberîhev

Ast û Bikêrî: Asta Destpêkê (A1) Axavtina Pêşberîhev
Destketî

10. Dikare awayên axavtinên sivik bi kar bîne ku ew jî ji pêdiviyên têkiliyên rojane ne.

Mawe: 40 deqîqe

Amûr - Navgîn: Wêneyên ku hevnasîna bi kesên cihê cihê re û danûstandinê sembolîze dikin.



Pêvajo: Mamoste, dîtbariyên awayên axavtin û danûstandina rewşên cihê cihê ku di nav têkiliyên rojane de tên bikaranîn, nîşanî xwendevanan dide. Ji xwendevanan tê xwestin ku taybetiyên wan dîtbariyan bibêjin. Ji xwendevanan tê xwestin ku axavtinên pêşberîhev ên mîna: "merheba, selamun eleykum, ez Baran, navê te çi ye, beyanî baş, spas dikim, ez kêfxweş bûm, ez di pola yekem a dibistana navîn de me, li taxa Erekê rûdinêm, bi hêviya ku em careke din hev bibînin, êvar baş, ez te pîroz dikim" û hwd. bi kar bînin. Dîsa ji xendevanan tê xwestin ku di navbera hevalên xwe yên polê de jî heman çalakiyan bikin.

Nirxandin:

1. Heke di têkiliyên rojane de ev vegotin neyên bikaranîn, dê çi kêşe derkevin holê û li ser vê yekê ji xwendevanan bixwazin ku mînak ji wan pirsgirêkan bidin.

2. Bala xwe bidin ser xwendevanan ku di axavtinên pêşberîhev de bi awayekî serbest hestên xwe bînin ziman û di axavtinên xwe de zimanê laşî bi kar bînin.

Etkinlik 10

(Kurmancca)

Ast û Bikêrî: Asta Destpêkê (A1) Axavtina Pêşberîhev Destketî

1. Dikare hest û ramanên xwe bi hevokên sivik bîne ziman.

Mawe: 40 deqîqe

Amûr - Navgîn: Dîmenek ku zarokên hemtemen an jî nêztemenê hev di tê de lîstika xaran dilîzin.

Pêvajo: Mamoste, wêneyê ku zarok tê de bi xaran dilîzin, li dîwar dadileqîne. Ji polê dixwaze ku çar xwendevan derkevin ber texte. Peyre xaran dide wan çar xwendevanan û ji wan dixwaze ku bi xaran bilîzin. Piştî ku lîstik bi dawî dibe, mamoste derbareyê lîstikê de ji xwendevanan pirsan dipirse û bi vê yekê dixwaze ku zarok hestên xwe bînin ziman. Bi vê rêbazê, xwendevan hem li ser xwe, hevalên xwe, ciyên lîstikê û hem jî li ser lîstika xaran hest û ramanên xwe bi hevokên sivik tînin ziman. Peyre ev fersend ji bo xwendevanên din yên polê jî tê dayîn û ji wan tê xwestin ku hest û ramanên xwe yên derbareyê lîstika xaran de bînin ziman.



Nirxandin: Divê li ser van komebêjeyan bê sekinandin: “koma lîstikê”, “xweşa min çû”, “min bi dest xist”, “bi ser ketim”, “min winda kir”, “lîstika bi hev re xweş e”, “min dek û dolab nekirin”, “dema ku çav bi xaran dikevim hevalên min tên bîra min”.

10. TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Avrupa dil gelişim dosyası: Bir öğrencinin yabancı dil öğrenme sürecindeki başarı ve kazanımlarını içeren belge, dil pasaportu, dil öğrenim geçmişi (biyografisi), dil dosyasından oluşmaktadır. Bilişsel alan Düşünceye dayalı eğitsel hedeflerin sınıflanması yöntemidir. Bloom'un sınıflandırma yöntemi olarak da bilinir. Bloom bilişsel alanı en düşük düşünce seviyesinden en yükseğe doğru bilgi, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme olmak üzere altı düzey hâlinde tasarlamıştır. Bireyselleştirilmiş öğretim Her öğrencinin kendi yetenek düzeyine uygun bir biçimde yönlendirilmesini, kendi düzeylerine uygun öğrenme tekniklerinin uygulanmasını ve sonuçta her bireyin kendine özgü düzeylerde davranmasını ön gören bir öğretim sistemidir. Literatürde Keller Planı olarak da geçmektedir.

Dil becerileri: Dili kullanma becerileridir (dinleme, konuşma, okuma, yazma gibi).

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (AOB): Avrupa ülkelerinde dil öğretim programlarını, program yönergelerini, sınav ve ders kitapları vb. konulardaki çalışmaları yönlendirmek için ortak bir çerçeve sunmak amacıyla Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan metindir. Bu metinde yabancı dil öğrenenlerin, bu dili iletişim kurmada kullanabilmek için neleri bilmeleri ve bu dilde etkinlik kazanmak için hangi bilgi ve yetilerini geliştirmeleri gerektiği kapsamlı bir şekilde açıklanmıştır. Başvuru metni aynı zamanda, yabancı dil öğrenenlerin gerçekleştireceği ilerlemenin öğrenmenin her aşamasında ve yaşam boyu öğrenme temeliyle ölçülebilmesini sağlayan dil yeterlilik düzeylerini de tanımlamaktadır.

Dil yeterlilik seviyeleri: Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde yer alan ve başarı düzeyini belirleyen A1-C2 düzeylerini kapsar.

Duyuşsal alan: İnsana kazandırılmak istenen duygular, tercihler, değerler, ahlaki kurallar, istek ve arzular, güdüler ve yönelimlerden oluşan sistemdir.

Eylem odaklı yaklaşım: Dilin kullanımı dışındaki becerilerin de ilave edildiği, dil öğrenenin sosyal bir aktör olarak farklı koşul ve bağlamda, tamamlanması beklenen görevleri ve işleri yerine getirme fikridir.

İletişimci/iletişimsel yaklaşım: Öğrenci için anlamlı olan sözlü ve yazılı iletişim etkinliklerine ağırlık verilen öğrenci merkezli öğretim yaklaşımıdır.

İletişim becerisi: Öğrencinin olası konuşma durumlarında belirli yapıları kullanarak duruma uygun tepki vermesidir. Yabancı dil öğretim yöntemlerinden iletişimci yaklaşımda hedeflenen ve bir dili iletişim ihtiyacını karşılamaya yönelik bir ortamda ve uygun bir biçimde kullanarak karşılıklı anlaşmayı sağlayan beceridir.

Kültürler arası empati geliştirme becerisi: Öğrencinin kendi kültürünün yanı sıra öğrendiği yabancı dilin kültürüne karşı hoşgörülü davranma becerisidir.

Öğrenme stratejileri: Öğrenen kişinin öğrenme sırasında gerçekleştirebileceği ve onun kodlama sürecini etkilemesi umulan davranışlar ve düşüncelerdir.

Sarmal programlama yaklaşımı: Daha önce öğrenilmiş olan konuların gerektikçe tekrarlanıp genişletildiği yaklaşıma göre hazırlanmış programdır.

Süreç odaklı yazma: Öğrencinin yazma etkinliği öncesinde yazıyı planlama, yazma sürecini hayata geçirme, yazıyı gözden geçirme, son okuma ve değerlendirme gibi aşamalardan geçirilerek bir yazma görevini tamamlamasını öngören yaklaşımdır. Bu yaklaşıma göre yazma etkinliği üründen çok süreç aracılığıyla tasarlanır.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

SAYI: 5	**TARİH: 23.01.2014**	**KONU:** Kurulumuzun 07/09/2012 Tarihli ve 154 Sayılı Kararıyla Kabul Edilen Öğretim Programına Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 6. Sınıf Kazanımlarının Eklenmesi
ÖNCEKİ KARARIN		
SAYI:154	**TARİH:07/09/2012**	

Kurulumuzun 07/09/2012 tarihli ve 154 sayılı kararıyla kabul edilen Öğretim Programına, Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün 08/01/2014 tarihli ve 43769797/101.01/105678 sayılı yazısı üzerine Kurulumuzda görüşülen ortaokul ve imam hatip ortaokulu 6. sınıf kazanımlarının ekli örneklerine göre eklenmesinin kabulü,

Söz konusu öğretim programlarına göre ilgili Genel Müdürlükçe hazırlanan öğretim materyallerinin kullanılması

kararlaştırıldı.

Nabi AVCI
Millî Eğitim Bakanı

Prof. Dr. Emin KARİP
Kurul Başkanı

Dr. Hüseyin ŞİRİN
ÜYE

(Görevli)
Prof. Dr. Mehmet BAYYİĞİT
ÜYE

Doç. Dr. Hatice Duran YILDIZ
ÜYE

Abdülkadir YILMAZ
ÜYE

Prof. Dr. Cengiz ALACACI
ÜYE

İbrahim BÜKEL
ÜYE

Dr. İbrahim DEMİRCİ
ÜYE

Doç. Dr. Güray KIRPIK
ÜYE

KÜRTÇE (KURMANCCA) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLARI

Ortaokul 2. Sınıf Kazanımları

DİNLEME

KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
1. Dikkatini, dinlediğine yoğunlaştırır. 2. Dinlediği metin ya da diyalogda geçen temel zaman ifadelerini tanır. 3. Dinlediği metinlerde geçen sayıları gösterir. 4. Dinlediği somut ve anlaşılır ifadelerle ilgili görselleri bulur. 5. Dinlediği basit yönergeleri anlar. 6. Dinlediği basit cümlelerdeki bağlaçları tanır. 7. Dinlediği bir metinde ya da diyalogda geçen soru cümlelerini tanır. 8. Dinlerken yapılan vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat eder. 9. Dinlediklerinde ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim sorularına cevap arar (5N 1K). 10. Dinlediklerini başkalarıyla paylaşır. 11. Dinlediği metindeki miktar ve fiyat bildiren ifadeleri tanır. 12. Bir etkinliğin ya da işin aşamalarını anlatan yönergeleri uygular. 13. Basit yön tariflerini anlar. 14. Eğlenmek için masal, hikâye, şarkı, tekerleme vb. dinler.	1. Dinleme sürecinde çeşitli görsel, açıklama ve sorular yardımıyla öğrencilerin dikkat sürekliliği sağlanmalıdır. 2. Dinlenilen metinde geçen zaman ifadelerinin bulunmasıyla ilgili etkinliklere yer verilmelidir. 3. Dinlediği metinde düzeye uygun sayılar kullanılmalıdır. 4. Duyulan sözcük ya da ifadelere ilişkin görsellerin ayırt edilmesine yönelik etkinlikler yapılmalıdır. 5. Yönergelerin öğrencilerin düzeylerine uygun olmasına dikkat edilmelidir. 6. "Û, yan, lê" gibi bağlaçlar üzerinde durulmalıdır. 7. Dinleme metinlerinde soru cümlelerinin tanınmasına yönelik etkinliklere yer verilmelidir. Soru cümlelerinde vurgu ve tonlamanın önemine dikkat çekilmelidir. 8. Vurgu, tonlama ve telaffuz ile ilgili olarak uygulamalı etkinliklere yer verilmelidir. 9. Basit hikâyeler ya da metinler dinletilerek; öğrencilerin ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim sorularına cevap vermeleri sağlanmalıdır. 10. Dinletilen basit bir hikâyenin ya da metnin başka bir öğrenciyle paylaşılmasına yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 11. Ürünlerin miktarı ve fiyatı ile ilgili açıklamaları anlaması beklenmektedir. 12. Etkinlikler yoluyla bu uygulama yaptırılmalıdır. 13. Yaşanılan çevre ile ilgili yön tarifi etkinliklerine yer verilmelidir. 14. Temalarla ilgili hikâye, şarkı, tekerleme vb. dinleme etkinliklerine yer verilmelidir.



KONUŞMA (KARŞILIKLI KONUŞMA)	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. İhtiyaçlarını ve isteklerini bildiren cümleler kullanır. 2. Kelime ve kelime gruplarını basit bağlaçlar kullanarak birbirine bağlar. 3. Canlı varlıklar ve eşyalarla ilgili sorular sorar. 4. Karşılıklı konuşmalarda güncel konular hakkında konuşur. 5. Okuduklarını, duyduklarını ve izlediklerini ifade eder. 6. Karşılıklı konuşmalarda görüş ve öneri belirten ifadeler kullanır. 7. İlgi duyduğu konularda görüş belirtir. 8. Geçmiş yaşamı ile ilgili konuşur. 9. Geleceğe yönelik planları hakkında konuşur.	1. Yemek yeme, su içme, dışarı çıkma, oyun oynama vb. ihtiyaç ve isteklerini içeren cümlelerin kullanılması sağlanmalıdır. 2. Bağlaçların kullanılması sağlanmalıdır. 3. İnsanlar, hayvanlar, bitkiler ve cansız varlıklarla ilgili soru sormaları sağlanmalıdır. 4. Öğrencilerin güncel olaylar hakkında konuşmaları sağlanmalıdır (Spor karşılaşmaları, televizyon dizileri gibi) 5. Öğrencilerin okudukları kitap, gazete, dergi; duydukları olaylar, izledikleri filmler hakkında konuşmaları sağlanmalıdır. 6. "Li gorî min", "ku em wiha bikin dê baştir bibe" gibi görüş ve öneri belirten ifadeler kullanılmalıdır. 7. Resim çizme, kitap okuma, film izleme, seyahat etme, oyun oynama gibi konularda öğrencinin görüş belirtmesi sağlanmalıdır. 8. Nerede doğduğu, okula nasıl başladığı, kimlerle arkadaşlık ettiği gibi geçmişe ait konuları anlatması sağlanmalıdır. 9. Nasıl bir yerde yaşamak istediği, hangi mesleğe sahip olmak istediği gibi konularda konuşması sağlanmalıdır.

KONUŞMA (SÖZLÜ ANLATIM)	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Düzeye göre kendisini, ailesini ve arkadaşlarını tanıtır. 2. Günlük yaşamıyla ilgili açıklamalar yapar. 3. Günlük deneyimleri ve yapabildikleri hakkında konuşur. 4. Bir görselin temel niteliklerini birden fazla sözcükle anlatır. 5. 1'den 100'e kadar olan sayıları sayar. 6. Hava durumu ve mevsimler hakkında cümleler kurar. 7. Sözlü anlatım sırasında isim tamlamalarını kullanır. 8. İstek, beğeni ve şikâyetlerini uygun bir şekilde ifade eder. 9. Çeşitli konular hakkında sorular sorar. 10. Duygularını basit bir şekilde ifade eder.	1. Hangi okula gittiği, kaçıncı sınıfta olduğu, hangi alana ilgi duyduğu, ailesinin nerede yaşadığı, anne-babasının mesleği, en yakın arkadaş grubunun kim olduğuna ilişkin bilgi vermesi sağlanmalıdır. "Ev hevala min Zelal e. Ev cîranê min Ronî ye. Heval pola min Zehra gelek jîr e. Zara hevala min a lîstikê ye û lîstikê gelek baş dilîze" gibi yakın çevresini tanıtıp yorum yapması sağlanmalıdır. 2. "Ez ji xwarina masiyan gelek hez dikim. Ez gelek hez dikim li parkê bilîzim. Ez ji avjeniyê hez dikim" gibi günlük alışkanlıklar hakkında bilgi vermesi sağlanmalıdır. 3. "Ez dikarim stranan bibêjim. Ez dikarim taştêya xwe amade bikim. Ez dikarim bi tena serê xwe spartekên xwe çê bikim" gibi günlük yaşamda yapabildikleri hakkında bilgi vermelidir. 5. 1-100 arasındaki sayıları ardışık ve ayrı ayrı söyleyebilmesi sağlanmalıdır. 6. Hava durumu ve mevsimleri düzeye uygun cümlelerle anlatması sağlanmalıdır. 7. Düzeye uygun isim tamlamaları kullanması sağlanmalıdır. 9. Düzeye uygun sorular sorması sağlanmalıdır. 10."Hezkirin, xweşçûn, liberketin" gibi duygu ifade eden kelimelerin kullanılması sağlanmalıdır.

OKUMA	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Görsellerle desteklenmiş basit ve açık yazılı yönergeleri anlar. 2. Okuduğu metnin konusunu ayırt eder. 3. Okuduğu gündelik metinlerde istenen somut bir bilgiyi bulur. 4. Bilinen konularla ilgili kısa ve basit metinleri anlar. 5. Soru ifadelerini okurken vurgu ve tonlama yapar. 6. Okuduğu kısa ve basit diyalog ile metinlerle ilgili temel sorular sorar. 7. Okuduğu kısa ve basit diyalog ile metinlerle ilgili temel sorulara cevap verir. 8. Okuduklarıyla ilgili kendi yaşantısından ve günlük hayatından örnekler verir. 9. Görsellerle desteklenmiş yazılı materyalde geçen temel yer ve zaman bilgilerini belirler. 10. Okuduklarını anlamlandırmada görsellerden yararlanır. 11. Okuduğu metinde bilmediği sözcüklerin anlamlarını tahmin eder. 12. Sesli okunan bir metni takip eder. 13. Yakın çevresi ile ilgili yazılmış basit yer-yön tariflerini anlar. 14. Okuduğu basit ve kısa bir metnin ana fikrini tahmin eder.	1. Uyarı levhaları (çirayê vemirîne, derî bigire, çopan bavêje çopkdankê v.b) ile sınıf içi görsel destekli yönergeler, düzeye uygun dil yapılarını içeren ifadelerle kullanılmalıdır. 2. Güncel veya ilgi alanına giren konularda kısa gazete ve dergi metinleri seçilmelidir. 3. Bir metinde geçen kişinin doğum yeri ile tarihi, bir ilandaki adres bilgisi, adres defterindeki bir kişinin bilgileri, yolculuk tarifesindeki belli bir aracın kalkış-varış bilgilerinin vb. bulması sağlanmalıdır. 4. Günlük yaşam diyalogları, kısa ve basit bilgi içeren metinler (ilan, broşür vb.) kullanılmalıdır. 6-7. Öğrencinin okunan metinden veya diyalogdan yola çıkarak soru sorması veya sorulara cevap vermesi sağlanmalıdır. 8. Öğrencinin okuduğu metinde öğrendiği kelimelerle kendi yaşantısından ve deneyimlerinden örnekler vermesi sağlanmalıdır. 9. Panel, konser ve gösteri afişleri, tanıtım kataloğu, e-posta, gazete ve dergilerden basitleştirilmiş ilan vb. metinler ile çalışılmalıdır. 10. Konuyla ilgili resim, fotoğraf, sembol, logo, işaret vb. görsellerden yararlanılmalıdır. 13. Kürtçe ana ve ara yön isimlerini yakın çevrelerinde somut olarak belirlemesi beklenir. 14. Aile, okul, yakın çevre gibi konularda seviyeye uygun hikâye ve metinler kullanmalıdır.

YAZMA	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Bildiği ifadeleri doğru bir şekilde yazar. 2. Kısa, açık ve anlaşılır sorulara kısa cevaplar yazar. 3. 100'e kadar olan sayıları yazar. 4. Başkasının temel kişisel bilgilerini yazar. 5. Yaşadığı yeri ve çevresini basit söz öbekleriyle yazılı olarak betimler. 6.Yazdığı sözcük ve söz öbeklerini birbirine bağlamak için temel bağlaçları kullanır. 7. Kısa ve basit iletişimsel not ve mesajlar yazar. 8. Kürtçenin seslerini işiterek yazıya aktarır. 9. Yazılarında temel noktalama işaretlerini kullanır. 10. Anlamını bilmediği sözcükleri sözlüklerden bulur. 11. Gördüğü kısa bir metni doğru bir şekilde yazar. 12. Kısa tanımlayıcı metinler yazar. 13.Yazılarında kendi yaşantısından ve günlük hayattan örnekler verir. 14. Kendisiyle ya da hayalî kişilerle ilgili kısa ve basit cümleler kurar.	1. Bildiği kelime ve kalıpları içeren kısa metinlerle dikte çalışmaları yapılmalıdır. Kürtçe alfabenin doğru kullanılması sağlanmalıdır. 2. Yazılı olarak kısa sorular sorulmalı ve cevaplanmalıdır. 3. Basit çevre ve nesne betimlemelerinde, fiyat ve tarih yazımlarında sayıları kullanması sağlanmalıdır. "Çend ve çiqas" soru sözcükleri ile soru sorulabilir, "heye-tune/est-çin" sözcükleri ile cevap verilebilir. 4. Adı, uyruğu, doğum tarihi, adres, yer, tarih vb. bilgiler üzerinde durulabilir. Başvuru formu, kartvizit hazırlama, röportaj metni, aile soy ağacı vb. etkinlikler yapılabilir. Başkalarının yukarıda sayılan kişisel bilgilerini yazarken "min, te, wî/ we, me, wê, wan /mi, to, ey/aye, ma, şima, înan" zamirlerini kullanması sağlanmalıdır. Kürtçenin yöreye göre değişen çoğulcu özelliği gösterilmelidir. 5. Bu düzey betimlemelerde "jêr, jor, bin, ser/cêr, cor, bini ser" gibi yer zarflarının kullanılması beklenmektedir. 6. Kürtçede yer alan düzeye uygun bağlaçlar kullanılmalıdır. 7. Alışveriş listesi, teşekkür notu, özür notu, rica notu gibi mesajları yazabilir. 8. Çok yavaş ve tekrarlı dikte çalışmaları yapılmalıdır. Bu düzey kazanımda özellikle q (k), x (h), w (v), û (u), ê (e, îy) farkları ve diktesi üzerinde durulabilir. 9. Kürtçede sıklıkla kullanılan noktalama işaretleri üzerinde durulmalıdır. Yazının noktalama işaretleri ile anlam kazanacağı vurgulanmalıdır. 10. Öğrencilerin bilmediği kelimeleri nerede bulması gerektiği üzerinde durulmalı, ders kitabının sözlüğünden veya Kürtçe alfabetik sözlüklerden kelime bulma alıştırmaları yaptırılmalıdır. 11. Yol-yer tarifleri, basit coğrafi ve çevresel bilgiler gibi konuları içeren metinlerle dikte çalışmaları yaptırılabilir. 12. Öğrenciden kendisinin, ünlü insanların (bilgeler, yazarlar, şairler, sanatçılar vb.) nerede yaşadıkları ve neler yaptıkları hakkında basit cümleler/diyaloglar oluşturması beklenir. Öğrencinin ilgisini çekecek hayatın içinden diyalog veya metinlerin seçilmesi önemlidir. 13. Öğrencinin korktuğu/sevdiği hayvanlar, sevdiği/sevmediği sebze ve meyveler vb. konularla ilgili betimlemeler yapması sağlanmalıdır. 14. Öğrencinin hayal gücünü kullanması hedeflenmektedir. Bunun için çok sayıda sözcük öğrenciye yol gösterici olarak verilebilir. Bunun yanı sıra grupla yaratıcı yazma etkinlikleri yapılarak her grubun kendi ürününü oluşturması istenebilir.

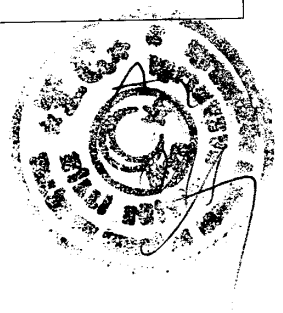


KÜRTÇE (ZAZACA) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLARI

Ortaokul 2. Sınıf Kazanımları

DİNLEME	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Dikkatini, dinlediğine yoğunlaştırır. 2. Dinlediği metin ya da diyalogda geçen temel zaman ifadelerini tanır. 3. Dinlediği metinlerde geçen sayıları gösterir. 4. Dinlediği somut ve anlaşılır ifadelerle ilgili görselleri bulur. 5. Dinlediği basit yönergeleri anlar. 6. Dinlediği basit cümlelerdeki bağlaçları tanır. 7. Dinlediği bir metinde ya da diyalogda geçen soru cümlelerini tanır. 8. Dinlerken yapılan vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat eder. 9. Dinlediklerinde ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim sorularına cevap arar (5N 1K). 10. Dinlediklerini başkalarıyla paylaşır. 11. Dinlediği metindeki miktar ve fiyat bildiren ifadeleri tanır. 12. Bir etkinliğin ya da işin aşamalarını anlatan yönergeleri uygular. 13. Basit yön tariflerini anlar. 14. Eğlenmek için masal, hikâye, şarkı, tekerleme vb. dinler.	1. Dinleme sürecinde çeşitli görsel, açıklama ve sorular yardımıyla öğrencilerin dikkat sürekliliği sağlanmalıdır. 2. Dinlenilen metinde geçen zaman ifadelerinin bulunmasıyla ilgili etkinliklere yer verilmelidir. 3. Dinlediği metinde düzeye uygun sayılar kullanılmalıdır. 4. Duyulan sözcük ya da ifadelere ilişkin görsellerin ayırt edilmesine yönelik etkinlikler yapılmalıdır. 5. Yönergelerin öğrencilerin düzeylerine uygun olmasına dikkat edilmelidir. 6. "Û, yan, la" gibi bağlaçlar üzerinde durulmalıdır. 7. Dinleme metinlerinde soru cümlelerinin tanınmasına yönelik etkinliklere yer verilmelidir. Soru cümlelerinde vurgu ve tonlamanın önemine dikkat çekilmelidir. 8. Vurgu, tonlama ve telaffuz ile ilgili olarak uygulamalı etkinliklere yer verilmelidir. 9. Basit hikâyeler ya da metinler dinletilerek öğrencilerin ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim sorularına cevap vermeleri sağlanmalıdır. 10. Dinletilen basit bir hikâyenin ya da metnin başka bir öğrenciyle paylaşılmasına yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 11. Ürünlerin miktarı ve fiyatı ile ilgili açıklamaları anlaması beklenmektedir. 12. Etkinlikler yoluyla bu uygulama yaptırılmalıdır. 13. Yaşanılan çevre ile ilgili yön tarifi etkinliklerine yer verilmelidir. 14. Temalarla ilgili hikâye, şarkı, tekerleme vb. dinleme etkinliklerine yer verilmelidir.

KONUŞMA (KARŞILIKLI KONUŞMA)	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. İhtiyaçlarını ve isteklerini bildiren cümleler kullanır. 2. Kelime ve kelime gruplarını basit bağlaçlar kullanarak birbirine bağlar. 3. Canlı varlıklar ve eşyalarla ilgili sorular sorar. 4. Karşılıklı konuşmalarda güncel konular hakkında konuşur. 5. Okuduklarını, duyduklarını, izlediklerini ifade eder. 6. Karşılıklı konuşmalarda görüş ve öneri belirten ifadeler kullanır. 7. İlgi duyduğu konularda görüş belirtir. 8. Geçmiş yaşamı ile ilgili konuşur. 9. Geleceğe yönelik planları hakkında konuşur.	1. Yemek yeme, su içme, dışarı çıkma, oyun oynama vb. ihtiyaç ve isteklerini içeren cümlelerin kullanılması sağlanmalıdır. 2. Bağlaçların kullanılması sağlanmalıdır. 3. İnsanlar, hayvanlar, bitkiler ve cansız varlıklarla ile ilgili soru sormaları sağlanmalıdır. 4. Öğrencilerin güncel olaylar hakkında konuşmaları sağlanmalıdır (Spor karşılaşmaları, televizyon dizileri gibi) 5. Öğrencilerin okudukları kitap, gazete, dergi; duydukları olaylar, izledikleri filmler hakkında konuşmaları sağlanmalıdır. 6. "Goreyê mi", "eke ma wina bikerîme do baştir bibo" gibi görüş ve öneri belirten ifadeler kullanılmalıdır. 7. Resim çizme, kitap okuma, film izleme, seyahat etme, oyun oynama gibi konularda öğrencinin görüş belirtmesi sağlanmalıdır. 8. Nerede doğduğu, okula nasıl başladığı, kimlerle arkadaşlık ettiği gibi geçmişe ait konuları anlatması sağlanmalıdır. 9. Nasıl bir yerde yaşamak istediği, hangi mesleğe sahip olmak istediği gibi konularda konuşması sağlanmalıdır.



KONUŞMA (SÖZLÜ ANLATIM)	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Düzeye göre kendisini, ailesini ve arkadaşlarını tanıtır. 2. Günlük yaşamıyla ilgili açıklamalar yapar. 3. Günlük deneyimleri ve yapabildikleri hakkında konuşur. 4. Bir görselin temel niteliklerini birden fazla sözcükle anlatır. 5. 1'den 100'e kadar olan sayıları sayar. 6. Hava durumu ve mevsimler hakkında cümleler kurar. 7. Sözlü anlatım sırasında isim tamlamalarını kullanır. 8. İstek, beğeni ve şikâyetlerini uygun bir şekilde ifade eder. 9. Çeşitli konular hakkında sorular sorar. 10. Duygularını basit bir şekilde ifade eder.	1. Hangi okula gittiği, kaçıncı sınıfta olduğu, hangi alana ilgi duyduğu, ailesinin nerede yaşadığı, anne-babasının mesleği, en yakın arkadaş grubunun kim olduğuna ilişkin bilgi vermesi sağlanmalıdır. "Na hevala mi Zelal a. No cîranê mi Ronî yo. Hevala pola mi Zehra gelek jêhatî ya. Zara hevala min a kayî ya û weş kay kaykena" gibi yakın çevresini tanıtıp yorum yapması sağlanmalıdır. 2. "Ez werdê maseyan ra zaf hes kena. Ez parke de kaykerdenê ra zaf hes kena. Ez aznekerdene ra hes kena" gibi günlük alışkanlıklar hakkında bilgi vermesi sağlanmalıdır. 3. "Ez şîkîna kilaman vajî. Ez şîkîna arayîya xo amade bikerî. Ez şîkîna teyna bi serê xo wezîfeyê keyî bikerî" gibi günlük yaşamda yapabildikleri hakkında bilgi vermelidir. 5. 1-100 arasındaki sayıları ardışık ve ayrı ayrı söyleyebilmesi sağlanmalıdır. 6. Hava durumu ve mevsimleri düzeye uygun cümlelerle anlatması sağlanmalıdır. 7. Düzeye uygun isim tamlamalarını kullanması sağlanmalıdır. 9. Düzeye uygun sorular sorması sağlanmalıdır. 10."Heskerdene, weşşîyene, verkewtene" gibi duygu ifade eden kelimelerin kullanılması sağlanmalıdır.

OKUMA	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Görsellerle desteklenmiş basit ve açık yazılı yönergeleri anlar. 2. Okuduğu metnin konusunu ayırt eder. 3. Okuduğu gündelik metinlerde istenen somut bir bilgiyi bulur. 4. Bilinen konularla ilgili kısa ve basit metinleri anlar. 5. Soru ifadelerini okurken vurgu ve tonlama yapar. 6. Okuduğu kısa ve basit diyalog metinlerle ilgili temel sorular sorar. 7. Okuduğu kısa ve basit diyalog ve metinlerle ilgili temel sorulara cevap verir. 8. Okuduklarıyla ilgili kendi yaşantısından ve günlük hayatından örnekler verir. 9. Görsellerle desteklenmiş yazılı materyalde geçen temel yer ve zaman bilgilerini belirler. 10. Okuduklarını anlamlandırmada görsellerden yararlanır. 11. Okuduğu metinde bilmediği sözcüklerin anlamlarını tahmin eder. 12. Sesli okunan bir metni takip eder. 13. Yakın çevresi ile ilgili yazılmış basit yer-yön tariflerini anlar. 14. Okuduğu basit ve kısa bir metnin ana fikrini tahmin eder.	1. Uyarı levhaları (çila bişayne, keyberî bige, çopan berze qutîya çopî vb.) ile sınıf içi görsel destekli yönergeler, düzeye uygun dil yapılarını içeren ifadelerle kullanılmalıdır. 2. Güncel veya ilgi alanına giren konularda kısa gazete ve dergi metinleri seçilmelidir. 3. Bir metinde geçen kişinin doğum yeri ile tarihi, bir ilandaki adres bilgisi, adres defterindeki bir kişinin bilgileri, yolculuk tarifesindeki belli bir aracın kalkış-varış bilgilerinin vb. bulması sağlanmalıdır. 4. Günlük yaşam diyalogları, kısa ve basit bilgi içeren metinler (ilan, broşür vb.) kullanılmalıdır. 6-7. Öğrencinin okunan metinden veya diyalogdan yola çıkarak soru sorması veya sorulara cevap vermesi sağlanmalıdır. 8.Öğrencinin okuduğu metinde öğrendiği kelimelerle kendi yaşantısından ve deneyimlerinden örnekler vermesi sağlanmalıdır. 9. Panel, konser ve gösteri afişleri, tanıtım kataloğu, e-posta, gazete ve dergilerden basitleştirilmiş ilan vb. metinler ile çalışılmalıdır. 10. Konuyla ilgili resim, fotoğraf, sembol, logo, işaret vb. görsellerden yararlanılmalıdır. 13. Kürtçe ana ve ara yön isimlerini yakın çevrelerinde somut olarak belirlemesi beklenir. 14. Aile, okul, yakın çevre gibi konularda seviyeye uygun hikâye ve metinler kullanmalıdır.



YAZMA	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Bildiği ifadeleri doğru bir şekilde yazar. 2. Kısa, açık ve anlaşılır sorulara kısa cevaplar yazar. 3. 100'e kadar olan sayıları yazar. 4. Başkasının temel kişisel bilgilerini yazar. 5. Yaşadığı yeri ve çevresini basit söz öbekleriyle yazılı olarak betimler. 6. Yazdığı sözcük ve söz öbeklerini birbirine bağlamak için temel bağlaçları kullanır. 7. Kısa ve basit iletişimsel not ve mesajlar yazar. 8. Kürtçenin seslerini işiterek yazıya aktarır. 9. Yazılarında temel noktalama işaretlerini kullanır. 10. Anlamını bilmediği sözcükleri sözlüklerden bulur. 11. Gördüğü kısa bir metni doğru bir şekilde yazar. 12. Kısa tanımlayıcı metinler yazar. 13. Yazılarında kendi yaşantısından ve günlük hayattan örnekler verir. 14. Kendisiyle ya da hayalî kişilerle ilgili kısa ve basit cümleler kurar.	1. Bildiği kelime ve kalıpları içeren kısa metinlerle dikte çalışmaları yapılmalıdır. Kürtçe alfabenin doğru kullanılması sağlanmalıdır. 2. Yazılı olarak kısa sorular sorulmalı ve cevaplanmalıdır. 3. Basit çevre ve nesne betimlemelerinde, fiyat ve tarih yazımlarında sayıları kullanması sağlanmalıdır. "Çend ve çiqas" soru sözcükleri ile soru sorulabilir, "esto-çino" sözcükleri ile cevap verilebilir. 4. Adı, uyruğu, doğum tarihi, adres, yer, tarih vb. bilgiler üzerinde durulabilir. Başvuru formu, kartvizit hazırlama, röportaj metni, aile soy ağacı vb. etkinlikler yapılabilir. Başkalarının yukarıda sayılan kişisel bilgilerini yazarken "ez, ti, o, a, ma şima, ê/mi, to, ey, aye, ma, şima, înan" zamirlerini kullanması sağlanmalıdır. Kürtçenin yöreye göre değişen çoğulcu özelliği gösterilmelidir. 5. Bu düzey betimlemelerde "cêr, cor, bine, ser" gibi yer zarflarının kullanılması beklenmektedir. 6. Kürtçede yer alan düzeye uygun bağlaçlar kullanılmalıdır. 7. Alışveriş listesi, teşekkür notu, özür notu, rica notu gibi mesajları yazabilir. 8. Çok yavaş ve tekrarlı dikte çalışmaları yapılmalıdır. Bu düzey kazanımda özellikle q (k), x (h), w (v), û (u), ê (e, îy) farkları ve diktesi üzerinde durulabilir. 9. Kürtçede sıklıkla kullanılan noktalama işaretleri üzerinde durulmalıdır. Yazının noktalama işaretleri ile anlam kazanacağı vurgulanmalıdır. 10. Öğrencilerin bilmediği kelimeleri nerede bulması gerektiği üzerinde durulmalı, ders kitabının sözlüğünden veya Kürtçe alfabetik sözlüklerden kelime bulma alıştırmaları yaptırılmalıdır. 11. Yol-yer tarifleri, basit coğrafi ve çevresel bilgiler gibi konuları içeren metinlerle dikte çalışmaları yaptırılabilir. 12. Öğrenciden kendisinin, ünlü insanların (bilgeler, yazarlar, şairler, sanatçılar vb.) nerede yaşadıkları ve neler yaptıkları hakkında basit cümleler/diyaloglar oluşturması beklenir. Öğrencinin ilgisini çekecek hayatın içinden diyalog veya metinlerin seçilmesi önemlidir. 13. Öğrencinin korktuğu/sevdiği hayvanlar, sevdiği/sevmediği sebze ve meyveler vb. konularla ilgili betimlemeler yapması sağlanmalıdır. 14. Öğrencinin hayal gücünü kullanması hedeflenmektedir. Bunun için çok sayıda sözcük öğrenciye yol gösterici olarak verilebilir. Bunun yanı sıra grupla yaratıcı yazma etkinlikleri yapılarak her grubun kendi ürününü oluşturması istenebilir.



T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Sayı	22	**Konu: Kurulumuzun 07/09/2012 Tarihli ve 154 Sayılı Kararıyla Kabul Edilen Öğretim Programına Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 7. Sınıf Kazanımlarının Eklenmesi**
Tarih	30.04.2014	
Kurulda Gör. Tarihi	15/04/2014	
Önceki Kararın Tarih ve Sayısı	23/01/2014 - 5 07/09/2012 - 154	

Kurulumuzun 07/09/2012 tarihli ve 154 sayılı kararıyla kabul edilen Öğretim Programına, Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün 28/01/2014 tarihli ve 43769797/101.01/404572 sayılı yazısı üzerine Kurulumuzda görüşülen ortaokul ve imam hatip ortaokulu 7. sınıf kazanımlarının ekli örneklerine göre eklenmesi,

Söz konusu öğretim programına göre ilgili Genel Müdürlükçe hazırlanan öğretim materyalinin kullanılması

hususunu uygun görüşle arz ederiz.

Dr. Mehmet SÜRMELİ
ÜYE

Doç. Dr. Güray KIRPIK
ÜYE

Dr. İbrahim DEMİRCİ
ÜYE

Doç. Dr. Hatice YILDIZ
ÜYE

Prof. Dr. Mehmet BAYYİĞİT
ÜYE

Dr. Hüseyin ŞİRİN
ÜYE

Prof. Dr. Emin KARİP
Kurul Başkanı

UYGUNDUR

.../04/2014

Nabi AVCI
Millî Eğitim Bakanı

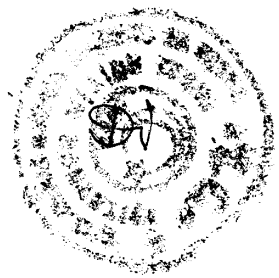
KÜRTÇE (KURMANCCA) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ORTAOKUL 7. SINIF KAZANIMLARI

DİNLEME	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Dinlediği yönergeleri anlar. 2. Dinlediği diyalogları anlar. 3. Dinledikleriyle ilgili sorular oluşturur. 4. Dinledikleriyle ilgili sorulara cevap verir. 5. Dinlediklerini özetler. 6. Dinlediklerinde yer alan temel düzeydeki dil, ifade ve bilgi yanlışlıklarını anlar. 7. Dinlediği sözcükleri/cümleleri birbirine bağlayan temel bağlaçları tanır. 8. Dinlediği metinde/diyalogda geçen temel zaman ifadelerini belirler. 9. Dinlediklerinde geçen yer, zaman, kişi ve konuyu belirler. 10. Dinlediklerinde sebep-sonuç ilişkileri kurar. 11. Dinlediği tekerleme, sayışmaca, bilmece ve atasözlerini kullanır/ezberler. 12. Dinlediği şiir, türkü ve şarkıları ezberler. 13. Dinlerken yapılan vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat eder. 14. Dinleme/izleme yöntem ve tekniklerini kullanır.	1. Bir işin aşamalarına yönelik yönergelere yer verilmelidir. 2. Diyalogların drama gibi etkinliklerle işlenmesi sağlanmalıdır. 3. Dinlenilen metinlerle ilgili "çi, li ku, kengê, çawa, çima û kî/kê" sorularını oluşturmaya yönelik etkinlikler yapılmalıdır. 4. Dinlenilen metinlerle ilgili sorular hazırlanmalı ve bu sorulara cevap vermeye yönelik grup çalışması şeklinde etkinlikler yapılmalıdır. 5. Dinlenilen metinlerin basit düzeyde sözlü olarak özetlenmesine yönelik etkinlikler yapılmalıdır. 7. Sözcükleri/cümleleri birbirine bağlayan ve sıkça kullanılan bağlaçlar üzerinde durulmalıdır. 9. Basit hikâyeler ya da metinler dinletilerek yer, zaman, kişi ve konu belirleyip bunlara ilişkin sorulara cevap vermeye yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 10. Günlük yaşam ile ilgili metinlerin/olayların sebep-sonuç açısından değerlendirilmesine yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 11. Seçilen tekerleme, sayışmaca, bilmece ve atasözlerin olabildiğince temalarla ilişkili olmasına dikkat edilmelidir. 12. Düzeye uygun şiir, türkü ve şarkıların seçilmesine özen gösterilmelidir. 13.Vurgu, tonlama ve telaffuz ile ilgili olarak etkinlikler her dersin bir parçası olarak düşünülmelidir.

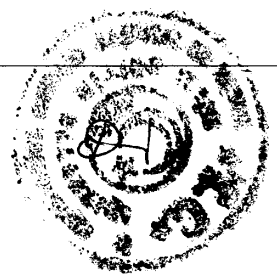
KONUŞMA (SÖZLÜ ANLATIM)	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Konuşmaya hazırlık yapar. 2. Konuşma amacını belirler ve konuşmanın amacı hakkında dinleyicilere bilgi verir. 3. Konuşmasını görsel ve işitsel sunularla destekler. 4. Dinleyici grubunu ve bulunduğu ortamı dikkate alarak konuşur. 5. Konuşma sırasında dinleyicilerle göz teması kurar. 6. Kelimeleri doğru telaffuz ederek akıcı konuşur. 7. Konuşmasında beden dilini kullanır. 8. Konuşmasında, önemsediği bilgileri vurgular. 9. Düşüncelerini mantıksal bütünlük içinde sunar. 10. Konuşmasında karşılaştırmalar yapar. 11. Konuşmasında sebep-sonuç ilişkileri kurar.	1. Konuşma yapılacak konu hakkında araştırmalar yaptırılmalıdır. 2. Yapacağı konuşmanın amacını belirleyip açıklaması istenmeli ve yapılacak konuşma hakkında dinleyicilere açıklama yapması sağlanmalıdır. 4. Konuşma yapılacak grubun seviyesinin bilinmesi ve uygun ortamın oluşturulması sağlanmalıdır. 5. İletişimde göz teması kurmanın önemi üzerinde durulmalıdır. 6. Kürtçe kelimelerin telaffuzuna ilişkin esaslar vurgulanmalı ve akıcı konuşmalara örnekler verilmelidir. 7. Konuşma, jest ve mimiklerle desteklenmelidir. 8. Konuşmada "ji bo min ev gelekî girîng e, ev agahî xwedan girîngiyeke jiyanî ye" gibi vurgular yapılmalıdır. 11. Sebep-sonuç ilişkisini ifade eden "ji bo çi", "çima" gibi ifadeler kullanılmalıdır.



KONUŞMA (KARŞILIKLI KONUŞMA)	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALR**
1. Konuşmasında zaman dilimlerini kullanır. 2. Kendisi, ailesi ve çevresi ile ilgili sorulara cevap verir. 3. Karşılıklı konuşmalarda toplumsal değerlere ve nezaket kurallarına uyar. 4. Farklı konular hakkında düzeyine uygun konuşur. 5. Konuşma sırasında vurgu ve tonlamaları yerinde kullanır. 6. Duygu ve düşüncelerini konuşarak ifade eder. 7. Soru sorar, sorulan sorulara cevap verir. 8. Anılarını ve tecrübelerini anlatır. 9. Hoşlandığı / hoşlanmadığı konular hakkında konuşur.	1. "Roj, hefte, meh, sal" gibi zaman ifadelerinin kullanılması sağlanmalıdır. 2. Zamanını nasıl geçirdiği, ailesinin nerede ve nasıl yaşadığı gibi sorulara cevap vermesi sağlanmalıdır. 4. Trafik, sağlık, eğitim, spor vb. konularda bilgi vermeleri sağlanmalıdır. 5. "Xwendingeh, xwarin, tenduristî, paqij, rêzik, kelûpel, vb." kelimelerin vurgu ve tonlamasına dikkat edilmesi sağlanmalıdır. 6. "Xweşbextî, kêfxweşî, dudilî, kovan, tirs vb." ifadelerin kullanılması sağlanmalıdır.



OKUMA	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Yazılı yönergeleri anlar. 2. Yazılı kaynaklarda aradığı bilgiyi bulur. 3. Okuduğu hikâyelerdeki önemli bilgileri belirler. 4. Okuduğu metinde bilmediği sözcüklerin anlamlarını tahmin eder. 5. Okuduğu seviyesine uygun olan bir metnin ana fikrini tahmin eder. 6. Okuduğu metne ilişkin sorulara cevap arar. 7. İlgi alanına giren güncel konularla ilgili kısa gazete ve dergi metinlerini anlar. 8. Okuduklarında geçen kabul ve reddetme ifadelerini anlar. 9. Okuduklarını anlamlandırmada görsellerden yararlanır. 10. Tablo ve çizelgeleri okur. 11. Okuduğu basit yol tariflerini anlar.	1. Öğretim Materyali içeriğinde yer alan çalışma yönergeleri ve oyun kuralları kullanılmalıdır. 2. Dergi, katalog, dizin, broşür gibi kaynakların içerdiği metinler ile çalışılmalıdır. 3. Yer, olay, zaman, ana ve yardımcı karakterler üzerinde durulmalıdır. 7. Spor, ünlüler, İnternet, güncel olaylar vb. konuları içeren haber metinleri ve ilanlar ile çalışılmalıdır. 8. "Belê, temam, ez dipejirînim, ne mumkîn e, ez red dikim" gibi kabul ve reddetme ifadeleri kullanılmalıdır. 9. Kamuya açık yerlerde bulunan levha ve tabelalardaki şekil, sembol ve işaretleri anlamlandırmaları sağlanmalıdır. 10. Toplu taşıma araçlarının gidiş-geliş zamanları, mesai saatleri, fiyatları gösteren çizelgeler vb. kullanılmalıdır.



YAZMA	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Dinlediği kısa bir metni doğru bir şekilde yazar. 2. Kişisel formları yönergelerine uygun doldurur. 3. Bildiği konular hakkında sorulan sorulara cevaplar yazar. 4. Kısa ve basit cümlelerle kartpostal veya mektup yazar. 5. Kısa acil durum notları ve iletileri yazar. 6. Kısa diyaloglar ve metinler yazar. 7. Kısa ve basit betimleyici metinler yazar. 8. Yazılarında günlük hayattan örnekler verir. 9. Gereklilik ve istek bildiren söz öbeklerini yazar. 10. Söz öbeklerini ve basit cümleleri bağlaçlarla bağlar. 11. Yazdığı bir metne uygun başlık belirler. 12. Dinlediği sözcük ve söz öbeklerini yazar. 13.Yazılarında temel noktalama işaretlerini kullanır.	1. Yer-yön tarifleri, basit coğrafi ve çevresel bilgiler vb. dikte çalışmaları yaptırılmalıdır. 2. Kişisel bilgileri (ad, yaş, vatandaşlık, memleket, okul, hobiler, bildiği diller vb.) sorgulayan yönergelere uygun açıklamalar yazması sağlanmalıdır. 7. Deneyimleri ile ilgili kısa ve basit betimleyici metinler ve açıklamalar yazdırılmalıdır. 8. Hafta sonu etkinlikleri ya da bir günü nasıl geçirdikleri gibi konularda metinler yazdırılmalıdır. 9. "Divê, xwezî" gibi gereklilik ve istek bildiren söz öbekleri üzerinde durulmalıdır.



KÜRTÇE (ZAZACA) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ORTAOKUL 7. SINIF KAZANIMLARI

DİNLEME	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Dinlediği yönergeleri anlar. 2. Dinlediği diyalogları anlar. 3. Dinledikleriyle ilgili sorular oluşturur. 4. Dinledikleriyle ilgili sorulara cevap verir. 5. Dinlediklerini özetler. 6. Dinlediklerinde yer alan temel düzeydeki dil, ifade ve bilgi yanlışlıklarını anlar. 7. Dinlediği sözcükleri/cümleleri birbirine bağlayan temel bağlaçları tanır. 8. Dinlediği metinde/diyalogda geçen temel zaman ifadelerini belirler. 9. Dinlediklerinde geçen yer, zaman, kişi ve konuyu belirler. 10. Dinlediklerinde sebep-sonuç ilişkileri kurar. 11. Dinlediği tekerleme, sayışmaca, bilmece ve atasözlerini kullanır/ezberler. 12. Dinlediği şiir, türkü ve şarkıları ezberler. 13. Dinlerken yapılan vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat eder. 14. Dinleme/izleme yöntem ve tekniklerini kullanır.	1. Bir işin aşamalarına yönelik yönergelere yer verilmelidir. 2. Diyalogların drama gibi etkinliklerle işlenmesi sağlanmalıdır. 3. Dinlenilen metinlerle ilgili "çi, kotî, key, senî, qey ve kam" sorularını oluşturmaya yönelik etkinlikler yapılmalıdır. 4. Dinlenilen metinlerle ilgili sorular hazırlanmalı ve bu sorulara cevap vermeye yönelik grup çalışması şeklinde etkinlikler yapılmalıdır. 5. Dinlenilen metinlerin basit düzeyde sözlü olarak özetlenmesine yönelik etkinlikler yapılmalıdır. 7. Sözcükleri/cümleleri birbirine bağlayan ve sıkça kullanılan bağlaçlar üzerinde durulmalıdır. 9. Basit hikâyeler ya da metinler dinletilerek yer, zaman, kişi ve konu belirleyip ve bunlara ilişkin sorulara cevap vermeye yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 10. Günlük yaşam ile ilgili metinlerin/olayların sebep-sonuç açısından değerlendirilmesine yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 11.Seçilen tekerleme, sayışmaca, bilmece ve atasözlerinin olabildiğince temalarla ilişkili olmasına dikkat edilmelidir. 12. Düzeye uygun şiir, türkü ve şarkıların seçilmesine özen gösterilmelidir. 13.Vurgu, tonlama ve telaffuz ile ilgili olarak etkinlikler her dersin bir parçası olarak düşünülmelidir.

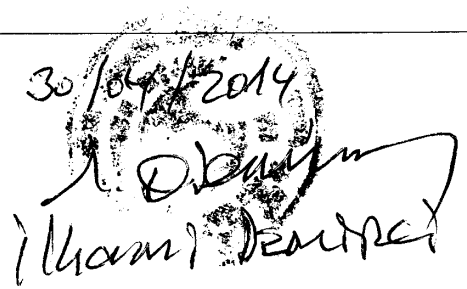
KONUŞMA (SÖZLÜ ANLATIM)	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Konuşmaya hazırlık yapar. 2. Konuşma amacını belirler ve konuşmanın amacı hakkında dinleyicilere bilgi verir. 3. Konuşmasını görsel ve işitsel sunularla destekler. 4. Dinleyici grubunu ve bulunduğu ortamı dikkate alarak konuşur. 5. Konuşma sırasında dinleyicilerle göz teması kurar. 6. Kelimeleri doğru telaffuz ederek akıcı konuşur. 7. Konuşmasında beden dilini kullanır. 8. Konuşmasında, önemsediği bilgileri vurgular. 9. Düşüncelerini mantıksal bütünlük içinde sunar. 10. Konuşmasında karşılaştırmalar yapar. 11. Konuşmasında sebep-sonuç ilişkileri kurar.	1. Konuşma yapılacak konu hakkında araştırmalar yaptırılmalıdır. 2. Yapacağı konuşmanın amacını belirleyip açıklaması istenmeli ve yapılacak konuşma hakkında dinleyicilere açıklama yapması sağlanmalıdır. 4. Konuşma yapılacak grubun seviyesinin bilinmesi ve uygun ortamın oluşturulması sağlanmalıdır. 5. İletişimde göz teması kurmanın önemi üzerinde durulmalıdır. 6. Kürtçe kelimelerin telaffuzuna ilişkin esaslar vurgulanmalı ve akıcı konuşmalara örnekler verilmelidir. 7. Konuşma, jest ve mimiklerle desteklenmelidir. 8. Konuşmada "No seba mi zaf muhim o, o melumat çiqas vaje hende muhim o" gibi vurgular yapılmalıdır. 11. Sebep-sonuç ilişkisini ifade eden "seba", "semedo ke" gibi ifadeler kullanılmalıdır.



KONUŞMA (KARŞILIKLI KONUŞMA)	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALR**
1. Konuşmasında zaman dilimlerini kullanır. 2. Kendisi, ailesi ve çevresi ile ilgili sorulara cevap verir. 3. Karşılıklı konuşmalarda toplumsal değerlere ve nezaket kurallarına uyar. 4. Farklı konular hakkında düzeyine uygun konuşur. 5. Konuşma sırasında vurgu ve tonlamaları yerinde kullanır. 6. Duygu ve düşüncelerini konuşarak ifade eder. 7. Soru sorar, sorulan sorulara cevap verir. 8. Anılarını ve tecrübelerini anlatır. 9. Hoşlandığı / hoşlanmadığı konular hakkında konuşur.	1. "Roje, hewte, aşme, serre" gibi zaman ifadelerinin kullanılması sağlanmalıdır. 2. Zamanını nasıl geçirdiği, ailesinin nerede ve nasıl yaşadığı gibi sorulara cevap vermesi sağlanmalıdır. 4. Trafik, sağlık, eğitim, spor vb. konularda bilgi vermeleri sağlanmalıdır. 5. "Ti Senîn î **Azad**?, No Kam **o**?, Ti şinî kamcîn **wendegehî**? Zebeşê **kamcîn** bajarî weş ê?" vb. cümlelerde geçen kelimelerin vurgu ve tonlamasına dikkat edilmesi sağlanmalıdır. 6. "Bextîyarî, keyfweşîye, bêqerarîye, verkewtiş, ters" gibi ifadelerin kullanılması sağlanmalıdır.

OKUMA	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Yazılı yönergeleri anlar. 2. Yazılı kaynaklarda aradığı bilgiyi bulur. 3. Okuduğu hikâyelerdeki önemli bilgileri belirler. 4. Okuduğu metinde bilmediği sözcüklerin anlamlarını tahmin eder. 5. Okuduğu seviyesine uygun olan bir metnin ana fikrini tahmin eder. 6. Okuduğu metne ilişkin sorulara cevap arar. 7. İlgi alanına giren güncel konularla ilgili kısa gazete ve dergi metinlerini anlar. 8. Okuduklarında geçen kabul ve reddetme ifadelerini anlar. 9. Okuduklarını anlamlandırmada görsellerden yararlanır. 10. Tablo ve çizelgeleri okur. 11. Okuduğu basit yol tariflerini anlar.	1. Öğretim Materyali içeriğinde yer alan çalışma yönergeleri ve oyun kuralları kullanılmalıdır. 2. Dergi, katalog, dizin, broşür gibi kaynakların içerdiği metinler ile çalışılmalıdır. 3. Yer, olay, zaman, ana ve yardımcı karakterler üzerinde durulmalıdır. 7. Spor, ünlüler, İnternet, güncel olaylar vb. konuları içeren haber metinleri ve ilanlar ile çalışılmalıdır. 8. "Heya, temam, qebul kena, nê, nêbeno, nêwazena" gibi kabul ve reddetme ifadeleri kullanılmalıdır. 9. Kamuya açık yerlerde bulunan levha ve tabelalardaki şekil, sembol ve işaretleri anlamlandırmaları sağlanmalıdır. 10. Toplu taşıma araçlarının gidiş-geliş zamanları, mesai saatleri, fiyatları gösteren çizelgeler vb. kullanılmalıdır.

YAZMA	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Dinlediği kısa bir metni doğru bir şekilde yazar. 2. Kişisel formları yönergelerine uygun doldurur. 3. Bildiği konular hakkında sorulan sorulara cevaplar yazar. 4. Kısa ve basit cümlelerle kartpostal veya mektup yazar. 5. Kısa acil durum notları ve iletileri yazar. 6. Kısa diyaloglar ve metinler yazar. 7. Kısa ve basit betimleyici metinler yazar. 8. Yazılarında günlük hayattan örnekler verir. 9. Gereklilik ve istek bildiren söz öbeklerini yazar. 10. Söz öbeklerini ve basit cümleleri bağlaçlarla bağlar. 11. Yazdığı bir metne uygun başlık belirler. 12. Dinlediği sözcük ve söz öbeklerini yazar. 13.Yazılarında temel noktalama işaretlerini kullanır.	1. Yer-yön tarifleri, basit coğrafi ve çevresel bilgiler vb. dikte çalışmaları yaptırılmalıdır. 2. Kişisel bilgileri (ad, yaş, vatandaşlık, memleket, okul, hobiler, bildiği diller vb.) sorgulayan yönergelere uygun açıklamalar yazması sağlanmalıdır. 7. Deneyimleri ile ilgili kısa ve basit betimleyici metinler ve açıklamalar yazdırılmalıdır. 8. Hafta sonu etkinlikleri ya da bir günü nasıl geçirdikleri gibi konularda metinler yazdırılmalıdır. 9. "Ganî, xwezila" gibi gereklilik ve istek bildiren söz öbekleri üzerinde durulmalıdır.



T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Sayı	100	**Konu: Kurulumuzun 07/09/2012 Tarihli ve 154 Sayılı Kararıyla Kabul Edilen Öğretim Programına Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 8. Sınıf Kazanımlarının Eklenmesi**
Tarih	10/12/2015	
Kurulda Gör. Tarihi	08/12/2015	
Önceki Kararın Tarih ve Sayısı	07/09/2012-154	

Kurulumuzun 07/09/2012 tarihli ve 154 sayılı kararıyla kabul edilen Öğretim Programına, Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün 17/09/2015 tarihli ve 43769797/101.01/E.9338902 sayılı yazısı üzerine Kurulumuzda görüşülen ortaokul ve imam hatip ortaokulu 8. sınıf kazanımlarının ekli örneklerine göre eklenmesi,

Söz konusu öğretim programına göre ilgili Genel Müdürlükçe hazırlanan öğretim materyalinin kullanılması

hususunu uygun görüşle arz ederiz.

Dr. Fatma Elif KILINÇ
ÜYE

Kâmil YEŞİL
ÜYE

Dr. Mehmet SÜRMELİ
ÜYE

Doç. Dr. Güray KIRPİK
ÜYE

Dr. İbrahim DEMİRCİ
ÜYE

Doç. Dr. Hatice YILDIZ
ÜYE

Dr. Hüseyin ŞİRİN
Kurul Başkan V.

UYGUNDUR
.../12/2015

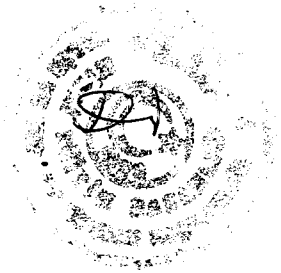
Nabi AVCI
Millî Eğitim Bakanı

KÜRTÇE (KURMANCCA) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ORTAOKUL 8. SINIF KAZANIMLARI

DİNLEME	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Dinledikleriyle ilgili sorulara cevap verir. 2. Dinlediği metinlere uygun farklı başlıklar bulur. 3. Dinlediklerini kronolojik sıraya göre özetler. 4. Dinlediklerinde temel düzeydeki dil, ifade ve bilgi yanlışlıklarını belirler. 5. Dinlediklerinin devamını ve sonucunu tahmin eder. 6. Dinlediklerinin ana fikrini belirler. 7. Dinlediği sözcükleri/cümleleri birbirine bağlayan temel bağlaçları belirler. 8. Dinlediklerinde yer alan öznel ve nesnel yargıları ayırt eder. 9. Dinlediği sözcüklerin gerçek ve mecaz anlamlarını ayırt eder. 10. Dinlediklerinde sebep-sonuç ilişkilerini belirler. 11. Dinlediklerinde geçen deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır. 12. Şiir, türkü, şarkı ve tekerlemeleri ezberler. 13. Şiir dilinin farklılığını ayırt eder. 14. Dinlediği şiirin ana duygusunu belirler.	1. "Ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim" sorularının cevaplandırılmasına yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 2. Dinlenilenlere başlık bulma etkinlikleri, bireysel ve grup çalışması şeklinde yapılmalıdır. 3. Dinlenilenlerin kronolojik sıraya uygun olarak sözlü ve basit düzeyde yazılı olarak özetlenmesine yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 4. Basit düzeydeki dil, ifade ve bilgi yanlışlıklarının belirlenmesine yönelik dinleme etkinlikleri yapılmalıdır. 5. Verilen metni tamamlama ve metnin sonucunu tahmin etmeye yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 6. Ana fikir belirleme etkinlikleri, grup çalışması şeklinde de yapılmalıdır. 7. "Heta, ger, her, ne, çiqas, ne... ne, yek... yek" gibi bağlaçların belirlenmesine yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 8. Dinlenilen metinlerde geçen öznel ve nesnel yargıların örneklendirilmesine yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 9. Deyim ve atasözlerine yer verilerek sözcüklerin gerçek ve mecaz anlamlarının anlaşılması sağlanmalıdır. 10. Dinlenilen metinlerde sebep-sonuç ilişkilerinin belirlenmesine yönelik etkinlikler yapılmalıdır. 11. Öğrencilerin deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanmaları sağlanmalıdır. 12. Şiir, türkü ve şarkıların temalarla olabildiğince ilişkili olmasına özen gösterilmelidir.



KONUŞMA (Sözlü Anlatım)	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Kendisini, ailesini ve arkadaşlarını betimler. 2. Günlük yaşamıyla ilgili soyut açıklamalar yaparak değerlendirmelerde bulunur. 3. Günlük etkinlikleri hakkında konuşur ve bu etkinliklerin olumlu ve olumsuz yönlerini birbirinden ayırır. 4. Bir görselin birden fazla boyutlarını görür ve bu boyutları farklı cümlelerle ifade eder. 5. 0–1.000 arası sayıları sayar. 6. Hava durumu ve mevsimler hakkında çıkarsamada bulunur. 7. Sözlü anlatımda kullanılan birçok söz dizilimlerini ve çeşitli tamlamaları kullanır. 8. Telefon görüşmeleri yapar, telefonla iletişim kurmanın erkân ve adabını bilir. 9. İstek, beğeni, şikâyet ve önerilerini uygun ifadelerle sunar. 10. Çeşitli konuları farklı açılardan ele alır, sorular sorar ve değerlendirir. 11. Duygu, düşünce ve isteklerini rahatlıkla ifade eder.	1. "Ben sarışın, uzun boylu, hafif kiloluyum. Annem esmer, orta boylu ve zayıftır. Arkadaşım Rewan ise mavi gözlü, siyah saçlı ve yakışıklıdır." gibi cümleler kurmaları sağlanmalıdır. 2. "Zaman çok hızlı geçiyor, yapmam gereken çok ödevim var. Ancak üstesinden gelebileceğime inanıyorum." gibi yorumlar yapmaları sağlanır. 3. "Spor yapmayı çok seviyorum çünkü sağlık açısından çok faydalı olduğunu biliyorum. Fakat bazen spora çok fazla zaman ayırdığım için derslerime yeterli zaman ayıramıyorum." gibi ifadelerle kendini ifade etmesine olanak tanınmalıdır. 4. "Bu araba diğer modellere göre daha uzun, içi daha geniş ve daha lükstür. Şu tabloda birden fazla özellik görüyorum, içinde birden fazla renk ve şekil kullanılmıştır." gibi ifade etmesi sağlanmalıdır. 5. 1,2,3.....1.000'e kadar sayıları birer, beşer, onar, tek ve çift olarak ayrı kullanabilmesi ve birbirinden ayırt etmesi sağlanmalıdır. 6. "Biz bahar mevsimindeyiz. Bu mevsimde çiçekler açacak ve her yer yeşil olacaktır. Bu gün hava çok bulutlu, her an yağmur yağabilir." gibi çıkarsamalarda bulunması sağlanmalıdır. 7. "Öğretmenim, bugün sınıfa geç geldiğim için özür dilerim, bundan sonra daha dikkat ederim. Evden çıktığımda bahçe kapısının kilidi bozulmuştu, kapıyı açmak zaman aldı. Ayrıca yolda gelirken bisikletimin lastiği patladı." gibi tamlamalar kullanılmalıdır. 8. "Alo, buyurun, ben Ahmet, kimi aramıştınız? Babam şu anda evde değil, bir notunuz varsa ileteyim? Tamam, efendim ben notumu aldım, babama iletirim." gibi telefon görüşmeleri yapmaları sağlanır. 9. "Ablacığım, kitap okuma saatinden sonra seninle sinemaya gidebilir miyiz? Senin gibi ablam olduğu için çok şanslıyım. Bir de sabahları erken uyandırmasaydın iyi olurdu. Sadece sabah kahvaltı saatini bir saat ileri alsak olur mu?" gibi ifadeler sunması sağlanır. 10. "Okulumuzla ilgili sorunları kendi aramızda tartışmak yerine okul yönetimiyle görüşsek daha kolay çözeriz. Bence müdürümüzle konuşmak için uygun bir tarih belirleyip görüşmemiz işimizi daha da kolaylaştırır. Yoksa aramızdan birini temsilci mi seçsek?"gibi ifadeler kullanmaları sağlanır. 11. "Okulda derslerimiz çok zevkli geçiyor. Bundan dolayı okula gitmeyi seviyorum." gibi cümlelerle duygu ve düşüncelerinin ifade edilmesi sağlanmalıdır.



KONUŞMA (Karşılıklı Konuşma)	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALR**
1. Eşyalar arasında karşılaştırma yapar. 2. Karşılıklı konuşmalarda sebep-sonuç ilişkisi kurar. 3. Konuşmalarında temel bağlaçları kullanır. 4. Konuşmalarında öneri, reddetme ve özürlerini ifade eder. 5. Gelecek ile ilgili planlarını, beklentilerini açıklar. 6. Sınıf düzeyine uygun yönergeler sunar. 7. Bilgi edinmek amacıyla sorular sorar. 8. Okuduğu hikâyeleri sözlü olarak anlatır. 9. İzlediklerini sözlü olarak anlatır. 10. Yaşadıklarını sözlü olarak anlatır. 11. Günlük yaşantılarından yola çıkarak arkadaşlarıyla röportaj yapar. 12. Konuşmalarında sayıları kullanır.	1."Bu, bundan daha büyük/ küçük, daha uzun / ince" vb. karşılaştırma yapmaları sağlanmalıdır. 2."Yağmur yağdığı için yerler ıslandı." şeklinde sebep-sonuç bildiren cümlelerin kullanılması sağlanmalıdır. 3. "lê, jî, lê belê, hem .... hem, ne .... ne," gibi düzeye uygun bağlaçların kullanılması sağlanmalıdır. 4. Karşılıklı konuşmalarda öneri sunma, bir şeyi reddetme, herhangi bir konuda özür ifade etme gibi çalışmaların / etkinliklerin yapılması sağlanmalıdır. 5. Gelecek zaman ifadelerini içeren konuşmalar yaptırılmalıdır. 6. Sınıf düzeyine uygun basit yönergelerin sunulması sağlanmalıdır. 7. Aile yaşamı, okul yaşamı, sosyal yaşantı gibi konularda bilgi edinmek amacıyla sorular sormaları sağlanmalıdır. 8. Okuduğu hikâyeleri sorular yardımıyla sözlü olarak anlatmaları sağlanmalıdır. 9. İzlediği filmi, spor karşılaşmasını vb. sorular yardımıyla sözlü olarak anlatmaları sağlanmalıdır. 10. Günlük yaşamı ya da herhangi bir olayı sözlü olarak anlatmaları sağlanmalıdır. 11. Öğrenme ortamında arkadaşlarıyla röportaj yapmaları sağlanmalıdır.



OKUMA	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Okuduğu metinlerde geçen olayları sıralar. 2. Kısa ve basit kurgulu hikâyelerde geçen yer, zaman, kişi ve konuyu belirler. 3. Okuduğu bir metnin ana fikrini tahmin eder. 4. Gerekli bilgiyi bulmak amacıyla göz gezdirerek okur. 5. Okuduğu konuya uygun başlık belirler. 6. Okuduğu metne ilişkin soruları cevaplar. 7. Okuduklarındaki sebep-sonuç ilişkilerini belirler. 8. Okuduklarında geçen temel bağlaçları anlar. 9. Okuduğu metinlerdeki sayısal bilgileri ayırt eder. 10. Sesli okunan bir metni takip eder. 11. Okuduğu basit ve kısa şiirin konusunu tahmin eder. 12. İzlediği düzeyine uygun bir filmdeki alt yazıları takip eder. 13. Metinde tanımadığı ifadeleri anlamlandırmada bağlamdan yararlanır. 14. Okuduğu metinlerde/diyaloglarda bilmediği sözcüklerin anlamlarını bulur.	1. Sıralama yaparken "berî", "piştî", "bi dû de" gibi ifadeleri kullanmaları beklenmektedir. 2. Kısa ve basit bir hikâyede yer alan kişiler, ana ve yardımcı karakterler, çeşitli mekânlar, zaman dilimleri gibi kurgu ögelerini belirlemesi istenmelidir. 3. Düzeye uygun ve önceki öğrenmelere dayalı metinlerden örnekler verilebilir. 4. Öyküden alınan bir pasajda kahramanın adını bulma, günlerden hangi gün olduğunu bulma, kelime avı ya da listeden sözcük seçme vb. çalışmalarla öğrencinin göz gezdirerek okuma becerisi geliştirilmelidir. 6. Yer, zaman, kişi(ler) ile ilgili sorular sorulmalıdır. 7. "li ser vê yekê", ji ber vê yekê" gibi bağlaçlarla bağlanmış kısa cümlelerin birbiri ile anlamca sebep-sonuç ilişkisi içerisinde olduklarını fark etmeleri beklenmektedir. 8. "û", "her wiha", "piştre" gibi bağlaçlar üzerinde durulmalıdır. 10. Metin yavaş ve açık okunmalıdır. Öğrencilerin, metni önce gerekirse el ile daha sonra ise yalnızca gözle takip etmeleri sağlanmalıdır. 11. Düzeye uygun yalın ve basit ifadelerin kullanıldığı, yoğun sanatsal ögelerin bulunmadığı şiirler seçilmelidir. 12. Seviyeye uygun, çok basit yazılmış ve oldukça yavaş akan alt yazılar kullanılmalıdır. 13. Bu düzey kazanımda öğrencinin bağlamı tamamen anlaması beklenmemektedir. Bu nedenle görsel desteği sağlanmalıdır. 14. Öğrencilerin bilmediği sözcükleri nerede bulabilecekleri üzerinde durulmalı, ders kitabının sözlüğünden veya diğer Kurmancca sözlüklerden sözcük bulma alıştırmaları yaptırılmalıdır.



YAZMA	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Yazılarında betimleyici ifadeler kullanır. 2. Öz geçmişini yazar. 3. Basit cümlelerle günlük tutar. 4. Basit ve açık yönergeler yazar. 5. Basit duyuru, reklam, davetiye, slogan yazar. 6. Yazılarında günlük yaşamından örnekler ve temel ifade kalıplarını kullanır. 7. Kısa metinler/biyografiler yazar. 8. Kısa bir kişisel mektup yazar. 9. Çevresindeki/ailesindeki kişilerle ilgili kısa ve basit şiirler yazar. 10. Söz öbeklerini ve basit kısa cümleleri temel bağlaçlarla bağlar. 11. Basit yazılı bir metnin anahtar sözcük ve cümlelerini seçerek yeni bir metin oluşturur.	1. Öğrencilerden özel günler, geziler, gösteriler gibi etkinlikleri betimlemeleri beklenmelidir. 2. Öğrenciden otobiyografisini kısa bir paragraf hâlinde yazması istenebilir. 4. Bir noktadan diğerine gitme, sipariş verme vb. 6. "Îro hewa çi xweş e!" gibi ifadelerin kullanılması beklenmektedir. 7. Bu kazanım ile ilgili olarak öğrencinin, birbirine anlamca sıkı sıkıya bağlı cümleler yazması beklenmemelidir. 8. Teşekkür veya özür bildiren basit kişisel mektuplar ile kutlama amaçlı kartpostallar yazması istenebilir. 9. Hece ölçüsü, uyak vb. özellikler sezdirilmeli, ayrıntıya girilmemelidir. 11. Seviyeye uygun kısa ve basit öyküler, reklam metinleri, duyurular kullanılabilir.

KÜRTÇE (ZAZACA) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ORTAOKUL 8. SINIF KAZANIMLARI

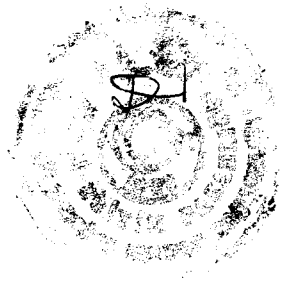
DİNLEME	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Dinledikleriyle ilgili sorulara cevap verir. 2. Dinlediği metinlere uygun farklı başlıklar bulur. 3. Dinlediklerini kronolojik sıraya göre özetler. 4. Dinlediklerinde temel düzeydeki dil, ifade ve bilgi yanlışlıklarını belirler. 5. Dinlediklerinin devamını ve sonucunu tahmin eder. 6. Dinlediklerinin ana fikrini belirler. 7. Dinlediği sözcükleri/cümleleri birbirine bağlayan temel bağlaçları belirler. 8. Dinlediklerinde yer alan öznel ve nesnel yargıları ayırt eder. 9. Dinlediği sözcüklerin gerçek ve mecaz anlamlarını ayırt eder. 10. Dinlediklerinde sebep-sonuç ilişkilerini belirler. 11. Dinlediklerinde geçen deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır. 12. Şiir, türkü, şarkı ve tekerlemeleri ezberler. 13. Şiir dilinin farklılığını ayırt eder. 14. Dinlediği şiirin ana duygusunu belirler.	1. "Ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim" sorularının cevaplandırılmasına yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 2. Dinlenilenlere başlık bulma etkinlikleri, bireysel ve grup çalışması şeklinde yapılmalıdır. 3. Dinlenilenlerin kronolojik sıraya uygun olarak sözlü ve basit düzeyde yazılı olarak özetlenmesine yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 4. Basit düzeydeki dil, ifade ve bilgi yanlışlıklarının belirlenmesine yönelik dinleme etkinlikleri yapılmalıdır. 5. Verilen metni tamamlama ve metnin sonucunu tahmin etmeye yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 6. Ana fikir belirleme etkinlikleri, grup çalışması şeklinde de yapılmalıdır. 7. "heta/hetan/hetanî, ger/gere/gereka/ eg/eger, her, çıqas, nê... nê, yew... yew" gibi bağlaçların belirlenmesine yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 8. Dinlenilen metinlerde geçen öznel ve nesnel yargıların örneklendirilmesine yönelik etkinliklere yer verilmelidir. 9. Deyim ve atasözlerine yer verilerek sözcüklerin gerçek ve mecaz anlamlarının anlaşılması sağlanmalıdır. 10. Dinlenilen metinlerde sebep-sonuç ilişkilerinin belirlenmesine yönelik etkinlikler yapılmalıdır. 11. Öğrencilerin deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanmaları sağlanmalıdır. 12. Şiir, türkü ve şarkıların temalarla olabildiğince ilişkili olmasına özen gösterilmelidir.

KONUŞMA (Sözlü Anlatım)	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Kendisini, ailesini ve arkadaşlarını betimler. 2. Günlük yaşamıyla ilgili soyut açıklamalar yaparak değerlendirmelerde bulunur. 3. Günlük etkinlikleri hakkında konuşur ve bu etkinliklerin olumlu ve olumsuz yönlerini birbirinden ayırır. 4. Bir görselin birden fazla boyutlarını görür ve bu boyutları farklı cümlelerle ifade eder. 5. 0–1.000 arası sayıları sayar. 6. Hava durumu ve mevsimler hakkında çıkarsamada bulunur. 7. Sözlü anlatımda kullanılan birçok söz dizilimlerini ve çeşitli tamlamaları kullanır. 8. Telefon görüşmeleri yapar, telefonla iletişim kurmanın erkân ve adabını bilir. 9. İstek, beğeni, şikâyet ve önerilerini uygun ifadelerle sunar. 10. Çeşitli konuları farklı açılardan ele alır, sorular sorar ve değerlendirir. 11. Duygu, düşünce ve isteklerini rahatlıkla ifade eder.	1. "Ben sarışın, uzun boylu, hafif kiloluyum. Annem esmer, orta boylu ve zayıftır. Arkadaşım Rewan ise mavi gözlü, siyah saçlı ve yakışıklıdır." gibi cümleler kurmaları sağlanmalıdır. 2. "Zaman çok hızlı geçiyor, yapmam gereken çok ödevim var. Ancak üstesinden gelebileceğime inanıyorum. gibi yorumlar yapmaları sağlanır. 3. "Spor yapmayı çok seviyorum çünkü sağlık açısından çok faydalı olduğunu biliyorum. Fakat bazen spora çok fazla zaman ayırdığım için derslerime yeterli zaman ayıramıyorum." gibi ifadelerle kendini ifade etmesine olanak tanınmalıdır. 4. "Bu araba diğer modellere göre daha uzun, içi daha geniş ve daha lükstür. Şu tabloda birden fazla özellik görüyorum, içinde birden fazla renk ve şekil kullanılmıştır." gibi ifade etmesi sağlanmalıdır. 5. 1,2,3.....1.000'e kadar sayıları birer, beşer, onar, tek ve çift olarak ayrı kullanabilmesi ve birbirinden ayırt etmesi sağlanmalıdır. 6. "Biz bahar mevsimindeyiz. Bu mevsimde çiçekler açacak ve her yer yeşil olacaktır. Bu gün hava çok bulutlu, her an yağmur yağabilir." gibi çıkarsamalarda bulunması sağlanmalıdır. 7. "Öğretmenim, bugün sınıfa geç geldiğim için özür dilerim, bundan sonra daha dikkat ederim. Evden çıktığımda bahçe kapısının kilidi bozulmuştu, kapıyı açmak zaman aldı. Ayrıca yolda gelirken bisikletimin lastiği patladı." gibi tamlamalar kullanılmalıdır. 8. "Alo, buyurun, ben Ahmet, kimi aramıştınız? Babam şu anda evde değil, bir notunuz varsa ileteyim? Tamam, efendim ben notumu aldım, babama iletirim." gibi telefon görüşmeleri yapmaları sağlanır. 9. "Ablacığım, kitap okuma saatinden sonra seninle sinemaya gidebilir miyiz? Senin gibi ablam olduğu için çok şanslıyım. Bir de sabahları erken uyandırmasaydın iyi olurdu. Sadece sabah kahvaltı saatini bir saat ileri alsak olur mu?" gibi ifadeler sunması sağlanır. 10."Okulumuzla ilgili sorunları kendi aramızda tartışmak yerine okul yönetimiyle görüşsek daha kolay çözeriz. Bence müdürümüzle konuşmak için uygun bir tarih belirleyip görüşmemiz işimizi daha da kolaylaştırır. Yoksa aramızdan birini temsilci mi seçsek?"gibi ifadeler kullanmaları sağlanır. 11. "Okulda derslerimiz çok zevkli geçiyor. Bundan dolayı okula gitmeyi seviyorum." gibi cümlelerle duygu ve düşüncelerinin ifade edilmesi sağlanmalıdır.

KONUŞMA (Karşılıklı Konuşma)	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALR**
1. Eşyalar arasında karşılaştırma yapar. 2. Karşılıklı konuşmalarda sebep-sonuç ilişkisi kurar. 3. Konuşmalarında temel bağlaçları kullanır. 4. Konuşmalarında öneri, reddetme ve özürlerini ifade eder. 5. Gelecek ile ilgili planlarını, beklentilerini açıklar. 6. Sınıf düzeyine uygun yönergeler sunar. 7. Bilgi edinmek amacıyla sorular sorar. 8. Okuduğu hikâyeleri sözlü olarak anlatır. 9. İzlediklerini sözlü olarak anlatır. 10. Yaşadıklarını sözlü olarak anlatır. 11. Günlük yaşantılarından yola çıkarak arkadaşlarıyla röportaj yapar. 12. Konuşmalarında sayıları kullanır.	1."Bu bundan daha büyük/ küçük, daha uzun / ince" vb. karşılaştırma yapmaları sağlanmalıdır. 2. "Yağmur yağdığı için yerler ıslandı." şeklinde sebep-sonuç bildiren cümlelerin kullanılması sağlanmalıdır. 3. "la/feget, labelê, hem .... hem/hım....hım, nê .... nê," gibi düzeye uygun bağlaçların kullanılması sağlanmalıdır. 4. Karşılıklı konuşmalarda öneri sunma, bir şeyi reddetme, herhangi bir konuda özür ifade etme çalışmaların / etkinliklerin yapılması sağlanmalıdır. 5. Gelecek zaman ifadelerini içeren konuşmalar yaptırılmalıdır. 6. Sınıf düzeyine uygun basit yönergelerin sunulması sağlanmalıdır. 7. Aile yaşamı, okul yaşamı, sosyal yaşantı gibi konularda bilgi edinmek amacıyla sorular sormaları sağlanmalıdır. 8. Okuduğu hikâyeleri sorular yardımıyla sözlü olarak anlatmaları sağlanmalıdır. 9. İzlediği filmi, spor karşılaşmasını sorular yardımıyla sözlü olarak anlatmaları sağlanmalıdır. 10. Günlük yaşamı ya da herhangi bir olayı sözlü olarak anlatmaları sağlanmalıdır. 11. Öğrenme ortamında arkadaşlarıyla röportaj yapmaları sağlanmalıdır.



OKUMA	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Okuduğu metinlerde geçen olayları sıralar. 2. Kısa ve basit kurgulu hikâyelerde geçen yer, zaman, kişi ve konuyu belirler. 3. Okuduğu bir metnin ana fikrini tahmin eder. 4. Gerekli bilgiyi bulmak amacıyla göz gezdirerek okur. 5. Okuduğu konuya uygun başlık belirler. 6. Okuduğu metne ilişkin soruları cevaplar. 7. Okuduklarındaki sebep-sonuç ilişkilerini belirler. 8. Okuduklarında geçen temel bağlaçları anlar. 9. Okuduğu metinlerdeki sayısal bilgileri ayırt eder. 10. Sesli okunan bir metni takip eder. 11. Okuduğu basit ve kısa şiirin konusunu tahmin eder. 12. İzlediği düzeyine uygun bir filmdeki alt yazıları takip eder. 13. Metinde tanımadığı ifadeleri anlamlandırmada bağlamdan yararlanır. 14. Okuduğu metinlerde/diyaloglarda bilmediği sözcüklerin anlamlarını bulur.	1. Sıralama yaparken "verê/verêcu/cuaver", "bajê/badê/badecû/cuapê/dima", "pênîyê", "de/cuapê, "bi/pê/ebe", "de" gibi ifadeleri kullanmaları beklenmektedir. 2. Kısa ve basit bir hikâyede yer alan kişiler, ana ve yardımcı karakterler, çeşitli mekânlar, zaman dilimleri gibi kurgu ögelerini belirlemesi istenmelidir. 3. Düzeye uygun ve önceki öğrenmelere dayalı metinlerden örnekler verilebilir. 4. Öyküden alınan bir pasajda kahramanın adını bulma, günlerden hangi gün olduğunu bulma, kelime avı ya da listeden sözcük seçme vb. çalışmalarla öğrencinin göz gezdirerek okuma becerisi geliştirilmelidir. 6. Yer, zaman, kişi(ler) ile ilgili sorular sorulmalıdır. 7. "nayê sero/inê sero/inê sera", "vere nayê (dişil) de/verê ney de (eril)/verê nînan de (çoğul)" gibi bağlaçlarla bağlanmış kısa cümlelerin birbiri ile anlamca sebep-sonuç ilişkisi içerisinde olduklarını fark etmeleri beklenmektedir. 8. "u/û", "naye ra wetêr", "dima/dima ra/ pey ra/pê ra" gibi bağlaçlar üzerinde durulmalıdır. 10. Metin yavaş ve açık okunmalıdır. Öğrencilerin metni önce gerekirse el ile daha sonra ise yalnızca gözle takip etmeleri sağlanmalıdır. 11. Düzeye uygun yalın ve basit ifadelerin kullanıldığı, yoğun sanatsal ögelerin bulunmadığı şiirler seçilmelidir. 12. Seviyeye uygun, çok basit yazılmış ve oldukça yavaş akan alt yazılar kullanılmalıdır. 13. Bu düzey kazanımda öğrencinin bağlamı tamamen anlaması beklenmemektedir. Bu nedenle görsel desteği sağlanmalıdır. 14. Öğrencilerin bilmediği sözcükleri nerede bulabilecekleri üzerinde durulmalı, ders kitabının sözlüğünden veya diğer Zazaca sözlüklerden sözcük bulma alıştırmaları yaptırılmalıdır.



YAZMA	
KAZANIMLAR	**AÇIKLAMALAR**
1. Yazılarında betimleyici ifadeler kullanır. 2. Öz geçmişini yazar. 3. Basit cümlelerle günlük tutar. 4. Basit ve açık yönergeler yazar. 5. Basit duyuru, reklam, davetiye, slogan yazar. 6. Yazılarında günlük yaşamından örnekler ve temel ifade kalıplarını kullanır. 7. Kısa metinler/biyografiler yazar. 8. Kısa bir kişisel mektup yazar. 9. Çevresindeki/ailesindeki kişilerle ilgili kısa ve basit şiirler yazar. 10. Söz öbeklerini ve basit kısa cümleleri temel bağlaçlarla bağlar. 11. Basit yazılı bir metnin anahtar sözcük ve cümlelerini seçerek yeni bir metin oluşturur.	1. Öğrencilerden özel günler, geziler, gösteriler gibi etkinlikleri betimlemeleri beklenmelidir. 2. Öğrenciden otobiyografisini kısa bir paragraf hâlinde yazması istenebilir. 4. Bir noktadan diğerine gitme, sipariş verme vb. 6. "Ewro hewa çi weş o!(eril) / Ewro hewa çi weş a!(dişil)" gibi ifadelerin kullanılması beklenmektedir. 7. Bu kazanım ile ilgili olarak öğrencinin birbirine anlamca sıkı sıkıya bağlı cümleler yazması beklenmemelidir. 8. Teşekkür veya özür bildiren basit kişisel mektuplar ile kutlama amaçlı kartpostallar yazması istenebilir. 9. Hece ölçüsü, uyak vb. özellikler sezdirilmeli, ayrıntıya girilmemelidir. 11. Seviyeye uygun kısa ve basit öyküler, reklam metinleri, duyurular kullanılabilir.